

«Нұрбанк» АҚ

Жеке қаржылық есептілік

*2022 жылдың 31 желтоқсанында
аяқталған жыл үшін*

МАЗМҰНЫ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІН
ДАЙЫНДАУҒА ЖӘНЕ БЕКІТУГЕ ЖАУАПТЫ ЕКЕНІ ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚТЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІ

Пайданың немесе шығын мен басқа да жиынтық кірістің жеке есебі	1
Қаржылық жағдай туралы жеке есеп	2
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есеп	3-4
Жеке капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп	5
Жеке қаржылық есептілікке ескертулер	6-86

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУҒА ЖӘНЕ БЕКІТУГЕ ЖАУАПТЫ ЕКЕНІ ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚТЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ

Басшылық «Нұрбанк» Акционерлік қоғамы (бұдан былай – «Банк») 2022 жылдың 31 желтоқсаны күнгі жай-күй бойынша Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына (бұдан былай – «ҚЕХС») сәйкес, шынайы қаржылық жағдайын көрсететін жеке қаржылық есептілікті әзірлеуге, сондай-ақ аталған күні аяқталған жыл ішіндегі оның қызметінің нәтижелері, ақша қаражаттарының қозғалысы мен капиталының өзгерістерінің дұрыс берілуі үшін жауап береді.

Басшылық жеке қаржылық есептілікті әзірлеу кезінде төмендегідей істер үшін жауапкершілікке тартылады:

- есептік саясатты дұрыс таңдау мен ұстанымдарының қолдануын қамтамасыз ету;
- ақпаратты, соның ішінде есептік саясат туралы мәліметтерді, мұндай ақпараттың реттілігін, шынайылығын, салыстырмалығы мен түсініктілігін қамтамасыз ететін формада берілуі;
- ҚЕХС талаптарын орындау қандайда бір мәмілелер, сондай-ақ басқа да оқиғалар немесе шарттар Банк қызметінің қаржылық жағдайы мен қаржылық нәтижелеріне әсер ететін ықпалды есептілікті қолданушылардың түсінуі үшін жеткіліксіз болған жағдайларда, қосымша ақпараттарды ашу;
- Банктің жақын келешектегі қызметін жайғастыруға қабілеттілігін бағалау тәсілін.

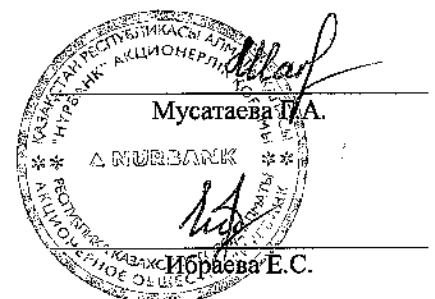
Басшылық төмендегідей істер үшін де жауапкершілікке тартылады:

- Банктің ішкі бақылау жүйелерін әзірлеу, енгізу және олардың тиімділігі мен сенімділігін қолдау;
- Банктің мәмілелерін ашу мен түсіндіруге, сондай-ақ беруге мүмкіндік беретін формада, Банктің қаржылық жағдайы туралы кез келген күнгі ақпараттың есебін жүргізуді, жеке қаржылық есептіліктің ҚЕХС талаптарына сәйкестігінің жеткілікті дәлдікте болуын қамтамасыз ету;
- бухгалтерлік есепті Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есепті жүргізу туралы заңнамалары мен стандарттарына сәйкес жүргізу;
- Банк активтерінің сақталуын қамтамасыз етуге қатысты ақылға қонымды мүмкін болған шаралардың барлығын жасау; және
- қаржылық және басқа да теріс пайдалану деректерін анықтау мен алдын алу.

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылғы бұл жеке қаржылық есептілікті Банк басшылығы 2023 жылдың 28 сәуірінде бекітті.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

«НУРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ПАЙДАНЫҢ НЕМЕСЕ ШЫҒЫН МЕН БАСҚА ДА ЖИЫНТЫҚ КІРІСТІҢ ЖЕКЕ ЕСЕБІ

Мың теңге	Ескерту	2022 жыл	2021 жыл
Тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер	4	42,372,109	33,822,077
Басқа да пайыздық кірістер	4	672	1,696
Пайыздық шығыстар	4	(22,825,139)	(19,969,922)
Таза пайыздық кіріс		19,547,642	13,853,851
Күтілетін кредиттік залалдары бойынша шығындар	5	(15,643,273)	(8,911,694)
Күтілетін кредиттік залалдары бойынша шығындардан кейінгі таза пайыздық кіріс		3,904,369	4,942,157
Комиссиялық кірістер	6	14,333,096	12,302,978
Комиссиялық шығыстар	6	(8,542,912)	(7,577,448)
Таза комиссиялық кіріс		5,790,184	4,725,530
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтермен жасалған операциялардан келген таза табыс	7	4,311,408	814,285
Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза табыс	8	3,401,477	1,560,121
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтерді шығарудан алынған таза кіріс		268,000	351,154
Басқа да операциялық кірістер, нетто	9	824,913	469,206
Таза операциялық кірістер		18,500,351	12,862,453
Қызметкерлердің шығыстары	10	(6,941,430)	(6,159,264)
Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар (Шығыстар)/ қор құру және құнсыздану бойынша шығындардың орнын толтыру	11	(5,297,899)	(5,055,587)
	20, 21	(287,596)	248,144
Корпоративтік табыс салығын есептен шығарғанға дейінгі кіріс		5,973,426	1,895,746
Корпоративтік табыс салығы бойынша экономия (шығындар)	12	(2,556,296)	20,643
Жыл ішінде табыс		3,417,130	1,916,389
Басқа да жиынтық кіріс			
<i>Пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталған немесе кейінірек қайта сыныпталуы мүмкін баптар:</i>			
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борышкерлік құралдарға жасалған әділ құнның таза өзгерістері		(4,037,378)	606,618
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтердің күтілген кредиттік шығындарындағы бағалаушы қорларының өзгеру шамасы		343,458	(36,764)
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борышкерлік құралдарды шығару нәтижесіндегі пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталған сома		(268,000)	(351,154)
<i>Пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталған немесе кейінірек қайта сыныпталуы мүмкін баптардың барлығы</i>		<i>(3,961,920)</i>	<i>218,700</i>
<i>Пайданың немесе шығынның құрамына кейінірек қайта сыныпталмауы мүмкін баптар:</i>			
Жер учаскелері мен ғимараттарды қайта бағалау (кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығын шегергенде – 640,863 мың теңге)		2,563,450	–
<i>Пайданың немесе шығынның құрамына кейінірек қайта сыныпталмауы мүмкін баптардың барлығы:</i>		<i>2,563,450</i>	<i>–</i>
Жыл ішіндегі басқа да жиынтық кіріс (шығыс)		(1,398,470)	218,700
Жыл ішіндегі жиынтық кірістің барлығы		2,018,660	2,135,089
Акциялар табысы:			
Жыл ішіндегі қарапайым акцияларды ұстаушыларға тиесілі табысқа қатысты базалық, теңгеде	29	253.23	142.02
Жыл ішіндегі қарапайым акцияларды ұстаушыларға тиесілі табысқа қатысты бытыранқы, теңгеде	29	135.65	71.36

6-шы беттен бастап 86-шы беттерге дейін қосымша берілген ескертулер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

28 сәуір 2023 жыл

Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙЫ
ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

Мың теңге	Ескерту	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
АКТИВТЕР			
Ақпалай қаражат пен олардың баламалары	13	43,785,366	88,704,843
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер		10,132	8,209
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар	14	36,937,055	—
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	15	102,615,803	120,021,978
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	16	3,685,368	3,220,636
Клиенттерге берілген кредиттер	17	235,772,776	209,016,533
Негізгі құралдар	18	9,605,868	6,374,630
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	19	4,103,125	1,792,558
Еншілес ұйымдарға инвестициялар	20	15,638,705	16,278,474
Басқа да активтер	21	12,129,805	11,953,785
Активтердің барлығы		464,284,003	457,371,646
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	22	6,127,332	10,847,635
Клиенттердің қаражаты	23	340,925,589	341,361,825
Шығарылған борышкерлік бағалы қағаздар	24	25,351,013	25,148,565
Тәртіптелген борыш	25	30,538,659	29,196,318
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	12	5,639,423	2,452,599
Жалдау бойынша міндеттемелер	26	765,739	831,133
Басқа да міндеттемелер	27	9,958,278	4,574,261
Міндеттемелердің барлығы		419,306,033	414,412,336
КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	28	147,649,693	147,649,693
Жеке сатып алынған акциялар		(11,883)	(11,883)
Әділ құнның қоры		(1,011,853)	2,950,067
Жер учаскелері мен ғимараттарды қайта бағалау қоры		4,729,697	2,212,144
Жинақталған шығындар		(106,377,684)	(109,840,711)
Капиталдың барлығы		44,977,970	42,959,310
Міндеттемелер мен капиталдың барлығы		464,284,003	457,371,646

6-шы беттен бастап 86-шы беттерге дейін қосымша берілген ескертулер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

28 сәуір 2023 жыл
Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ АҚША ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ
ЖЕКЕ ЕСЕП

<i>Мың теңге</i>	2022 жыл	2021 жыл
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Алынған пайыздық кірістер	39,607,245	29,825,191
Төленген пайыздық шығыстар	(20,790,983)	(18,740,751)
Алынған комиссиялық кірістер	14,344,806	12,250,057
Төленген комиссиялық шығыстар	(8,310,925)	(7,214,400)
Шетел валютасындағы операциялар бойынша іске асырылған таза табыс	7,379,726	2,028,264
Басқа операциялық кірістерден түскен түсім	844,387	467,882
Қызметкерлерге төленген шығыстар	(6,823,304)	(6,159,872)
Төленген басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	(7,098,899)	(4,116,251)
Операциялық активтер мен міндеттемелер өзгергенге дейін операциялық қызметтен түскен ақша ағымдары	19,152,053	8,340,120
Операциялық активтерді (Өсіру)/төмендету		
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	4,877,341	814,316
Кредиттік мекемелердегі қаражат	(285,941)	12,747,831
Клиенттерге берілген кредиттер	(38,459,470)	(30,416,707)
Басқа да активтер	(3,711,108)	(2,079,855)
Операциялық міндеттемелерді өсіру/(төмендету)		
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	(4,703,770)	(26,026,602)
Клиенттердің қаражаты	(10,151,516)	53,911,258
Репо мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	—	(3,500,086)
Жалдау бойынша міндеттемелер	74,554	484,708
Басқа да міндеттемелер	2,427,372	717,159
Корпоративтік табыс салығын төлегенге дейін от операциялық қызметтен түсетін ақша қаражаттарының таза артуы/ (төмендеуі)	(30,780,485)	14,992,142
Төленген корпоративтік табыс салығы	(152,537)	(19,924)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының (пайдалану)/ таза түсімі	(30,933,022)	14,972,218
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтерді сатып алу	(454,839,393)	(303,273,819)
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтерді сату мен өтеуден түскен түсім	441,681,704	286,905,528
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(556,763)	(1,095,379)
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті сатудан түскен түсім	766,715	
Инвестициялық қызметте ақшалай қаражатты таза пайдалану	(12,947,737)	(17,463,670)

«НҰРБАНК» АҚ

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ АҚША ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ
ЖЕКЕ ЕСЕП (ЖАЛҒАСЫ)**

<i>Мың теңге</i>	2022 жыл	2021 жыл
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелердің негізгі сомаларын төлеу	(588,278)	(519,312)
Қаржылық қызметте ақшалай қаражатты таза пайдалану	(588,278)	(519,312)
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының таза төмендеуі	(44,469,037)	(3,010,764)
Валюталық бағамдардың өзгеруінің ақша қаражаттары мен олардың баламаларының шамасына әсері	(449,073)	558,677
Күтілген кредиттік шығындардың ақша қаражаттары мен оның баламаларына әсері	(1,367)	1,332
Жыл басындағы ақшалай қаражат пен олардың баламалары	88,704,843	91,155,598
Жыл аяғындағы ақшалай қаражат пен олардың баламалары (13-Ескерту)	43,785,366	88,704,843

6-шы беттен бастап 86-шы беттерге дейін қосымша берілген ескертулер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

28 сәуір 2023 жыл

Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

Мұсатаева Т.А.

Ибраева Е.С.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

Мың теңге	Акционерлік капитал	Жеке сатып алынған акциялар	Өділ құнының қоры	Жер учаскелерін, ғимараттарды қайта бағалау қоры		Жинақталған шығындар	Барлығы
				2,731,367	2,248,728		
2021 жылдың 1 қаңтарындағы қалдығы	147,649,693	(11,883)	2,731,367	2,248,728	(111,793,684)	40,824,221	
Жиынтық кірістердің барлығы							
Жыл ішіндегі табыс	-	-	-	-	1,916,389	1,916,389	
Жыл ішіндегі басқа да жиынтық кіріс	-	-	218,700	-	-	218,700	
Басқа жиынтық кірістің барлығы			218,700	-	1,916,389	2,135,089	
Меншікті капиталдағы басқа өзгерістер							
Амортизация мен шығару нәтижесіне қайта бағалаудан түскен мүлік құны сомасының өсімін көшіру	-	-	-	(36,584)	36,584	-	
Меншікті капиталдағы барлық басқа өзгерістер				(36,584)	36,584	-	
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдығы	147,649,693	(11,883)	2,950,067	2,212,144	(109,840,711)	42,959,310	
Жиынтық кірістердің барлығы							
Жыл ішіндегі табыс	-	-	-	-	3,417,130	3,417,130	
Жыл ішіндегі басқа да жиынтық (шығыс)/кіріс	-	-	(3,961,920)	2,563,450	-	(1,398,470)	
Басқа жиынтық кірістің барлығы			(3,961,920)	2,563,450	3,417,130	2,018,660	
Меншікті капиталдағы басқа өзгерістер							
Амортизация мен шығару нәтижесіне қайта бағалаудан түскен мүлік құны сомасының өсімін көшіру	-	-	-	(45,897)	45,897	-	
Меншікті капиталдағы барлық басқа өзгерістер				(45,897)	45,897	-	
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдығы	147,649,693	(11,883)	(1,011,853)	4,729,697	(106,377,684)	44,977,970	

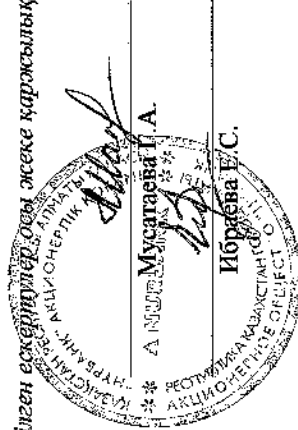
6-шы беттен бастап 86-шы беттерге дейін қосымша берілген ескертулер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

28 сәуір 2023 жыл

Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР**

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТТАР

Ұйымдық құрылым мен негізгі қызмет

«Нұрбанк» Акционерлік қоғамы (бұдан былай – «Банк») Қазақстан Республикасында 1992 жылы құрылды. Қызметтің депозиттер тарту, клиенттердің шоттарын ашу мен жүргізу, кредиттер мен кепілдіктер беру, есеп-кассалық қызмет көрсету, құнды қағаздармен мен шетел валютасында операциялар жүргізу сияқты негізгі түрлерімен айналысады.

Банк қызметін Қазақстан Республикасының Қаржылық нарықты реттеу және дамыту агенттігі (бұдан былай – «Агенттік») реттейді. Банк өз қызметін 2020 жылдың 3 ақпанындағы №1.2.15/193 бас лицензиясы негізінде жүргізеді және Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қорының мүшесі болып табылады. Банк келесі мекенжайда тіркелген: Қазақстан Республикасы, А15Е2D3, Алматы қ., Абай даңғ. 10В.

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банктің құрамына 17 филиал мен 96 есеп-кассалық бөлімше кіреді (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 17 филиал мен 98 есеп-кассалық бөлімше). Банк активтері мен міндеттерінің басым бөлігі Қазақстан Республикасы аумағында орналасқан.

Акционерлер

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша келесі акционерлер Банктің шығарылған дауыс беретін акцияларының 5% немесе одан көп пайызын иеленді:

Атауы	Қатысу үлесі, %	
	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
«J. P. Finance Group» ЖШС	87.87	87.87
«JA Collection Company» ЖШС	5.97	–
«Кастинг» ЖШС	–	5.97
Өрқайсысы 5%-дан азын иеленетін басқа да акционерлер	6.16	6.16
	100.00	100.00

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Э.Р. Сарсенов мырза Банктің жай акцияларының 87.87%-ның бенефициарлық иесі болып табылады да Банктің соңғы бақылаушы тарабы болып табылады.

Қазақстан Республикасында қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Банк өз қызметін көбіне Қазақстан аумағында жүргізеді. Осы себептен Банк дамушы нарықтарға тән сипаттамалық ерекшеліктерде көрсетіледі. Қазақстан нарығындағы экономикалық және қаржылық тәуекелдерге ұрынады. Нормативтік құқықтық база мен салықтық заңнама жетілдіріліп келеді, бірақ жиі енгізілетін өзгерістер әртүрлі ұғым беруі мүмкін екенін жоққа шығармайды және жүйелер соған ұшырайды, бұл басқа құқықтық және фискалдық кемшіліктермен қосыла отырып, өз қызметін Қазақстанда жүзеге асыратын кәсіпорындар үшін қосымша қиыншылықтар туындатады. Сонымен қатар, жақындағы қазақстандық теңгенің біршама құнсыздануы шаруашылық қызметтерін жүзеге асыру шарттарының белгісіздік деңгейінің көтерілуіне алып келді.

Беріліп отырған жеке қаржылық есептілік қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының Банктің қызметінің нәтижелері мен қаржылық жағдайына ықпал ету мүмкіндігіне берілген басшылықтың бағалауын қамтиды. Қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарын кейінгі дамыту сипаты басшылық берген бағадан өзгеше болуы мүмкін.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ӨЗІРЛЕУДІҢ НЕГІЗДЕРІ

ҚЕХС сәйкестігі туралы мәлімдеме

Жеке қаржылық есептілік Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына (бұдан былай – «ҚЕХС») сәйкес әзірленді.

Бақылаудағы ұйымдар бұл жеке қаржылық есептілікке шоғырланбады. Бақылаудағы ұйымдарға жасалған инвестициялар өзіндік құны бойынша есептелді. Бұл жеке қаржылық есептілік 2023 жылдың 28 сәуірінде Банк басшылығы бекіткен шоғырландырылған қаржылық есептілікпен бірге қарастырылуы тиіс.

ҚЕХС сәйкес әзірленген және 2023 жылдың 28 сәуірінде шығарылған 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдың шоғырландырылған қаржылық есептілігі Қазақстан Республикасы, А15Е2D3, Алматы қ., Абай даңғ. 10В мекенжайындағы Банктің бас офісінде қол жетімді.

Құнды анықтау базасы

Жеке қаржылық есептілік, кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында, әділ құны көрініс тапқан қолда бар сатуға арналған қаржылық активтердің және жер учаскелері мен ғимараттарға қайта бағалау қорында көрініс тапқан құрамында жер учаскелері мен ғимараттардың өзгерістері көрсетіледі, әділ құны бойынша бағаланған қаржылық құралдарды есепке алмағанда, нақты шығындар бойынша есеп жүргізу ұстанымдарына сәйкес әзірленді.

Атқарымдық валютасы мен есептілікте берілген валюта

Қазақстандық теңге (бұдан былай – «теңге») Банк атқарымдық валютасы болып табылады, ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола отырып, Банк жүргізетін көптеген операциялардың және Банктің қызметіне әсер ететін шарттарда онымен байланысқан жағдайлардың мәнін ең жақсы экономикалық тәсілмен қамтиды.

Қазақстандық теңге осы жеке қаржылық есептіліктегі мәліметтер беруде де валюта болып табылады. Жеке қаржылық есептіліктегі барлық мәліметтер асқан дәлдікпен бүтін мың теңгеге дейін дөңгелендірілген.

Есептік бағалары мен кәсіптік пайымдауларды пайдалану

Банктің есеп саясатын қолдану үшін басшылық жеке қаржылық есептілікте танылған сомаларды анықтау кезінде өз пайымдауларын қолданды және бағалаулар жасады. Төменде көрсетілгендер пайымдаулар мен бағалаулардың ең маңызды пайдаланулары болып табылады:

Қаржылық құралдардың әділ құны

Егер қаржылық активтер мен қаржылық міндеттердің қаржылық жағдай туралы жеке есепте көрсетілген әділ құны белсенді нарықтағы бағалар негізінде анықтау мүмкін болмаған жағдайда, оны анықтауда құрамына математикалық моделдер кіретін бағалаудың әртүрлі моделдері қолданылады. Мұндай моделдердің бастапқы мәліметтері егер мұндай мүмкін болса, бақылауға алынған нарықтың негізінде анықталады; өйтпегенде, әділ құнды анықтау үшін, маңызды пайымдауларды қолдану қажет болады.

Кепілзаттық қамтаманы бағалау

Банк басшылығы жүйелі түрде кепілзаттық қамтамаға мониторингі жүргізеді. Банк басшылығы бағалауда нарықтағы ағымдағы жағдайды ескере отырып, кепілзаттық қамтаманың құнын түзету үшін ішкі көзқарастарды немесе халықаралық талаптарға негізделген көзқарастарды пайдаланады.

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ӘЗІРЛЕУДІҢ НЕГІЗДЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Есептік бағалары мен кәсіптік пайымдауларды пайдалану (жалғасы)

Күтілген кредиттік шығындар («ККШ»)

Шығындарды қаржылық активтердің барлық санаттары бойынша бағалауда пайымдауларды қолдану талап етіледі, атап айтқанда, ККШ анықтаған және кредиттік тәуекелдердің кәдімгідей өсуіне баға берген кезде, келешектегі ақша ағымдарының туындау шамасы мен мерзімін, құны мен қамтамасын бағалау қажет. Мұндай есептік бағалау бірқатар деректерге тәуелді, оған өзгерістер жасау құнсыздануға қатысты бағалаушы қорлардың әртүрлі сомаларына әкелуі мүмкін. Банктің ККШ есептемесі бастапқы мәліметтер мен олардың өзара тәуелділігін таңдаудағы өзгермелікке қатыстылығы бар бір қатар базалық болжамдар кіретін күрделі моделдердің нәтижесі болып табылады. Пайымдау мен есептік бағалау болып есептелетін ККШ есебі моделінің элементтеріне кіреді:

- дефолт ықтималдығын анықтау үшін Банк қолданатын ішкі кредиттік рейтингті тағайындау жүйесі (PD);
- кредиттік тәуекелдер мен оның кәдімгідей өсуі орын алуын бағалауда Банк қолданатын өлшемдер, соның нәтижесінде қаржылық активтер бойынша құнсыздануды бағалаушы қор бүкіл мерзім мен сапалы бағалауға тең келетін ККШ сомасында бағалануы тиіс;
- ККШ топтық негізде бағаланған кезде, қаржылық активтерді банктерге біріктіру;
- әртүрлі формулалар мен бастапқы мәліметтерді таңдауды қосқанда, ККШ есебінің моделдерін әзірлеу;
- макроэкономикалық сценарийлер мен экономикалық мәліметтер арасындағы өзара байланысты анықтау, мысалы, жұмыссыздық деңгейі мен қамтама құнын, сондай-ақ дефолт ықтималдығы көрсеткішіне ықпалы (PD), дефолтқа ұшырау тәуекелінің шамасы (EAD) мен дефолт кезіндегі шығын деңгейі (LGD);
- болжамдық макроэкономикалық сценарийлерді таңдау мен ККШ бағалау моделіне арналған экономикалық бастапқы мәліметтерді алу ықтималдығын есепке ала отырып, оларды салмақтау.

Бұдан былай аталатын Ескертулер есептік саясаттың шарттарын қолданған кездегі, маңызды анықталмаған бағалар мен сыни уәждеделген пайымдауға қатысты ақпаратты береді:

- корпоративтік табыс салығы бойынша шығындар – 12-Ескерту;
- ККШ бағалау – 31-Ескерту;
- жер учаскелері мен ғимараттарды инвестициялық жылжымайтын мүлікті қайта бағалау – 18 және 19-Ескертулер;
- қаржылық құралдардың әділ құнын бағалау – 35-Ескерту.

Жаңа стандарттар, түсіндірулер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірулерге түзетулер

Банк 2022 жылдың 1 қаңтарынан немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енген стандарттарға кейбір түзетулерді алғаш рет қолданды. Банк шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ӨЗІРЛЕУДІҢ НЕГІЗДЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Жаңа стандарттар, түсіндірулер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірулерге түзетулер (жалғасы)

БЕХС (IAS) 37-ге түзетулер – «Ауыртпалықты келісімшарттар – келісімшартты орындау шығындары»

Ауыртпалықты келісімшарт – келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындауға болатын шығындары (яғни кәсіпорын құтыла алмайтын шығындар) одан түсетін экономикалық пайдадан асатын келісімшарт болып табылады.

Түзетулер келісімшарттың ауыртпалықты немесе шығынды екенін бағалау кезінде ұйым қосымша шығындарды (мысалы, тікелей еңбек төлемдерінің шығындары мен материалдар) және келісімшартты орындауға тікелей байланысты бөлінген шығындарды (мысалы, осы келісімшартты орындау үшін пайдаланылатын жабдықты амортизациялау бойынша шығындарды, сондай-ақ келісімшарттың орындалуын сүйемелдеу және бақылау шығындарын) қамтитын тауарлар немесе қызметтер көрсету келісімшартына тікелей қатысты шығындарды ескеруі тиіс екенін түсіндіреді. Жалпы және әкімшілік шығындар оларды келісімшарт бойынша контрагент нақты өтейтін жағдайларды қоспағанда, келісімшартқа тікелей байланысты емес және есепке алынбайды. Бұл түзетулер Банктің жеке қаржылық есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

ҚЕХС (IFRS) 3-ке түзетулер – «Концептуалды негіздерге сілтемелер»

Түзету ҚЕХСК Концептуалды негіздемесінің алдыңғы нұсқасына сілтемені оның талаптарын елеулі түрде өзгертпей, 2018 жылдың наурызында шығарылған ағымдағы нұсқаға сілтемемен ауыстырады.

Түзету, егер олар бөлек келтірілген болса, «Резервтер, шартты міндеттемелер және шартты активтер» БЕХС (IAS) 37-нің немесе «Міндетті төлемдер» ХҚЕТК (IFRIC) 21-дің күшіне кіретін міндеттемелер мен шартты міндеттемелерден туындайтын «2-ші күнгі» ықтимал кірістер немесе залалдар шығындар туралы мәселені болдырмау үшін «Бизнесті біріктіру» ҚЕХС (IFRS) 3-ті тану принципіне ерекшелік қосады. Ерекшелік ұйымдарды сатып алу күнінде ағымдағы міндеттеменің бар-жоғын анықтау үшін концептуалды негіздің орнына сәйкесінше БЕХС (IAS) 37-де немесе ХҚЕТК (IFRIC) 21-де критерийлерді қолдануды талап етеді.

Түзету сондай-ақ ҚЕХС (IFRS) 3-ке шартты активтер сатып алу күнінде танылмайтынын түсіндіретін жаңа тармақты қосады.

Өтпелі ережелерге сәйкес Банк түзетулерді перспективалық түрде қолданады, яғни ол түзетулерді алғаш рет қолданатын жылдық есепті кезең басталғаннан кейін болатын бизнесті біріктірулерге (алғашқы қолдану күні). Бұл түзетулер Банктің жеке қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені есепті кезеңде осы түзетудің қолданылу аясына жататын шартты активтер, міндеттемелер немесе шартты міндеттемелер болған жоқ.

БЕХС (IAS) 16-ға түзету – «Негізгі құралдар: мақсатына сай пайдалануға дейінгі түсімдер»

Түзету ұйымдарға негізгі құралдар объектісінің құнынан өндірілген тауарларды сатудан түскен кез келген түсімдерді активті басқару мақсатына сай жұмыс істеуі үшін қажетті орынға және жағдайға келтірген кезде шегеруге тыйым салады. Оның орнына кәсіпорын осы тауарларды сатудан түскен табысты және осы тауарларды өндіруге кеткен шығындарды пайда немесе залал құрамына есептейді.

Бұл түзету Банктің жеке қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені бұрын ұсынылған кезеңдердің басында немесе одан кейін пайдалануға берілген негізгі құралдар арқылы өндірілген тауарларды сату болмаған.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ӨЗІРЛЕУДІҢ НЕГІЗДЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Жаңа стандарттар, түсіндірулер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірулерге түзетулер (жалғасы)

ҚЕХС (IFRS) 9-ға түзету «Қаржы құралдары» – қаржылық міндеттемелерді мойындау тоқтатылған жағдайда «10% тестті» жүргізу кезіндегі комиссиялық сыйақы

Түзету жаңа немесе түзетілген қаржылық міндеттеме шарттарының бастапқы қаржылық міндеттеменің шарттарынан айтарлықтай айырмашылығы бар-жоғын бағалау кезінде кәсіпорын енгізетін комиссияларды түсіндіреді. Бұл алымдарға тек қарыз алушы мен кредитор арасында төленген немесе алынған, оның ішінде басқа тұлғаның атынан қарыз алушы немесе кредитор төлеген немесе алған алымдар кіреді. Ұқсас түзету «Қаржы құралдары: табу және бағалау» БЕХС (IAS) 39 үшін ұсынылмайды.

Банк өтпелі ережелерге сәйкес, ұйым түзетуді бірінші рет қолданған (алғашқы қолдану күні) жылдық есепті кезеңнің басында немесе одан кейін өзгертілген немесе айырбасталған қаржылық міндеттемелерге түзетуді қолданады. Бұл түзету Банктің жеке қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені қарастырылып отырған кезеңде Банктің қаржы құралдарына ешқандай өзгерістер болған жоқ.

БЕХС (IAS) 41-ге түзету «Ауыл шаруашылығы» – әділ құнды бағалау кезіндегі салық салу

Түзету БЕХС (IAS) 41 стандартының 22-тармағындағы кәсіпорындар БЕХС (IAS) 41-дің шеңберінде активтердің әділ құнын бағалау кезінде салық салу мақсатында ақша ағындарын алып тастайтын талапты жояды. Бұл түзету Банктің жеке қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені есеп беру күніндегі күй-жайы бойынша Банктің БЕХС (IAS) 41 қолдану шегінде активтері болмаған.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Осы жеке қаржылық есептілікте берілген есептік саясаттың бұдан былай сипатталған ережелерін, 2-Ескертуде көрсетілген есептік саясаттың өзгерістеріне қатысты белгілі бір ерекшеліктерді қоспағанда, Банк бұдан кейінгі барлық есептік кезеңдерде қолданды.

Жеке қаржылық есептіліктегі еншілес ұйымдарға салынған инвестицияның есебі

Банк бақылайтын кәсіпорын еншілес болып табылады. Банк инвестициялық нысанға қатысуға байланысты немесе мұндай кіріс алуға құқығы пайда болудан тұрақсыз кірістер тәуекелдеріне ұрынуы мүмкін болған кезде Банк еншілес кәсіпорындарға бақылау жүргізеді және осы кірістің шамасына ықпал ету мақсатында осы Кәсіпорындарға қатысты өзінің өкілеттігін қолдануына мүмкіндігі бар. Бұл жеке қаржылық есептіліктегі еншілес кәсіпорындар нақты шығындарда көрінеді. Банк бастапқы мойындау кезінде нарықтан төмен мөлшерлемеді кредиттік келісім жасағанда, кредиттің әділ құны мен оның номиналды құны арасындағы айырмашылық еншілес ұйымға жасалған инвестиция ретінде мойындалады.

Шетелдік валюта

Шетел валютасындағы операциялар Банктің құрамына кіретін кәсіпорындардың сәйкесті атқарымдық валютасына операциялар жасалған күні әрекет еткен валюталық бағам бойынша аударылады.

Есеп берілген күндегі жай-күй бойынша шетел валютасында қамтылған монетарлық активтер мен міндеттер есеп күні әрекет еткен валюталық бағам бойынша атқарымдық валютаға аударылады. Монетарлық активтермен және міндеттермен жасалған операцияларда, шетел валютасында көрініс тапқан табыс немесе шығын кезеңнің басындағы жай-күй бойынша атқарымдық валютадағы, кезең ішіндегі тиімді мөлшерлеме бойынша есептелген сыйақы мен төлем шамасына қарай түзетілген амортизацияланған құн мен есептік кезеңнің аяғындағы жай-күй бойынша, валюталық бағамда атқарымдық валютаға аударылған шетел валютасында амортизацияланған құн арасындағы айырмашылық түрінде беріледі.

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Шетелдік валюта (жалғасы)

Шетел валютасында қамтылған, әділ құн бойынша бағаланатын монетарлық емес активтер мен міндеттер әділ құн анықталған күні әрекет еткен валюталық бағам бойынша атқарымдық валютаға аударылады. Шетел валютасында қамтылған және нақты шығындар бойынша көрініс тапқан монетарлық емес активтер мен міндеттер операция жасалған күні әрекет еткен валюталық бағам бойынша атқарымдық валютаға аударылады.

Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмашылықтар пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі, мұндай жағдайда, басқа жиынтық кірістердің құрамында көрініс тапқан бағамдық айырмашылық пайданың немесе шығынның құрамына; хеджирлеу тиімді болған жағдайда шетелдік операцияларға таза инвестициялар ретінде хеджирленген қаржылық міндеттер; немесе басқа жиынтық кірістердің құрамында көрініс тапқан хеджирлеу тиімді болған жағдайда, ақша қаражаттарының ағымдарын хеджирлеу операцияларының талаптарына сәйкес қайтадан сыныпталады. 2020 жылдың 31 желтоқсанына Қазақстандық қор биржасы (бұдан былай – «ҚҚБ») белгілеген және аталған қаржы есептілікте пайдаланылған айырбас бағамы төменде көрсетіледі:

	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Жыл соңындағы ақша айырбас бағамы		
Тенге/1 АҚШ доллары	462.65	431.80
Тенге/1 еуро	492.86	489.10
Тенге/1 рубль	6.43	5.76

Қаржылық активтер мен міндеттемелер

Бастапқы мойындау

Мойындалған күн

Қаржылық активтер мен міндеттерді стандартты шарттарда сатып алу немесе сату мәмілелер жасалған күні, яғни Банк активтерді немесе міндеттерді сатып алу міндеттерін өзіне алған күні көрсетіледі. Стандартты шарттарда сатып алуға немесе сатуға қаржылық активтер мен міндеттерді келісімшарт шеңберінде сатып алу немесе сату жатқызылады, келісімшарттың шарттарында аясында ережелерде белгіленген немесе нарықта қабылданған келісімдерде қабылданған мерзімдер активтер мен міндеттерді жеткізу талап етіледі.

Бастапқы бағалау

Бастапқы мойындау кезінде қаржылық құралдарды сыныптау келісілген шарттар мен басқару құралдары үшін қолданылатын бизнес–моделдерге байланысты болады. Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттер пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланған жағдайларды қоспағанда, қаржылық құралдар, мәміле бойынша шығындарды қосқанда алдымен әділ құн бойынша бағаланады.

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары

Банк өзінің барлық қаржылық активтерін, активтерді басқаруда қолданылатын бизнес–моделдер мен активтерді бағалаудың келісілген төмендегі шарттары негізінде сыныптайды:

- амортизацияланған құны;
- басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн (БЖКӨК);
- пайда немесе шығындар арқылы әділ құн (ПШӨК).

Банк туынды құралдар мен саудаға арналған құралдарды ПШӨК бойынша сыныптайды және бағалайды. Банк өз қалауымен қаржылық құралдарды ПШӨК бойынша бағаланушы ретінде сыныптауы мүмкін, егер мұндай сыныптау бағалау немесе мойындау ұстанымдары қолданудағы жүйесіздікті жоюға немесе көдімгідей азайтуға мүмкіндік беретін болса.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары (жалғасы)

Қарыздар мен қаржылық кепілдіктер беру жөніндегі міндеттерді қоспағанда, қаржылық міндеттер амортизацияланған құн немесе ПШӘҚ арқылы бағаланады, егер олар саудаға арналған және туынды құралдар болып табылса немесе Банктің қалауымен әділ құн бойынша бағаланушы ретінде сыныпталса.

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын кредиттік ұйымдардағы қаражаттар, клиенттердің кредиттері, инвестициялық құнды қағаздар.

Банк келесі екі шарттың екеуі де орындалған жағдайларда ғана кредиттік ұйымдардағы қаражаттарды, клиенттердің кредиттері мен басқа да қаржылық инвестицияларды амортизацияланған құн бойынша бағалайды:

- келісімшартта қарастырылған ақша ағымдарын алу үшін қаржылық активтерді ұстау мақсаты болып табылатын бизнес–модельдер шеңберінде қаржылық активтер ұсталады;
- қаржылық активтердің келісілген шарттары, қарыздың негізгі сомасы мен қарыздың негізгі сомасының (SPPI) жабылмаған бөлігі пайыздар шотына ғана жасалатын төлемде болып табылатын ақша ағымдарының көрсетілген құн алуды шарт етіп қояды.

Бұл шарттар төменде толығырақ қарастырылады.

Бизнес–модельді бағалау

Банк бизнесте белгілі бір мақсатқа жету үшін банктерге бірлескен қаржылық активтерді басқару қандай деңгейді жүргізіліп жатқанын дәл көрсететін деңгейдегі бизнес–модельді анықтайды.

Банктің бизнес–модельі жекелеген құралдардың деңгейінде емес, қоржындарды біріктіру мен бақыланатын төмендегідей деректерге сүйенген жоғарырақ деңгейде бағаланады:

- бизнес–модельдердің нәтижелілігі мен осы бизнес–модельдің шеңберінде ұсталатын қаржылық активтердің кірістілігі қалай бағаланады және мұндай ақпарат ұйымның басқарушы қызметкерлеріне хабарланады;
- бизнес–модельдердің нәтижелілігіне (осы бизнес–модельдің шеңберінде ұсталатын қаржылық активтердің кірістілігіне) ықпал ететін тәуекелдер, атап айтқанда, осы тәуекелдерді басқару тәсілі;
- бизнесті басқаратын менеджерлер қалай марапатталады (мысалы, сыйақы активтерді басқаратын әділ құннан, әлде қарастырылған келісімшартта ақша ағымдарынан алынған ақшаға ма);
- Банктің бизнес–модельдерін бағалауда сатылымның күтілген жиілігі, көлемі мен мерзімдері де маңызды аспекті болып табылады.

Бизнес–модельді бағалау туындауына күмән болмайтын «ең нашар» немесе «стрессті» сценарийлері есепке алынбаған негіздерге сүйенеді». Егер ақша ағымдары бастапқы мойындаудан кейін Банк күткеннен басқа тәсілмен жүзеге асырылған болса, онда Банк осы бизнес–модельдің шеңберінде ұсталатын қалған қаржылық активтердің сыныптауын өзгертпейді, бұдан ары қарай ол мұндай ақпаратты жақында жасалған немесе жақында сатып алынған қаржылық активтерді бағалау кезінде назарға алатын болады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары (жалғасы)

«Қарыздың негізгі сомасы мен қарыздың негізгі сомасының жабылмаған бөлігіне есептелген пайыздар есебіне ғана жасалатын төлемдер» тесті (SPPI тесті)

Сыныптау үдерісінің екінші кезеңі шеңберінде Банк келісімшартта қарастырылған актив бойынша ақша ағымдарының қарыздың негізгі сомасы мен қарыздың негізгі сомасының (SPPI) жабылмаған бөлігі пайыздар шотына ғана төленеді.

Осы тестің мақсатындағы «қарыздың негізгі сомасы» бастапқы мойындау кезіндегі қаржылық активтердің әділ құны ретінде беріледі және ол осы қаржылық активтер әрекет ететін мерзім барысында өзгеруі мүмкін (мысалы, егер қарыздың негізгі сомасы немесе сыйлықақы /дисконттың амортизациясын өтеу шотына төлем жасалса).

Әдеттегі ақшаның уақытша құны үшін өтем мен кредиттік тәуекел үшін өтем кредиттік келісімшарт шеңберіндегі пайыздардың ең маңызды элементтері болып табылады. SPPI тестің жүргізуі үшін Банк орынды деректерге, мысалы, қаржылық активтер қандай валютада берілгеніне және пайыздық мөлшерлеме белгіленген кезең туралы пайым жасалады және талданады.

Тәуекелдерге немесе келісімшартта қарастырылған, базалық кредиттік келісімдермен байланысы жоқ ақша ағымдарының құбылуын байқау мүмкін емес өте төмен ықпал ететін келісілген шарттар бір мезгілде келісімшартта қарастырылған, қарыздың негізгі сомасының және қарыздың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздар шотына ғана жасалатын төлемдер болып табылатын ақша ағымдарының туындауына жол ашпайды. Мұндай жағдайларда, қаржылық активтерді ПШӨҚ бойынша бағалау қажет.

БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдар

Банк келесі екі шарттың екеуі де орындалған жағдайларда ҚЕХС (IFRS) 9-ға сәйкес БӨКӨҚ бойынша борыштық құралдарды бағалайды:

- келісімшартта қарастырылған ақша ағымдарын алу үшін қаржылық активтерді сату арқылы да жетуге болатын бизнес-моделдер шеңберінде ұсталады ;
- қаржылық активтердің келісілген шарттары SPPI тестінің өлшемдерін ұстанады.

БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдар кейінірек әділ құн бойынша бағаланады, ал әділ құнның өзгеруі нәтижесінде туындайтын пайда немесе шығындар, БЖК құрамында мойындалады. Пайыздық түсім мен валюталық бағамдардың өзгеруінен келетін пайда немесе шығындар амортизацияланған құн бойынша бағаланған қаржылық активтер мойындалғаны секілді үлгіде пайда немесе шығынның құрамында мойындалады. Мойындау тоқтатылғанда, ертөрек БЖК құрамында танылған, жинақталған табыс немесе шығын, БЖК құрамынан шығып, пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталады.

БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдардың күтілетін кредиттік шығындар (ККШ) әділ құн бойынша бұл қаржылық бағалануы жалғаса беретін активтердің қаржылық жағдайы туралы есептегі баланстық құнын түсірмейді. Күтілетін шығындардың бағалау қорына тең келетін, активті амортизацияланған құн бойынша бағалау кезінде жасалған осы сома орнына жинақталған соманың құнсыздану ретінде басқа жалпы кіріс құрамында танылады. БЖК құрамында танылған шығындардың жинақталған сомасы, активтерді мойындау кезінде тоқтатылған пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары (жалғасы)

БЖКӘҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдар

Кей кезде Банк үлестік құралдарға жасалған кейбір инвестицияларды бастапқы мойындау кезінде, кейін күшін жою құқығын берместен, оларды БЖКӘҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдар ретінде сыныптау туралы шешім қабылдайды, егер олар БЕХС (IAS) 32 «Қаржылық құралдар: берілуі» сәйкес үлестік құралдардың анықтамасына сай келетін болса және саудаға арналмаған болса. Мұндай сыныптау туралы шешім әр құралға жеке-жеке қабылданады.

Мұндай үлестік құралдардың пайдалары мен шығындар пайданың немесе шығынның құрамына ешқашан қайта сыныпталмайды. Дивидендтері басқа кіріс ретінде пайданың немесе шығынның құрамында мойындалады, алайда дивидендтер алу құқығы белгіленіп қойған, бұған Банк мұндай құралдардың бастапқы құнына қатысты өтеме ретінде мұндай түсімдерден пайда көрген жағдайлары кірмейді. Мұндай жағдайдағы табыс БЖК құрамында танылады. БЖКӘҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдар құнсыздануға қатысты бағалаудан өткізілмейді. Мұндай құралдарды есептен шығарғанда, қайта бағалауда жиналған қор белгіленбеген пайданың құрамына аударылады.

Қаржылық кепілдіктер, аккредитивтер мен кредиттер беруге қатысты міндеттемелер

Банк әдеттегі қызметі барысында қаржылық кепілдіктер, аккредитивтер мен қарыздар беруге қатысты міндеттер шығарады.

Қаржылық кепілдіктер алдымен алынған сыйлықақы сомасында, әділ құны бойынша жасалған қаржылық есептілікте мойындалады. Бастапқы мойындаудан кейін Банк әрбір кепілдікке қатысты өз міндеттерін пайда немесе шығын туралы жеке есепте танылған жинақталған амортизацияны есепке алмағанда, бастапқы мойындалған соманың ең жоғарғы шамасы деңгейімен – БЕХС (IAS) 37 – қаржылық міндеттерді реттеуге қажетті, кепілдіктер нәтижесінде туындайтын шығынды бағалаудың ең жақсы есептемесіне сәйкес немесе – ҚЕХС (IFRS) 9 – ККШ бағалаушы қорға сәйкес бағалайды.

Кредиттер мен аккредитивтер беру жөніндегі міндеттемелер келісілген міндеттемелер болып табылады, соның шарттары бойынша міндеттемелер әрекет ететін мерзімі ішінде, егер басқа шарттар болмаса, Банк ертерек келісілген шарттарда клиентке кредит беруге міндетті.

Банк кей кезде нарықтан төменгі пайыздық мөлшерлемеде кредиттер беру туралы міндеттер шығарады. Мұндай міндеттер алдымен әділ құн бойынша мойындалады және мойындалған кірістің жинақталған сомасын есепке алмағанда, алдымен мойындалған сомасында, кейінірек ККШ сәйкес бағалаушы қор сомасының ең жоғарғы шамасында бағаланады.

Орындау кепілдіктері

Орындау кепілдіктері – егер басқа тарап келісімшартта қарастырылған міндеттерін орындамайтын болса, өтемақы ұсынатын келісімшарттар. Орындау кепілдіктері кредиттік тәуекелдерге өткізілмейді. Орындау кепілдігі енгізілген келісімшарт бойынша тәуекел екінші тараптың келісімшартта қарастырылған міндеттерін орындамауы мүмкін екенін қарайды. Сәйкесінше, орындау кепілдіктері қаржылық құралдар қатарына кірмейді.

Ақшалай қаражат пен олардың баламалары

Ақшалай қаражат пен олардың баламаларының құрамына қолма-қол ақшалай қаражаттары, ҚРҰБ қаражаттары мен кредиттік ұйымдардағы туындаған күннен бастап тоқсан күн ішінде өтелуі тиіс мерзімі көрсетілген, қандай да бір келісілген міндеттермен ауыртпалықтар салынбаған қаражаттар кіреді. Ақшалай қаражат пен олардың баламалары амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары (жалғасы)

Repo мен кері repo келісімшарттары

Құнды қағаздарды сату мен кері сатып алу келісімшарттары (repo келісімшарттары) қаржыландыру операциялар қамтамалары ретінде жеке қаржылық есептілікте көрсетіледі. Repo келісімшарттары бойынша сатылған құнды қағаздар қаржылық жағдай туралы жеке есепте көрсетілуін жалғастыра береді және контрагентте өзара шарттың немесе жалпы қабылданған тәжірибенің шарттарынан туындаған құнды қағаздарды сату немесе қайтара кепілге қою құқығы болған жағдайда, repo келісімшарттары бойынша кепілзаты ретінде берілген құнды қағаздар санатына аударылады. Сәйкесті міндеттер кредиттік ұйымдардың немесе клиенттердің қаражаттарының құрамына енгізіледі. Кері сату келісімшарттары бойынша құнды қағаздарды сатып алу (кері repo) жағдайға қарай ақша қаражаттары мен олардың баламалары, кредиттік ұйымдардағы немесе клиенттердің кредиттері қаражаттары құрамында қамтылады. Сату бағасы мен кері сатып алу бағасы арасындағы айырмашылық пайыздар ретінде қарастырылады және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша repo келісімшарттары әрекет еткен мерзім ішінде есептеледі.

Туынды қаржылық құралдар

Банк өзінің әдеттегі қызметі барысында валюталық нарығында әртүрлі туынды қаржылық құралдарды (қысқамерзімді своптарды қосқанда) қолданады. Бұл қаржылық құралдар саудаға арналады және алдымен әділ құн бойынша көрсетіледі. Әділ құн базалық құралдар мен басқа да деректерге сәйкес келетін ағымдағы нарықтық және келісілген құнның негізінде анықталады. Оң әділ құндағы туынды қаржылық құралдар активтердің құрамында, ал теріс әділ құнмен – міндеттемелердің құрамында көрсетіледі. Көрсетілген құралдармен жасалған операциялар бойынша пайдалар мен шығындар туынды қаржылық құралдармен жасалған операциялар бойынша таза кірістер/(шығындар) құрамындағы пайда немесе шығын туралы жеке есепте көрсетіледі.

Қарыз қаражаттары

Егер келісілген келісімдер нәтижесінде Банк ақшалай қаражатты немесе басқа қаржылық активтерді жеткізуге, әлде міндеттерді ақша қаражаттарының немесе басқа қаржылық активтердің тіркелген сомаларын өзіндік үлестік құралдардың тіркелген санына алмастырғаннан басқаша тәсілмен орындауға міндетті болса, онда шығарылған қаржылық құралдар немесе оның құрамдастары міндеттер сияқты сыныпталады. Мұндай құралдардың құрамына ҚРҰБ мен Үкімет алдындағы берешек, Кредиттік ұйымдардың қаражаты, Клиенттердің қаражаты, шығарылған Борышкерлік құнды қағаздар кіреді. Бастапқы мойындаудан кейін қарыз қаражаттары тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі. Кірістер мен шығыстар міндеттерді мойындау тоқтатылғанда, сондай-ақ амортизация үдерісіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі.

Қаржылық активтерді өзара есепке алу

Өзара есепке алуды жүргізу мен бір мезгілде міндеттерді реттей отырып, активті сату ниетіне қатысты заңды түрде бекітілген құқығы болғанда ғана, қаржылық активтер мен міндеттерді өзара есепке алу ісі қаржылық жағдай туралы есепте таза сальдону ғана көрсете отырып, жүргізіледі.

Есепке алу ісін жүргізу құқығы келешектегі оқиғаға қатысты болмауы тиіс және келесі жағдайлардың барлығында заңдық күшін сақтауы тиіс:

- әдеттегі қызмет барысында;
- міндеттер орындалмаған жағдайда;
- ұйымның немесе контрагенттерінің бірі қабілетсіз немесе банкрот жағдайда.

Әдетте, бұл шарттар, өзара есепке алысу туралы бас келісімдерге қатысты орындалмайды және сәйкесті активтер мен міндеттер қаржылық жағдайы туралы жеке есепте толық сомасында көрсетіледі.

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Кредиттерді қайта құрылымдау

Банк қарыз алушының қаржылық жағдайына қарай уақытша қаржылық қиындыққа тап болған қарыз алушыларға жеке-жеке жол табуға тырысады. Клиент кредитті мойындауды тоқтатуға тиіс екендігіне бағалау кезінде Банк басқалармен қатар келесі деректерді де қарастыруға тиіс:

- кредит валютасын өзгерту;
- контрагентті өзгерту;
- модификация бұдан былай құралдың SPP1 тестінің өлшемдеріне жауап бермейтіндей деңгейге жеткізе ме.

Егер модификация ақша ағымдарының өзгерістеріне алып келмейтін болса, модификация мойындауды тоқтатпайды. Бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағымдарының өзгерістеріне сүйене отырып, құнсызданудан келген шығын ретінде танылғанға дейін пайда немесе шығын туралы жеке есептегі модификациядан келген шығындарды есепке алмағанда, Банк модификациядан келген табыс немесе шығынды мойындайды.

Мойындаудың тоқтауына алып келмейтін модификация жағдайында, Банк сондай-ақ кредиттік тәуекелдер кәдімгідей өсуінің болғанын немесе активтерді кредиттік-құнсызданған ретінде сыныптау қажеттігін қайтадан бағалайды. Активтерді модификация нәтижесінде кредиттік-құнсызданған ретінде сыныптағаннан кейін, ол тұрақтандыру кезеңі аяқталғанға дейін 3-Кезең құрамында қалады. Тұрақтандыру кезеңі – Банк қарыз алушыға, қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қайта құрылымдау берілгеннен кейін қарыз алушының кредиттік пәнін қадағалайтын кезең. Қайта құрылымдалған қарызды 3-Кезеңнен аудару үшін төлемдердің модификацияланған кестесі аясында тәртіптелген 2 төлем жасау қажет.

Құнсыздануды бағалау

Банк тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе соған жақын мәнді қолдана отырып дисконтталатын күтілген, алынып бітпеген ақша қаражаттарын бағалау үшін ықтималдықты есепке ала отырып таразыланған бірнеше сценарийлер негізінде ККШ есептейді. Ақша қаражаттарын толық алмау – бұл келісімшартқа сәйкес ұйым алуы тиіс ақша ағымдары мен ұйым алуды күтіп отырған ақша ағымдары арасындағы айырмашылық.

ККШ есептеу механикасы төменде сипатталған, оның негізгі элементтері төмендегідей болып келеді:

Дефолттың ықтималдығы (PD) Дефолттың ықтималдығы белгіленген уақыт кезеңі барысындағы дефолттың орын алу ықтималдығын бағалау түрінде беріледі. Дефолт қарастырылған кезең ішінде белгілі бір уақыт сәтінде ғана орын алуы мүмкін, егер активті мойындау тоқтатылмаған болса, онда ол бұрынғысынша қоржынның бөлігі болып табылады.

Дефолт тәуекеліне ұрынған шама (EAD) Дефолт тәуекеліне ұрынған шама, келісімшартта немесе басқаша қарастырылған, берілген қарыздар мен пайыздар өтеу күтілген, төлемдерді кешіктіру нәтижесінде есептелген қарыздың негізгі сомалары мен пайыздарының төлемдерін қосқанда, есеп күнінен кейін осы шаманың күтілген өзгерістерін есепке алғандағы, келешекте қандай да бір күні дефолтқа ұрынған шамаларды есептік бағалау түрінде беріледі.

Дефолт кезіндегі шығын деңгейі (LGD) Дефолт кезіндегі шығын деңгейі белгілі бір уақыт сәтіндегі дефолт орын алған жағдайда туындайтын шығындарды бағалау түрінде беріледі. Бұл көрсеткіш келісімшартта қарастырылған ақша ағымдары мен кредитор алуды күткен, соның ішінде қамтаманы сату нәтижесінде алынған ақша ағымдары арасындағы айырмашылықтарды ескере отырып есептеледі. Әдетте EAD қатысты пайыздық мәнде беріледі.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Құнсыздануды бағалау (жалғасы)

ККШ бағалаушы қоры бастапқы мойындалған сәттен бастап кредиттік тәуекелдер кәдімгідей өскен болса, актив әрекет еткен мерзім ішінде туындайды деп күтілген кредиттік шығындардың (бүкіл мерзімде немесе ККШ бүкіл мерзімдегі күтілген кредиттік шығындар) негізінде есептеледі, әйтпегенде бағалаушы қор 12 айлық күтілген кредиттік шығынға (12 айлық ККШ) тең сомада есептеледі. 12 айлық ККШ – бұл есеп күнінен кейінгі мүмкін болған 12 ай ішінде, қаржылық құралдардың дефолттары себебінен туындайтын, бүкіл мерзімде ККШ түрінде берілетін ККШ-ның бөлігі. Бүкіл мерзімдік ККШ мен 12 айлық ККШ қаржылық құралдардың базалық қоржындарының сипатына қарай әлде дербес негізде немесе топтық негізде есептеледі.

Банк қаржылық құралдың әрекет етуінің қалған мерзімінде дефолттың орын алу тәуекелінің өзгеруін тіркеу арқылы бастапқы мойындау сәтінен бастап қаржылық құрал бойынша кредиттік тәуекел айтарлықтай өсуіне қарай әрбір есеп айының аяғында бағалау жүргізу мақсатындағы саясатын әзірледі. Жоғарыда баяндалған үдерістер негізінде Банк берілген кредиттерді келесі топтарға біріктіреді:

- 1-Кезең: Кредитті бастапқы мойындау кезінде Банк бағалаушы қорды 12 айлық ККШ тең сомада мойындайды. 1-Кезеңге сондай-ақ кредиттік тәуекелдері 2-Кезеңнен аударылатындай деңгейге дейін төмендеген кредиттер мен басқа да кредиттік желілер кіреді.
- 2-Кезең: Бастапқы мойындау сәтінен бастап кредит бойынша кредиттік тәуекел кәдімгідей өссе, Банк бағалаушы қор бүкіл мерзімде ККШ тең сомада мойындайды. 2-Кезеңге сондай-ақ кредиттік тәуекелдері 3-Кезеңнен аударылатындай деңгейге дейін төмендеген кредиттер мен басқа да кредиттік желілер кіреді.
- 3-Кезең: Кредиттік-құнсызданған болып табылатын кредиттер. Банк бағалаушы қорды бүкіл мерзімде ККШ тең сомада мойындайды.

Кредиттік – құнсызданған, сатып алған немесе жасалған (бұдан былай – «КҚСЖ») активтер: КҚСЖ активтер – бұл бастапқы мойындау кезінде кредиттік құнсыздану болған қаржылық активтер. Бастапқы мойындау кезінде КҚСЖ активтер әділ құн бойынша бағаланады, кейінірек кредиттік тәуекелдерді есепке ала отырып есептелген, түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып есептелген пайыздық түсім бойынша танылады. ККШ бағалаушы қоры бүкіл мерзімдегі күтілген кредиттік шығындар сомасының өзгеруі кейінірек орын алған көлемде ғана танылады немесе танылуы тоқтатылады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Дефолтты анықтау мен сауықтыру

Шағын, орта және корпоративтік бизнесті кредиттеу сегментінде қарыздар бойынша дефолт деректеріне осы қарыздар бойынша есептелген келешектегі ақша ағымдарына жағымсыз ықпалы ететін бір немесе бірнеше оқиғалар кіреді (3-Кезеңге көшу өлшемдері):

- Бастапқы мойындау сәтінен бастап қарыз алушының ішкі кредиттік рейтингін СС деңгейіне төмендету;
- Қарыз алушының Банк алдындағы міндеттерінің көлемі талаптардан асып кеткен жағдайда, Банкте ашылған төлемдік талап-тапсырмаларды қарыз алушының/ контрагенттің шоттарына қою;
- Негізгі қарыз және/немесе сыйақы бойынша 60 және одан көп күнтізбелік күнге мерзімі өткен берешектер болған;
- Қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қарыз бойынша сыйақы есептеуді уақытша тоқтату;
- Кейінгі жиырма ай ішінде бір және бірнеше рет қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қарызды қайта құрылымдау;
- Қарыз берілген сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуінен қарыз алушы берешегінің бөлігін немесе барлық сомасын есептен шығару;
- Айтарлықтай дисконтпен қарыздарды сату;
- Қарыз алушыға/контрагентке кәдімгідей материалдық залал келген немесе оның өз қызметін жалғастыруына мүмкіндік бермеген, мысалы, қызметін жүзеге асыру лицензиясының алыну секілді форс-мажор, сондай-ақ басқа да жағдайлардың болғаны туралы Банктің ақпараттар алуы;
- ҚР заңнамасына сәйкес қарыз алушыны банкрот деп мойындау туралы арыздың берілуі;
- ҚР заңнамасына сәйкес қарыз алушы оны банкрот деп мойындау туралы арызбен сотқа жүгінуі.

Занды және жеке тұлғалардың кредиттері мен кредиттік сипаттағы міндеттерін есепке алмағанда, басқа қаржылық құралдар бойынша:

- Контрагенттің сыртқы кредиттік рейтингін «Дефолт» деңгейіне дейін төмендету (Standard&Poor's, Moody's, Fitch халықаралық рейтингтік агенттіктер белгілеген);
- Банктер-контрагенттер мен қаржылық институттарға мониторинг жүргізуді реттейтін Банктің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес контрагенттің қаржылық жағдайын «сыни» санатына дейін айтарлықтай нашарлауы;
- Банкте үш күннен артық мерзімге негізгі қарыз және/немесе пайыздық кіріс бойынша мерзімі өткен берешектің болуы.

Банктің саясатына сәйкес қаржылық актив бір санаттан екіншісіне ауыстырылған кезде, дефолттың орын алуының бірде бір өлшемі байқалмаса және қорлар құрылған күні контрагент қаржылық активтің жалпы баланстық құнының төмендеуіне алып келетіндей берешектерді өтеген кезде қаржылық құралдар «сауықтырылған» болып есептеледі және сәйкесінше 3-Кезеңнен ауыстырылады.

Ішкі рейтинг тағайындау және дефолттың ықтималдығын бағалау үдерісі

Ішкі рейтинг деңгейін тағайындау моделін Банктің тәуелсіз тәуекелдер департаменті әзірлейді және қолданады. Моделдерде қарыз алушының өзіндік ақпараттарынан басқа сандық, сонымен қатар сапалық ақпараттар қолданылады, сондай-ақ сыртқы көздерден қарыз алушыға ықпал жүргізуі мүмкін қосымша ақпараттар есепке алынады. Пайдалануға болатын жерлердің барлығында, сондай-ақ ұлттық және халықаралық рейтингтік агенттіктердің ақпараттары қолданылады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Мойындауды тоқтату

Банк осы қаржылық активке қатысты келісімшартта қарастырылған ақша қаражаттарының ағымына қатысты құқықтарын жоғалтқан кезден бастап, әлде екінші тарапқа осы қаржылық активтің меншік құқығына қатысты барлық тәуекелдер мен пайда түгелімен дерлік өткізілетін немесе осы қаржылық активтің меншік құқығына қатысты барлық тәуекелдер мен пайданың басым бөлігін Банк өткізбеген, сақтамаған, бірақ қаржылық активтерге бақылау жүргізу құқығын сақтамайтын мәмілелерді жүзеге асыру нәтижесінде қаржылық активті басқа тарапқа өткізген кезде, қаржылық активті мойындауды тоқтатады. Қаржылық активтерге өткізілген қатысудың кез келген үлесіне қатысты, Банк жасаған немесе өзінде сақтап қалған мойындауды тоқтату талаптары сақталатын болса, онда ол қаржылық жағдай туралы жасалған жеке есепте жеке актив немесе міндет ретінде мойындалады.

Қаржылық міндеттерге қатысты келісілген міндеттер орындалса, жоққа шығарылса немесе тоқтатылса, Банк қаржылық міндеттерді мойындауды тоқтатады.

Егер Банк өзіндік борыштық міндеттерді алатын болса, онда ол қаржылық жағдайы туралы жеке есептен шығарылады және айырмашылық міндеттердің баланстық құны мен төленген өтемдер арасындағы айырмашылық міндеттерді мерзімінен бұрын өтеуден келетін пайданың немесе шығынның құрамына енгізіледі.

Жалдау

Банк жалгер ретінде

Банк қысқа мерзімдік жалдау мен құны төмен активтерді жалдауды қоспағанда, барлық жалдау келісімшарттарын мойындау мен бағалауда бірыңғай тәсілді қолданады. Банк базалық актив құқығын беретін төлемдер мен активтерді пайдалану құқығына қатысты міндеттерді мойындайды.

Пайдалану құқығы формасындағы активтер

Банк жалдау басталған күні (яғни базалық актив қолдануға қол жетімді болған күні) пайдалану құқығы формасындағы активтерді мойындайды. Пайдалану құқығы формасындағы активтер, жинақталған амортизация мен күнсызданудан жинақталған шығындарды алып тастап, жалдау бойынша міндеттерді қайта бағалауға түзетулер жасай отырып, бастапқы күн бойынша бағаланады. Пайдалану құқығы формасындағы активтердің бастапқы құнына жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді алып тастағанда, жалдау басталған күні немесе сол күнге дейін жасалған бастапқы тікелей шығындар мен жалгерлік төлемдер бойынша мойындалған жалдау міндеттерінің көлемі кіреді. Егер жалдау мерзімінің соңында Банктің жалға алынған активті жеке меншік құқығына алатындығына сенімсіздеу болса, онда пайдалану құқығы формасында мойындалған актив келесі кезеңдердің ең қысқа мерзіміне арналған сызықтық әдіспен амортизация жасалады: активті табысты қолданудың болжанған мерзімі немесе жалдау мерзімі. Пайдалану құқығы формасындағы активтердің күнсыздануы тексерілетін болады.

Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдау басталған күні Банк жалдау мерзімі кезінде жүргізілетін жалгерлік ақылардың берілген бағасы бойынша бағаланатын жалдау міндеттерін мойындайды. Жалгерлік ақының құрамына жоюға бекітілген кепілдіктер бойынша төленетін индекске немесе мөлшерлеме мен сомаға тәуелді құбылмалы жалгерлік төлемдерді жалдауға қойылған ынталандырғыш кез келген төлемді алып тастағандағы тіркелген төлемдер (соның ішінде шын мәнінде тіркелген төлемдер) кіреді. Сондай-ақ, Банктің опционды орындайтынына және жалдау мерзімі Банктің жалдауды тоқтатуға бағытталған опционды орындауға әлеуетті екенін көрсететін жалдау мерзімі белгіленсе, жалдауды тоқтатқаны үшін айыппұлдар төлейтініне жеткілікті түрде сенімділік болса, сағып алу опционын орындау құны жалгерлік ақының құрамына кіргізіледі. Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді емес құбылмалы жалгерлік ақы, мұндай төлемдердің орындалуына алып келетін оқиға немесе жағдай орын алған кезеңде шығындар ретінде мойындалады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Жалдау (жалғасы)

Жалдау бойынша міндеттемелер (жалғасы)

Егер жалдау келісімшартында қойылған пайыздық мөлшерлемені анықтау оңай болмаса, берілген жалгерлік ақылардың құнын есептеу үшін Банк жалдау басталған күнгі қарыз қаражаттарын тартуға белгіленген мөлшерлемені қолданады. Жалдау басталған күн аяқталғаннан кейін, пайыздарды есептеуді көрсету үшін жалдау міндеттерінің көлемі артады және жалгерлік ақылардың жасалғанын көрсету үшін төмендейді. Сонымен қатар жалдау мерзіміне модификация, өзгерістер, тіркелген жалгерлік ақының мәніне өзгерістер немесе базалық активті сатып алудағы опционның құнына өзгерістер жасалғанда, жалдау жөніндегі міндеттердің баланстық құнына қайта бағалау жасалады.

Қысқа мерзімдік жалдау және құны төмен активтерді жалдау

Банк қысқа мерзімді келісімшарттарды (жалдау мерзімі басталған күнгі қарастырылған жалдау мерзімі 12 айдан аспайтын және сатып алуға опцион қарастырылмаған келісімшарттар) қысқа мерзімге жалдауына қатысты мойындаудан босатады. Банк сондай-ақ құны төмен деп есептелетін (2,313 мың теңгеге дейін) офистік жабдықтарды жалдау келісімшарттарын мойындаудан босатады. Қысқа мерзімдік жалдау және құны төмен активтерді жалдау бойынша жалгерлік төлемдер жалдау мерзімі барысындағы желілік әдіспен жалдау шығындары ретінде мойындалады.

Операциялық жалдау – Банк жсалға беруші ретінде

Банк активтерді иеленуге қатысты барлық шығындар мен пайданы мүлдем өткізбейтін жалдау – операциялық жалдау ретінде сыныпталады. Жалдаудан түскен кіріс жалдау мерзімі барысындағы желілік әдіспен есептеледі және өзінің операциялық сипатына қарай табыс немесе шығын туралы есептегі пайда құрамына енгізіледі. Операциялық жалдау келісімшарттарын келісу және жасау барысында жұмсалған бастапқы тікелей шығындар жалға берілген активтің баланстық құнына қосылады және жалдау мерзімінің барысында жалдаудан түскен кіріс сияқты негізде мойындалады. Шартты жалгерлік төлемдер, олар алынған кезең ішіндегі түсім ретінде мойындалады.

Қаржылық жалдау – Банк жсалға беруші ретінде

Банк жалдау мерзімі басталатын күннен бастап жалдаудағы таза инвестицияларға тең келетін сомадағы жалдау төлемдерінің дебиторлық берешектерін көрсетеді. Қаржылық кіріс таза инвестициялардың баланстық сомасының табыстылық нормасын үнемі жүйелі түрде көрсететін схема бойынша есептеледі. Тікелей бастапқы шығындар жалдау төлемдерінің дебиторлық берешектерінің бастапқы сомасының құрамында есептеледі.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдардың нысандары жеке қаржылық есептілікте, қайта бағалау құны бойынша бұдан былай көрсетілетін, жинақталған амортизацияны және жер учаскелері мен ғимараттарды есепке алмағандағы құнсызданудан келген шығындарды қоспағанда, нақты шығындар бойынша көрсетіледі.

Негізгі құралдардың нысаны қолданудың әртүрлі пайдалы мерзімдеріне есептелген бірнеше құрамдастардан құралған жағдайда, мұндай құрамдастар негізгі құралдардың жеке нысандары ретінде көрсетіледі.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Негізгі құралдар (жалғасы)

Қайта бағалау

Жер учаскелері мен ғимараттар жүйелі түрде қайта бағалануы тиіс. Қайта бағалау кезеңділігі қайта бағалануы тиіс ғимараттардың әділ құнының өзгерістеріне қарай жасалады. Пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілген нысандарды құнын қайта бағалау нәтижесінде алдыңғы өтемдерді есепке алмағанда, «Жер учаскелері мен ғимарат» санатына жататын жер учаскелері мен ғимараттардың қайта бағалау құнын өсіру нәтижесі басқа жиынтық кіріс құрамында қамтылады. Мұндай жағдайда қайта бағалау нәтижесі пайданың немесе шығынның құрамында қамтылады. Басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетілген нысандардың құнын қайта бағалау нәтижесінде алдыңғы артық төлемдерді есептен шығару жағдайларын қоспағанда, «Жер учаскелері мен ғимарат» санатына жататын жер учаскелері мен ғимараттардың қайта бағалау құнын төмендетілген нәтижесі басқа да жиынтық кірістің құрамында қамтылады. Мұндай жағдайда қайта бағалау басқа да жиынтық кірістің құрамында қамтылады.

Амортизация

Негізгі қаражаттар бойынша амортизация болжанған тиімді қолдану мерзімі ішінде теңдей үлестермен есептеу әдісімен есептеледі және ол пайданың немесе шығынның құрамында қамтылады. Амортизация нысанды пайдалануға берілген айдан кейінгі айдан бастап, ай сайын, ал негізгі құралдардың шаруашылық тәсілмен тұрғызылған нысандары – нысанның құрылысы аяқталған және ол пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелмейді.

Негізгі құралдардың әртүрлі нысандар пайдалы қолдану мерзімі келесі үлгіде берілуі мүмкін:

Ғимараттар	67 жыл
Көлік құралдары	7 жыл
Компьютерлік және банктік жабдықтар	4 жылдан 10 жылға дейін
Жалға алынған меншікті жақсарту	жалдау мерзімінде
Басқасы	5 жылдан 20 жылға дейін

Материалдық емес активтер

Сатып алынған материалдық емес активтер жинақталған амортизация мен құнсызданудан келген шығындарды есептен шығарып, нақты шығындар бойынша жеке қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Арнайы бағдарламалық қамтамалардың лицензияларын сатып алу мен оларды енгізуге жұмсалған шығындар сәйкесті материалдық активтер емес құнына капиталдандырылады.

Материалдық емес активтер бойынша амортизация болжанған мерзім ішіндегі ескіруді теңдей есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайданың немесе шығынның құрамында қамтылады. Материалдық емес активтерді пайдалы қолдану мерзімі 1 жылдан 10 жылға дейін құбылады.

Сату үшін ұсталатын активтер

Ұзақ мерзімдік активтер немесе шығу тобының құрамына кіретін активтер мен міндеттердің өтем құны бәрінен бұрын ұзақ мерзім қолданудан емес, сату есебінен келеді, олар сату үшін ұсталатын активтер санатқа анықталады. Сату үшін ұсталатын активтер санатына жатқызбас бұрын Банктің есептік саясатына сәйкес активтерге немесе банктен шығу құрамдастарына қайта бағалау жүргізіледі. Сәйкесінше, активтерге немесе шығу тобына бағалау аз дегенде екі шама бойынша жасалады: баланстық құн немесе сатылым шығындарын есепке алмағандағы әділ құн.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық жылжымайтын мүлік капиталды өсіру немесе басқа да жағдайлардағы жалдау ақысын алу үшін қолданылатын нысандардан тұрады. Инвестициялық жылжымайтын мүліктердің нысандары алдымен сатып алу шығындарын қосқандағы, сатып алу құны бойынша есептеледі. Осыдан кейін олар әділ құн бойынша көрсетіледі. Инвестициялық жылжымайтын мүліктердің әділ құнына жасалған өзгерістер, олар туындайтын кезең ішіндегі пайданың немесе шығындардың құрамына қосылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүліктер шығарылғанда немесе пайдаланудан мүлдем алынғанда және сонымен байланысты экономикалық пайда көру тоқтатылғанда, инвестициялық жылжымайтын мүліктердің нысандары есептен шығарылады. Нысанды шығарудан келген кез келген кіріс немесе шығын (шығарудан келген таза түсім мен активтің баланстық құны арасындағы айырмашылық) есептен шығару кезең ішіндегі шығын немесе табыстың құрамына енгізіледі.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік санатына аудару немесе одан шығару жылжымайтын мүлікті қолданудың сипаты өзгерген кезде ғана жүргізіледі. Инвестициялық жылжымайтын мүліктен иелері тұратын жылжымайтын мүлік нысанына аударған кезде, бұдан былай тіркеу мақсатындағы шартты бастапқы құн пайдалану мақсатын өзгерту сәтіндегі әділ құн ретінде алынады. Иесі орналасқан жылжымайтын мүлік нысаны инвестициялық жылжымайтын мүлік нысанына айналған кезде, Банк мұндай жылжымайтын мүлікті, пайдалану мақсаты өзгерген сәтке дейін негізгі құралдарды есепке алу саясатына сәйкес есепке алады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Кейінге қалдырылған, салықтарға ұқсамайтын қаржылық емес активтер құнсыздану белгілердің болуына қарай әрбір есеп күніндегі жай-күй бойынша бағаланады. Өтелетін гудвил құны әрбір есеп күніндегі жай-күй бойынша бағаланады. Қаржылық емес активтердің өтелетін құны, сатылым шығындары мен қолданудан келген құндылықты есепке алмағанда, әділ құнының ең жоғарғы шамасы болып табылады. Келешекте түсуі болжанған ақша қаражаттарының ағымын қолданудан келген құнды анықтаған кезде, осы активке тән ақша мен тәуекелдердің уақытша ағымдағы нарықтық құнын бағалауды қамтитын, салық салғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып, анықталған құнның ағымдағы сәтін дисконтталады. Басқа активтермен түрленетін ақша қаражаттарының ағымдарынан белгілі бір деңгейде тәуелсіз ақша қаражаттарының ағымын түрлендірмейтін активтер үшін өтелетін құн құрамына актив кіретін ақша қаражаттарын түрлендіретін активтердің тобы бойынша анықталады. Ақша қаражаттарын түрлендіретін активтің немесе активтер тобының баланстық құны оның өтелетін құнынан асып түскенде, құнсызданудан келген шығын мойындалады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан келген барлық шығындар пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі және өтелетін құнды анықтаған кезде қолданылған бағалауға өзгерістер жасалған жағдайда ғана қалпына келтірілуі тиіс. Активтің құнсыздануынан келген кез келген шығын, жеке қаржылық есептілікте көрсетілмеген құнсызданудан құралған баланстық құннан (амортизация мен ескіруді есепке алмағанда) Асып кетпейтін көлемдегі активтің баланстық құнының көлемінде қалпына келтірілуі тиіс. Гудвилдің құнсыздануынан келген шығын үшін есептен шығарылған сомалар қалпына келтірілмейді.

Қорлар

Орын алған оқиғалар нәтижесінде Банк алдында заңдық немесе негізделген міндеттер туындаған жағдайда қаржылық жағдай туралы жеке есепте қор қамтылады және аталған міндеттерді орындау үшін қаражаттар қарастырылуы керек болуы ықтимал. Егер мұндай міндеттердің сомасы айтарлықтай болса, онда қорлар салық салынғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып, ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін және осы міндеттерге тән тәуекелдерді қамтитын келешекте болуы ықтимал ақша қаражаттарының ағымдарын дисконттау арқылы анықталады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер

Банк ағымдағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында, құрамына қолданылмаған кредиттік желілер, аккредитивтер мен кепілдіктер кіретін кредиттік сипаттағы шартты міндеттерді қабылдайды және кредиттік сақтандырудың басқа да формаларын көрсетеді.

Қаржылық кепілдіктер – бұл белгілі бір дебитор қарызгерлік құралдың шарттарында белгіленген мерзімде төлем жасай алмау нәтижесінде келген шығындарға жасалған қаржылық кепілдіктерді ұстаушыға компенсациялау мақсатындағы белгілі бір төлемдер жасауды Банкке міндеттейтін келісімшарттар.

Қаржылық кепілдіктерге қатысты міндеттер алдымен мәмілеге шығындарын есепке алмағандағы әділ құн бойынша танылады және ол кейінірек ең жоғарғы келесі екі шамада бағаланады: осы кепілдіктер бойынша ықтимал шығындарға есептелген жинақталған амортизацияны немесе қордың шамасын есепке алмағандағы бастапқы деп танылған сомада. Шығынның туындау ықтималдығы жоғары болғанда және мұндай шығын көлемі сенімділіктің жеткілікті деңгейінде өлшенуі ықтимал болғанда, ықтимал қаржылық кепілдіктер мен басқа кредиттік сипаттағы міндеттердің шығындарына есептелген қорлар мойындалады.

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттер мен кредиттік сипаттағы басқа міндеттерге жасалған қорлар басқа да міндеттердің құрамына енгізіледі.

Келесі жағдайларды қоспағанда, кредиттер беруге қатысты міндеттер жеке қаржылық есептілікте мойындалмайды:

- Банк әділ құн бойынша бағаланған қаржылық міндеттердің санатында анықтаған кредиттерді беруге қатысты міндеттерді, кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілген өзгерістер;
- Банкте кредиттерді беруге қатысты міндеттер туындағаннан кейін сатып алынған активтерді бұрын сатқан, туынды қаржылық құралдар ретінде қарастырылатын аспаптар сыныбына жататын кредиттерді беруге қатысты тәжірибесі болған жағдайда;
- нетто-шама келісімшарты сәйкес есептелетін кредиттерді беруге қатысты міндеттер, ақша қаражаттары немесе басқа қаржылық құралдарды өткізу немесе шығару;
- нарықтан төмен мөлшерлемеде кредиттер бойынша міндеттер.

Акционерлік капитал

Жай акциялар

Жай акциялар капитал сияқты сыныпалады. Жай акциялар мен акциялардың опциондарын шығаруға тікелей байланысты шығындар, кез келген салықтық әсерді есепке алмағанда, капиталдың төмендету ретінде мойындалады.

Артықшылық берілген акциялар

Сатып алынбайтын және дивидендтер төленуі міндетті емес артықшылық берілген акциялар капитал құрамында көрсетіледі.

Мәміле бойынша шығындарды есепке алмағандағы міндеттердің сипатындағы шоғырланбалы артықшылық берілген акциялардың бөліктері қаржылық жағдай туралы жеке есепте міндеттер ретінде қамтылады. Мұндай акциялардың сәйкесті шоғырланбалы дивидендтері пайда немесе шығын және басқа да жиынтық кіріс туралы есепте пайыздық шығыстар ретінде мойындалады. Артықшылық берілген шоғырланбалы акцияларды шығарған кезде, міндеттер бөліктерінің әділ құнын анықтауда баламалы айырбасталмайтын облигацияларға арналған нарықтық мөлшерлеме қолданылады; бұл сома сатып алу кезіндегі ұзақ мерзімдік міндеттердің өтеу жасалғанға дейінгі амортизацияланған құн негізінде анықталады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Акционерлік капитал (жалғасы)

Өз акцияларын сатып алу

Банк өз акцияларын сатып алған жағдайда, осы сатып алумен тікелей байланысқан шығындарды қоса есептегендегі төленген сома жеке қаржылық есептілікте капиталдың төмендеуі ретінде қамтылады.

Дивидендтер

Банктің дивидендтерді жариялауы және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында реттеледі.

Жай акциялар бойынша дивидендтер жариялануына қарай, жеке қаржылық есептілікте белгіленбеген пайданы қолдану ретінде көрсетіледі.

Салық салу

Корпоративтік табыс салығының сомасына ағымдағы корпоративтік табыс салығының сомасы мен кейінге қалған корпоративтік табыс салығының сомасы кіреді. Корпоративтік табыс салығы, сомаларды есепке алмағанда, басқа жиынтық кірістің құрамында көрсетілетін операцияларға жататын немесе басқа жиынтық кірістер құрамында немесе тікелей капитал шоттарында сәйкесінше пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілетін операцияларда толық көлемде қамтылады.

Ағымдағы корпоративтік табыс салығының шығынына жыл ішіндегі салық салынатын пайдаға немесе салықтық залалға қатысты төленетін және қолданыстағы немесе есеп берілген күнгі қолданыста болған, сондай-ақ өткен жылғы корпоративтік табыс салығына жасалған түзетулермен қоса, салықтық мөлшерлемелер негізінде есептелген салық сомасы кіреді.

Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттер, олардың салықтық базасында және шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте көрсету мақсатында анықталатын активтер мен міндеттердің баланстық құндары арасында туындайтын мезгілдік айырмаларға қатысты көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттер келесі мезгілдік айырмаларға қатысты мойындалмайды: гудвил мен төмендетілмейтін салық салу базасын қайтаруға қатысты, активтер мен міндеттерге қатысты айырмашылықтар, алдымен бухгалтерлік және де салық салу табысына әсер етпейтін деректерді қайтару; сондай-ақ бас кәсіпорын аталған айырмашылықтардың жүзеге асу уақытына бақылауға мүмкіндігі болған және осы мезгілдік айырмалардың жақын келешекте жүзеге аспайтынына сенімділік болған жағдайда, инвестициямен және еншілес кәсіпорындармен байланысты мезгілдік айырмалар.

Кейінге қалдырылған салықтық активтердің және кейінге қалдырылған салықтық міндеттердің есебі Банктің активтер мен міндеттердің баланстық құнын өтеуге немесе жабуға есептік кезеңнің аяғына жоспарлаған тәсілдерге тәуелді болып келетін салықтық салдарды қамтиды.

Кейінге қалдырылған салықтық активтердің және кейінге қалдырылған салықтық міндеттердің шамасы, мерзімдік айырма қалпына келтірілген кезде келешекте қолданылатын салықтық мөлшерлемелер ескеріле отырып, есеп күніндегі жай-күй бойынша қолданыста болған немесе қолданысқа енгізіліп қойған заңдарға сүйене отырып, анықталады.

Кейінге қалдырылған салықтық активтер, мезгілдік айырмаларды, салыққа қатысты қабылданбаған шығындар мен пайдаланылмаған салықтық жеңілдіктерді жабуға жеткілікті болатын келешекте табыс салығын алуға мүмкіндік беретіндей шамада көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салықтық активтердің көлемі есептен шығарылған мезгілдік айырмаларды қолдануға мүмкіндік беретін, табыс салығы алынбауы ықтимал деңгейге төмендетіледі.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Кірістер мен шығындарды мойындау

Банк экономикалық пайда алатыны және сенімді бағалануы мүмкін болатын болса, түсім мойындалады.

Пайыздық және ұқсас кірістер мен шығыстар

Банк кредиттік-құнсызданған қаржылық активтерден басқа қаржылық активтердің жалпы баланстық құнына тиімді пайыздық мөлшерлемелерді қолдана отырып, амортизацияланған құнмен немесе БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активтер бойынша пайыздық пайданы есептейді. Тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл келешек ақша төлемдері немесе қаржылық құралды қолданған кездегі болжанған мерзім немесе одан қысқа мерзім ішіндегі түсімдерді дисконттау кезіндегі мөлшерлеме, ол қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттердің таза баланстық құнына дәлдікпен алып келеді.

Есептеу кезінде қаржылық құралға (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) қатысты келісілген барлық шарттар және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажыратылмас бөлшегі болып табылатын құралға тікелей қатысы бар комиссиялық немесе қосымша шығындар есепке алынады, бірақ келешектегі кредиттік залалдар есептелмейді. Қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттердің баланстық құны Банк төлемдердің немесе түсімдердің бағаларын қайта қараған жағдайда түзетіледі. Түзетілген баланстық құн бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме негізінде есептеледі, баланстық құнның өзгерісі пайыздық түсім немесе шығыстар ретінде қамтылады.

Кредиттік-құнсызданған активке айналған қаржылық актив жағдайында Банк осы қаржылық активтің таза амортизацияланған құнының тиімді пайыздық мөлшерлемелерін қолдана отырып, пайыздық түсімді есептейді. Егер қаржылық актив бойынша дефолт жойылатын болса және ол бұдан былай кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын болса, Банк жалпы құн негізіндегі пайыздық түсімдер есебіне қайта оралады.

Банктің қаржылық активтеріне КҚСЖ жасалған жағдайда, кредиттік тәуекелдерді есептей отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы қаржылық активтің амортизацияланған құнына пайыздық түсім есептеледі. Кредиттік тәуекелдерді есептей отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл бастапқы мойындау кезіндегі есептелген келешектегі ақша ағымдарын (кредиттік шығындарды қосқанда) КҚСЖ активтерді амортизацияланған құнға дейін дисконттайтын мөлшерлеме.

ПШӨҚ бойынша бағаланатын барлық қаржылық активтердің пайыздық түсімі «Басқа пайыздық түсім» бабының құрамындағы пайда немесе шығын жайлы жеке есепте келісілген пайыздық мөлшерлеме баптары қолданыла отырып мойындалады.

Комиссиялық кірістер

Банк клиенттерге көрсетіп отырған әртүрлі қызметтерден комиссиялық кірістер алады. Комиссиялық кірістер төмендегідей екі санатқа бөлінуі мүмкін:

Белгілі бір кезең ішінде қызметтер көрсеткені үшін алынған комиссиялық кірістер

Белгілі бір кезең ішінде қызметтер көрсеткені үшін алынған комиссиялық кірістер сәйкесті міндеттер орындалуына қарай осы кезең ішінде есептеледі. Мұндай баптарға комиссиялық кірістер мен басқарушылық және кеңестік активтер кіреді. Кредиттің қолдану ықтималдығы сенімді болған жағдайда кредиттерді беруге қатысты комиссиялар мен басқа комиссиялар келешек кезеңдерге (қосымша шығындармен бірге) жатқызылады және кредиттің тиімді пайыздық мөлшерлемесінің түзетулері ретінде мойындалады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Кірістер мен шығындарды мойындау (жалғасы)

Комиссиялық кірістер (жалғасы)

Операциялар жүргізу жөніндегі қызметтерден комиссиялық кірістер

Операциялар жүргізгені немесе үшінші тараптың атынан келіссөздерге қатысқаны үшін алынатын комиссиялар, мысалы акцияларды немесе құнды қағаздарды сату немесе бизнесті сату немесе сатып алу кезінде Банктің міндетіне келісім жасау жатқызылған кезде осындай операциядан кейін мойындалады. Белгілі бір орындалуы тиіс міндеттерге байланысты комиссиялық төлемдер (немесе комиссиялардың бөлігі) сәйкесті өлшемдер орындалғаннан кейін мойындалады. Келісімшартта аралық өтеу қарастырылған болса, онда комиссиялық кірістер аралық өтеуге тән болып келетін белгісіздік шешім жасалған кездегі ең жоғарғы деңгейге сәйкес келетін деңгейде ғана мойындалады, түсімнің жинақталған сомасында мойындалған сома айтарлықтай төмендетілмейді.

Басқа да кірістер

Дивидендтер формасындағы кіріс дивидендтер жарияланған күнгі пайданың немесе шығынның құрамында қамтылады. Жалдау операцияларының келісімшарттары бойынша төлемдер жалдау әрекет еткен бүкіл мерзімі бойындағы кезең үшін теңдей үлеспен пайданың немесе шығынның құрамында мойындалады. Алынған жеңілдіктер жалдау әрекет еткен бүкіл мерзімі бойындағы сомасы жалдауға жұмсалған шығынның жалпы сомасын төмендетеді.

Сегменттік есептілік

Операциялық сегмент коммерциялық қызметке тартылған, Банк пайда табатын, әлде шығындар көтеретін (Банктің басқа құрамдастарымен жасалған операцияларға қатысты пайда немесе шығындарды қосқанда Банктің құрамдас бөлігін құрайды), сегменттер арасында ресурстарды бөлген кезде және оның қызметінің қаржылық нәтижелеріне баға берген кезде және қаржылық ақпарат оған қолжетімді болған жағдайларда, операциялық шешімдер қабылдауға жауапты тұлға талдау жүргізетін қызмет нәтижелері көрсетілетін коммерциялық қызмет түрінде болады. Банктің қызметі жоғары интегралданған болып табылады және ҚЕХС (IFRS) 8 «Операциялық сегмент» талаптарына сәйкес операциялық бизнес-сегменттен тұрады.

Қолданысқа енгізіле қоймаған жаңа стандарттар мен түсіндірулер

Төменде шығарылғанымен, Банктің шоғырланған қаржылық есептілігі жарияланған күнге дейін күшіне енген стандарттар мен түсіндірмелер берілген.

ҚЕХС (IFRS) 17 «Сақтандыру келісімшарттары»

2017 жылдың мамырында ҚЕХС жөніндегі Кеңес ҚЕХС (IFRS) «Сақтандыру келісімшарттары» - ақпараттарды мойындау мен бағалау, беру мен ашу мәселелерін қарастыратын сақтандыру келісімшарттарына арналған қаржылық есептіліктің жан-жақты жаңа стандартын шығарды. ҚЕХС (IFRS) 17 күшіне енген кезде, ол 2005 жылы шығарылған ҚЕХС (IFRS) 4 «Сақтандыру келісімшарттары» алмастырады. ҚЕХС (IFRS) 17 сақтандыру түрлерін шығарып отырған ұйымның түріне қарамастан, сақтандыру келісімшарттарының барлық түріне (яғни өмірді сақтандыру және өмірді сақтандырудан басқа тікелей сақтандыру мен қайта сақтандыру) сондай-ақ дискрециялық қатысу шарттарындағы белгілі бір кепілдіктер мен қаржылық құралдарға қатысты қолданылады. Стандартты қолдану аясынан тыс бірнеше ескертулер бар. ҚЕХС (IFRS) 17 сақтандыру келісімшарттарының сипаттамаларымен банктік өнімдері үшін жаңа есептік талаптар енгізеді, ол қандай құралдар немесе компоненттер ҚЕХС (IFRS) 9 немесе ҚЕХС (IFRS) 17-ні қолдану саласына жатқызуды белгілеуге әсер етеді.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қолданысқа енгізіле қоймаған жаңа стандарттар мен түсіндірулер (жалғасы)

ҚЕХС (IFRS) 17 «Сақтандыру келісімшарттары» (жалғасы)

Сақтандыру өтемі ретіндегі кредиттік карталар мен ұқсас өнімдер: ондай өнімдердің эмитенттері есеп жүргізудің тиісті тәртібін жалғастыра береді де ҚЕХС (IFRS) 9-ға сәйкес қаржы құралы ретінде де есепке ала береді. ҚЕХС (IFRS) 17 өзінің ортасынан, клиентпен келісімшарттың құнын белгілеу кезінде, егер ондай жеке клиентке байланысты сақтандыру тәуекелінің бағасын ұйым көрсетпеген жағдайда ғана сақтандыру келісімшартының белгілеріне сай келетін кредиттік карта келісімшарттарын (немесе кредиттік келісімдерді немесе төлемдерге қызмет көрсету келісімдерін бекітетін ұқсас келісімшарттарды) қолданыстан шығарып тастайды.

Сақтандыру өтемі кредит картасының келісілген шарттарының шеңберінде берілген жағдайда эмитент мыналарды атқаруы тиіс:

- ▶ сақтандыру өтемінің компонентін бөліп шығарып, оған ҚЕХС (IFRS) 17-ні қолдану;
- ▶ басқа компоненттерге басқа стандарттарды (мысалы ҚЕХС (IFRS) 9, ҚЕХС (IFRS) 15 «Сатып алушылармен жасалған келісімшарттардан түсім» немесе БЕХС (IAS) 37 «Бағаланатын міндеттемелер, шартты міндеттемелер, шартты активтер» қолдану.

Сақтандыру келісімшартының белгілеріне сай келетін, бірақ сақтандыру оқиғасы бойынша компенсация сомасын сол келісімшартпен құрылған полис ұстаушының міндеттерін реттеу үшін талап етілетін сомамен шектелмейтін қарыз келісімшарттары: ондай қарыздардың (мысалы, қарыз алушы қайтыс болған жағдайда өтеуден босатуды көздейтін қарыздар) эмитенттерінің ҚЕХС (IFRS) 9 немесе ҚЕХС (IFRS) 17-ні қолдануды таңдау құқығы бар. Ондай шешім қоржын деңгейінде қабылданып, қайта қарауға жатпайды.

ҚЕХС (IFRS) 17 күшіне 2023 жылдың 1-қаңтарынан немесе осы күннен кейін басталатын есептілік кезеңге қатысты енеді, бұл орайда салыстырмалы ақпарат беру талап етіледі. Ұйым бірінші рет қолданған күнге ҚЕХС (IFRS) 9 бен ҚЕХС (IFRS) 15-ті қолданған жағдайда да мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл түзетулер Банкке қолданылмайды.

БЕХС (IAS) 1-ге түзетулер – «Міндеттерді қысқа мерзімдік немесе ұзақ мерзімдік ретінде сыныптау»

2020 жылдың қаңтарында ҚЕХС жөніндегі Кеңес БЕХС (IAS) 1-дің 69-76 тармақтарына түзетулер жасады, онда міндеттерді қысқа мерзімдік немесе ұзақ мерзімдік ретінде сыныптауға қатысты талаптарға түсініктеме беріледі. Түсініктемелер төмендегідей тақырыптарды қамтиды:

- міндеттерді реттеу мерзімдерін шегеру құқығын қалай түсінуге болады;
- міндеттерді реттеу мерзімдерін шегеру құқығы есеп кезеңінің аяғында жүзеге асырылуы тиіс;
- ұйым міндеттерді реттеу мерзімдерін шегерудегі өз құқығын орындау ықтималдығы міндеттерді сыныптауға ықпал етпейді;
- айырбасталатын міндетке енгізілген туынды құрал өздігінен үлестік құрал болып есептелген жағдайда ғана міндеттердің шарттары оны сыныптауға ықпал етпейді.

Бұл түзетулер 2023 жылдың 1-қаңтарында немесе сол күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылатын күшіне енеді және ол ретроспективті сипатта қолданылады. Қазіргі кезде Банк бұл түзетулердің міндеттерге ағымдағы сыныптау жасауға ықпал ету мүмкіндігіне қолданыстағы қарыз келісімшарттарының шарттарын қайта қарау қажеттілігін талдау жүргізуде.

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қолданысқа енгізіле қоймаған жаңа стандарттар мен түсіндірулер (жалғасы)

ҚЕХС (IFRS) 9-ға түзетулер – «Қаржылық құралдар» қаржылық міндеттерді мойындау тоқтатылған жағдайда, «10% тест» жүргізген кездегі комиссиялық сыйақы

2018-2020 жылдар кезеңінде ҚЕХС-ты жыл сайын жетілдіру үдерісінің аясында ҚЕХС жөніндегі Кеңес ҚЕХС (IFRS) 9-ға түзету шығарды. Түзетуде бастапқы қаржылық міндеттердің шарттарынан айтарлықтай айырмашылығы бар жаңа немесе түрленген қаржылық міндеттердің шарттары болып табылатындығына қатысты бағалау жасағанда ұйым есепке алатын комиссиялық сыйақының сомасына түсініктеме беріледі. Мұндай сомаларға белгілі бір кредиторлар мен қарыз алушы арасында төленген немесе алынған комиссиялық сыйақылар ғана жатады, оған басқа тараптың атынан кредитор немесе қарыз алушы төлеген немесе алған комиссиялық сыйақы кіреді. Ұйым бұл түзетуді алғаш рет қолданатын жылдық есеп кезеңі басталған күні (немесе одан кейінгі) түрленген қаржылық міндеттерге қатысты ұйым бұл түзетуді қолдануы тиіс.

Аталған түзетулер 2022 жылдың 1-қаңтарында немесе сол күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылатын күшіне енеді. Мерзімінен ерте қолдануға рұқсат етіледі. Ұйым бұл түзетуді алғаш рет қолданатын жылдық есеп кезеңі басталған күні (немесе одан кейінгі) түрленген қаржылық міндеттерге қатысты ұйым бұл түзетуді қолданатын болады. Бұл түзетулер Банктің шоғырланған қаржылық есептілігіне айтарлықтай ықпал етпейді деп күтілуде.

БЕХС (IAS) 8-ге түзетулер – «Бухгалтерлік бағалаулардың анықтамалары»

2021 жылдың ақпанында ҚЕХС жөніндегі Кеңес БЕХС (IAS) 8-ге түзетулер шығарды, мұнда «бухгалтерлік бағалау» анықтамасы енгізіледі. Түзетулерде бухгалтерлік бағалаулардағы өзгертулер мен қателерді түзетумен есептік саясаттағы өзгертулер айырмашылығын түсіндіреді. Оған қоса, құжатта ұйым бухгалтерлік бағалауларды әзірлеу үшін өлшеу әдістері мен бастапқы деректерді қалай пайдаланатынын түсіндіреді.

Аталған түзетулер 2023 жылдың 1-қаңтарында немесе сол күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылатын күшіне енеді және аталған кезеңінің басындағы күні немесе одан кейін болған есептік саясаттағы өзгертулер мен бухгалтерлік бағалаулардағы өзгертулерге қолданылады. Осы фактіні ашылған жағдайда мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл түзетулер жеке қаржылық есептілікке еленетіндей әсер етпейді деп күтілуде.

БЕХС (IAS) 1-ге және ҚЕХС – «Есептік саясат туралы ақпаратты ашу» қолдану бойынша №2 Практикалық ұсыныстарға түзетулер

2021 жылдың ақпанында ҚЕХС жөніндегі Кеңес БЕХС (IAS) 1-ге және ҚЕХС – «Есептік саясат туралы ақпаратты ашу» қолдану бойынша №2 Практикалық ұсыныстарға түзетулер шығарды, мұнда ұйымға есептік саясат туралы ақпаратты ашқан кездегі маңыздылығы туралы пайымдауларды қолдануға көмектесетін нұсқаулықтар мен мысалдар қамтылған. Түзетулер ұйымдарға ұйымдар есептік саясаттың «маңызды ережелерін» ашуы туралы талапты есептік саясат туралы маңызды» ақпарат» ашу туралы талапқа, сондай-ақ ұйымдар есептік саясат туралы ашу туралы шешім қабылдау кезде маңыздылық ұғымын қалай қолдануға қатысты нұсқаулықты қосу есебінен есептік саясат туралы пайдалырақ ақпаратты ашуға көмектесуі тиіс.

БЕХС (IAS) 1-ге түзетулер, мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен, 2023 жылдың 1-қаңтарында немесе сол күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылатын күшіне енеді. ҚЕХС қолдану бойынша №2 Практикалық ұсыныстарға түзетулерде есептік саясат туралы ақпаратқа маңыздылық анықтамасын қолдануға қатысты орындалуы міндетті емес нұсқаулықтар қамтылған.

Бұл түзетулер жеке қаржылық есептілікке еленетіндей әсер етпейді деп күтілуде.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қолданысқа енгізіле қоймаған жана стандарттар мен түсіндірулер (жалғасы)

БЕХС (IAS) 12-ге түзетулер – «Бір операциядан туындайтын активтер мен міндеттемелерге қатысты кейінге қалдырылған салық»

2021 жылдың мамыр айында Басқарма БЕХС (IAS) 12-ге сәйкес бастапқы мойындаудан ерекшелікті қолдану аясын тарытатын БЕХС (IAS) 12-ге түзетулерді жариялады, осылайша ол тең салық салынатын және шегерілетін уақытша айырмашылықтарға әкелетін операцияларға қолданылмайды.

Түзетулер бұрын ұсынылған салыстырмалы кезеңнің басында немесе сол күннен кейін орын алған операцияларға қолданылуы тиіс. Сонымен қатар, кейінге қалдырылған салық активі (жеткілікті салық салынатын пайда болған жағдайда) және кейінге қалдырылған салық міндеттемесі де жалдау мен пайдаланудан шығару бойынша міндеттемелерімен байланысты барлық шегерілетін және салық салынатын уақытша айырмашылықтарға қатысты ұсынылған бұрынғы салыстырмалы кезеңнің басында мойындалуы тиіс.

Банк қазіргі уақытта түзетулердің ықпалын бағалауда.

4. ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ КІРІС

Мың теңге	2022 ЖЫЛ	2021 ЖЫЛ
Тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, есептелген пайыздық кірістер		
Клиенттерге берілген кредиттер	27,453,850	23,550,909
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	9,956,294	8,570,759
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	4,459,308	1,700,409
Амортизация құны бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар	502,657	–
Тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, есептелген пайыздық кірістер	42,372,109	33,822,077
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	672	1,696
Басқа да пайыздық кіріс	672	1,696
Пайыздық шығыстар		
Клиенттердің қаражаты	(16,436,771)	(13,904,241)
Дәрежеленген борыш	(3,770,595)	(3,270,275)
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	(2,347,448)	(2,333,454)
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаражаты	(173,857)	(248,759)
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздық шығыстар	(78,422)	(110,794)
Кредиттік мекемелердің қаражаты	(12,320)	(88,640)
Репо мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(5,726)	(10,297)
Амортизация құны бойынша есепке алынатын басқа қаржы активтер бойынша сыйлықақы амортизациясы	–	(3,462)
Пайыздық шығыстар	(22,825,139)	(19,969,922)
Таза пайыздық кіріс	19,547,642	13,853,851

«НУРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

5. КҮТІЛГЕН КРЕДИТТІК ШЫҒЫН БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі пайда немесе шығын туралы жеке есепте көрсетілген қаржылық активтердің ККШ бойынша шығыстары төмендегі кестеде берілген:

Мың теңге	Ескерту	2022 жыл			
		1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13	(1,367)	–	–	(1,367)
Клиенттерге берілген кредиттер	17	(2,650,279)	(541,936)	(8,077,525)	(11,269,740)
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ күн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	15	(242,172)	–	–	(242,172)
Амортизация құны бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар	14	(366,522)	–	–	(366,522)
Басқа да қаржылық активтер	21	–	–	279,566	279,566
Қаржылық кепілдіктер	27	(3,556,984)	(91)	(485,963)	(4,043,038)
Күтілген кредиттік шығындар бойынша шығыстар жиынтығы		(6,817,324)	(542,027)	(8,283,922)	(15,643,273)

2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі пайда немесе шығын туралы жеке есепте көрсетілген қаржылық активтердің ККШ бойынша шығыстары төмендегі кестеде берілген:

Мың теңге	Ескерту	2021 жыл			
		1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13	1,332	–	–	1,332
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	16	239	–	–	239
Клиенттерге берілген кредиттер	17	(1,558,621)	(1,540,714)	(3,943,804)	(7,043,139)
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ күн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	15	(36,764)	–	–	(36,764)
Басқа да қаржылық активтер	20	–	–	(634,985)	(634,985)
Қаржылық кепілдіктер	27	(304,338)	87,137	(981,176)	(1,198,377)
Күтілген кредиттік шығындар бойынша шығыстар жиынтығы		(1,898,152)	(1,453,577)	(5,559,965)	(8,911,694)

6. ТАЗА КОМИССИЯЛЫҚ КІРІС

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Комиссиялық кірістер		
Банктік картаға қызмет көрсету комиссиясы	6,621,131	6,062,591
Аудару операциялары	4,646,157	4,256,431
Кепілдіктер мен аккредитивтер беру комиссиясы	1,424,663	703,594
Ақшалай қаржыны шену комиссиясы	956,577	821,446
Шетел валютасымен операциялар комиссиясы	645,200	373,321
Агенттік комиссия	15,752	13,253
Инкассация	9,313	35,861
Басқалары	14,303	36,481
	14,333,096	12,302,978
Комиссиялық шығыстар		
Банктік картаға қызмет көрсету комиссиясы	(8,000,047)	(6,953,024)
Аудару операциялары	(266,153)	(199,119)
Кепілдіктер мен аккредитивтер шығару	(248,581)	(395,903)
Бағалы қағаздармен операциялар	(11,661)	(14,911)
Басқалары	(16,470)	(14,491)
	(8,542,912)	(7,577,448)
Таза комиссиялық кіріс	5,790,184	4,725,530

«НҰРБАНК» АҚ

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

**7. КІРІС НЕМЕСЕ ШЫҒЫН АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰН БОЙЫНША БАҒАНАЛАТЫН ҚАРЖЫ
ҚҰРАЛДАРЫМЕН ОПЕРАЦИЯЛАРДАН ТҮСКЕН ТАЗА ПАЙДА**

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
«Своп» операцияларынан пайда	4,310,092	814,317
Борышкерлік қаржы құралдарымен операциялар бойынша пайда/ (шығын)	1,316	(32)
	4,311,408	814,285

8. ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫНДАҒЫ ОПЕРАЦИЯЛАРДАН ТҮСКЕН ТАЗА ПАЙДА

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Дилингтік операциялар, нетто	7,379,726	2,028,263
Шетел валютасын қайта бағалаудан таза бағамдық айырмашылық	(3,978,249)	(468,142)
	3,401,477	1,560,121

9. БАСҚА ДА ОПЕРАЦИЯЛЫҚ КІРІСТЕР, НЕТТО

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті қайта бағалаудан түскен кірістер (19-Ескерту)	451,348	–
Негізгі емес қызметтен түскен басқа да кірістер	223,647	172,153
Сатуға ұсталған ұзақ мерзімді активтерді сатудан түскен кірістер	106,663	212,648
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті жалға беруден түскен кірістер (19-Ескерту)	39,522	40,355
Банктік қызметтен түскен басқа да кірістер	2,527	42,465
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан түскен кірістер	1,206	1,585
	824,913	469,206

10. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ШЫҒЫСТАРЫ

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Еңбек ақы мен басқа да төлемдер	(6,266,160)	(5,593,722)
Еңбекақы бойынша салықтар мен аударымдар	(675,270)	(565,542)
	(6,941,430)	(6,159,264)

11. БАСҚА ДА ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Ескіру мен амортизация	(1,215,216)	(1,012,314)
Ақпараттық және телекоммуникациялық қызметтер	(647,959)	(463,975)
Депозиттерді сақтандыру	(499,004)	(885,872)
Корпоративтік табыс салығынан басқа да салықтар	(474,352)	(410,460)
Күзет	(357,055)	(543,705)
Жарнама мен маркетинг	(260,334)	(161,118)
Басқа да сақтандырулар	(235,831)	(155,704)
Жалдау операцияларының шығыстары	(215,116)	(202,555)
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	(166,827)	(153,825)
Коммуналдық қызметтер	(138,235)	(133,181)
Кеңсе тауарлары	(125,006)	(117,413)
Кәсіптік қызметтер	(122,607)	(154,167)
Көліктік шығыстар	(121,489)	(120,144)
Қайырымдылық және демеушілік	(119,825)	(83,880)
Инкассация бойынша шығыстар	(72,086)	(85,355)
Пошта мен курьер шығыстары	(41,530)	(32,119)
Іссапар шығыстары	(37,637)	(15,079)
Басқасы	(447,790)	(324,721)
	(5,297,899)	(5,055,587)

«НҰРБАНК» АҚ**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТІПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)****12. КОРПОРАТИВТІК ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР**

Корпоративтік табыс салығы (бұдан былай – «КТС») бойынша шығыстарға келесі баптар кіреді:

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығындар	(10,410)	(19,924)
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша (шығыстар)/ экономика	(2,545,886)	40,567
Корпоративтік табыс салығы бойынша экономияның/ (шығыстардың) барлығы	(2,556,296)	20,643

2022 және 2021 жылдардағы ағымдағы және кейінге қалдырылған КТС бойынша ресми мөлшерлеме 20% құрайды.

Корпоративтік табыс салығы бойынша осы жеке қаржылық есептілікте көрсетілген шығындар мен 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы салықтың нормативтік мөлшерлемесіне көбейтілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығындарды есепке алғанға дейінгі табыс арасындағы салыстыру, төмендегідей берілген:

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығынға дейінгі табыс	5,973,426	1,895,746
Салықтың нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%
Нормативтік мөлшерлеме бойынша есептелген корпоративтік табыс салығы бойынша теориялық шығындар	1,194,685	379,149
Провизия құру бойынша есептен алынбаған шығындар	104,362	850,669
Салық алынбайтын, ҚҚБ ресми тізіміндегі мемлекеттік және басқа бағалы қағаздардан түскен найыздық кіріс	(1,237,678)	(1,714,105)
Мойындалмаған кейінге қалдырылған салықтық активтерді өзгерту	1,046,021	227,588
Келешектегі кезендерге ауыстырылған салық шығындарын түзету	1,594,786	–
«ОУСА NB» ЖШС берген қарыздар бойынша есептен шығарылмайтын провизиялар	153,522	86,213
Басқа да (салық алынбайтын кірістер)/есептен шықпайтын шығындар	(299,402)	149,843
Корпоративтік табыс салығы бойынша (экономика)/шығыстар	2,556,296	(20,643)

Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттердің баланстық құндары мен салық салу базаны есептеу мақсатында қолданылатын сомалар арасында туындайтын мезгілдік айырмалар 2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жай-күй бойынша кейінге қалдырылған салықтық активтердің пайда болуына алып келеді. Кейінге қалдырылған салықтық активтер осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ішінара көрсетілген.

Келешектегі салықтық жеңілдіктер есебіне қолданылмаған салықтық шығындарды енгізу мүмкін болатындай, Банк табыс тапқан жағдайда ғана алынуы мүмкін және Қазақстан Республикасы заңнамасында Банктің келешек кезендерде аталған жеңілдіктерді пайдалануына ықпал ететіндей нашар өзгерістер жасалмасын. Аталған келешектегі салықтық жеңілдіктер, оны алуға байланысты белгісіздік болғандықтан, ішінара шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген. Табыс салығы бойынша салық салу базасының көлемін төмендетін мезгілдік айырмалар қолдану мерзіміне Қазақстан Республикасының қолданыстағы салықтық заңнамасы шектеу қоймайды. Келешек кезендерге көшірілген салықтық шығынды қолдану мерзімі 2031 жылы аяқталады.

12. КОРПОРАТИВТІК ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (ЖАЛҒАСЫ)

Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер (жалғасы)

2022 мен 2021 жылдар ішіндегі уақыт айырмашылығының шамасын өзгерту төменде берілген сипатта болады.

Мың теңге	2020 жылдың 31 желтоқсанында ағы күй-жайы бойынша қалдығы	Пайдаын немесе шығынның құрамында көрсетілген	2021 жылдың 31 желтоқсанын дағы күй- жайы бойынша қалдығы	Пайдаын немесе шығынның құрамында көрсетілген	Басқа жылытық пайдаын құрамында көрсетілген	2022 жылдың 31 желтоқсанын дағы күй- жайы бойынша қалдығы
ТШЕҚ бойынша						
бағаланатын қаржылық активтер	503,337	41,185	544,522	(544,522)	-	-
Басқа да міндеттемелер	161,583	(121)	161,462	23,625	-	185,087
Келешек кезеңдерге көшірілген салықтық шығындар	5,142,200	(606,580)	4,535,620	(3,401,026)	-	1,134,594
Мойындалмаған кейінге қалдырылған салықтық активтер	(1,273,609)	227,588	(1,046,021)	1,046,021	-	-
Кейінге қалдырылған салықтық активтер	4,533,511	(337,928)	4,195,583	(2,875,902)	-	1,319,681
ТШЕҚ бойынша						
бағаланатын қаржылық активтер	-	-	-	(294,584)	-	(294,584)
Негізгі құрал пен материалдық емес активтер	(1,079,203)	245,752	(833,451)	471,182	(640,938)	(1,003,207)
Тәртіптелген облигациялар бойынша дисконт	(5,947,474)	132,743	(5,814,731)	153,418	-	(5,661,313)
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(7,026,677)	378,495	(6,648,182)	330,016	(640,938)	(6,959,104)
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеменің жиынтығы	(2,493,166)	40,567	(2,452,599)	(2,545,886)	(640,938)	(5,639,423)

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

13. АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ПЕН ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Ақша қаражаттары мен олардың баламаларына келесі айқындамалар кіреді:

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Кассадағы ақшалай қаражат	11,671,426	10,708,370
ҚРҰБ-дағы «Ностро» үлгісіндегі шоттар	3,277,587	24,779,699
ҚРҰБ-дағы мерзімдік мерзімдер	14,021,566	-
Басқа Банктердегі «Ностро» үлгісіндегі шоттар		
AA– бастап AA+ дейінгі кредиттік рейтингпен	1,859,677	348,061
A– бастап A+ дейінгі кредиттік рейтингпен	-	54,372
BBB– бастап BBB+ дейінгі кредиттік рейтингпен	4,082,774	8,329
BB– бастап BB+ дейінгі кредиттік рейтингпен	49,262	397,326
B– бастап B+ дейінгі кредиттік рейтингпен	322	259,331
Кредиттік рейтинг тағайындалмағандары	692,715	-
Басқа банктердегі «Ностро» үлгісіндегі шоттар жиынтығы	6,684,751	1,067,419
Ақша қаражаттарының баламалары		
Басқа банктердегі мерзімдік депозиттер		
AA– бастап AA+ дейінгі кредиттік рейтингпен	-	863,600
A– бастап A+ дейінгі кредиттік рейтингпен	-	77,724
BBB– бастап BBB+ дейінгі кредиттік рейтингпен	83,277	259,253
BB– бастап BB+ дейінгі кредиттік рейтингпен	-	432,100
Басқа банктердегі мерзімдік депозиттердің жиынтығы	83,277	1,632,677
Кері репо мәмілелері бойынша дебиторлық берешек	8,049,925	50,518,477
Ақшалай қаражаттар мен олардың баламаларының жиынтығы	43,788,532	88,706,642
Минус: күтілген кредиттік шығын бойынша қор	(3,166)	(1,799)
Ақшалай қаражаттар мен олардың баламаларының жиынтығы	43,785,366	88,704,843

Бұл кесте «Standard & Poor's» агентігі тағайындаған немесе «Standard & Poor's» агентігінің шәкілі бойынша жасалған рейтингідегі басқа рейтингтік агенттік тағайындаған кредиттік рейтингілерге негізделген.

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанына Банк басқа екінші деңгейдегі банктерде үлесіне капиталдың 10%-ынан көп бөлігі кіретін ақшалай қаражат орналастырмады. Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының барлық қалдықтары 1-Кезеңге жатқызылды.

2022 мен 2021 жылдардың ККШ бойынша бағалаушы қорлардың өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(3,131)
ККШ өзгерістері (5-Ескерту)	1,332
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(1,799)
ККШ өзгерістері (5-Ескерту)	(1,367)
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(3,166)

Қамтама

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша кері репо мәмілелеріне сәйкес дебиторлық берешек келесі әділ құн бойынша бағалы қағаздармен қамтамасыз етілген болатын:

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік қазынашылық облигациялары	6,046,274	26,325,136
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары	1,976,663	12,371,580
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еуро облигациялары	45,118	10,511,065
Еуразиялық даму банкінің облигациялары	-	3,159,534
	8,068,055	52,367,315

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

13. АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ПЕН ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Ең төменгі қорларға қойылатын талаптар

ҚРҰБ бекіткен нормативтік актілерге сәйкес қордың ең төменгі талаптары Банк міндеттерінің әртүрлі топтары арасында қойылған тепе-теңдік жалпы сома ретінде. Банктің аталған талаптарды орындауы активтер қорының орташа сомасына тең келетін деңгейде ұстау (кассадағы ақша қаражаттары мен ҚР ҰБ ағымдағы шотындағы қалдық) немесе ең төменгі талаптарды көтеру арқылы қамтамасыз етіледі.

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша ең төменгі қордың сомасы 6,468,956 мың теңгені құрады (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 5,084,394 мың теңге).

**14. АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН БОРЫШКЕРЛІК БАҒАЛЫ
ҚАҒАЗДАР**

2022 жылы Қазақстандағы және халықаралық нарықтардағы оқиғалардың салдарынан туындаған өзгерістерге байланысты Банк басшылығы кейбір мемлекеттік борышкерлік бағалы қағаздар бойынша бизнес үлгіні өзгерту туралы шешім қабылдады, ол мақсатқа келісімшартта қарастырылған ақша ағындарын алу арқылы да, мақсатына келісімшартта қарастырылған ақша ағындарын алу арқылы ғана қол жеткізілетін бизнес үлгіге қаржылық активтерді сату арқылы да қол жеткізді. Бұл ретте аталған бағалы қағаздардың келісімшарттық шарттары SPPI тестінің критерийлеріне сәйкес келуін жалғастыруда.

Құнсыздану қорын шегергендегі амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар келесілерден тұрды:

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Борышкерлік құралдар		
Мемлекеттік облигациялар		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еурооблигациялары	37,329,347	—
Мемлекеттік облигациялардың барлығы	37,329,347	—
Минус: күтілген кредиттік шығын бойынша қор	(392,292)	—
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік құралдардың барлығы	36,937,055	—

Төменде амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздарға сәйкес ККШ бойынша жалпы баланстық құндағы және тиісті бағалау резервтердегі өзгерістердің талдауы берілген:

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік құралдар

Мың теңге	Барлығы
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жалпы баланстық құны	—
ТШӨҚ бойынша бағаланатын қаржы активтерінен аударым (15-Ескерту)	37,023,601
Бағамдық айырмашылық	(86,546)
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы жалпы баланстық құны	36,937,055

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар бойынша ККШ бойынша қор

Мың теңге	Барлығы
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	—
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	(366,522)
Бағамдық айырмашылық	(25,770)
ТШӨҚ бойынша бағаланатын қаржы активтерінен аударым (15-Ескерту)	101,286
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(392,292)

«НҮРБАНК» АҚ

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

**15. БАСҚА ДА КІРІСТЕРДІҢ ЖИЫНТЫҒЫ АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР**

Мың теңге	31 желтоқсан 2021 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Борышкерлік құралдар		
Мемлекеттік облигациялар		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік қазынашылық облигациялары	33,741,027	19,031,031
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еурооблигациялары	9,403,789	53,237,963
ҚРҰБ қысқа мерзімдік ноталары	53,596,025	43,228,252
Мемлекеттік облигациялардың барлығы	96,740,841	115,497,246
Корпорациялар мен қаржылық институттардың облигациялары		
А- бастап А+ дейінгі кредиттік рейтингпен	323,471	340,922
BBB- бастап BBB+ дейінгі кредиттік рейтингпен	5,315,536	4,181,116
Кредиттік рейтингі жоқ	233,261	-
Корпорациялар мен қаржылық институттар облигацияларының барлығы	5,872,268	4,522,038
Борышкерлік құралдардың барлығы	102,613,109	120,019,284
Үлестік құралдар		
Корпорациялардың акциялары		
Рейтингсіз	2,694	2,694
Үлестік құралдардың барлығы	2,694	2,694
	102,615,803	120,021,978

Бұл кесте «Standard & Poor's», агенттігі тағайындалған немесе «Standard & Poor's» агенттігінің шәкілі бойынша алмастырылатын басқа рейтинглік агенттіктер тағайындаған кредиттік рейтингілерге негізделген.

ККШ бойынша бағалаушы қорлардың өзгерістердің талдауы төменде берілген талдау өзгерістеріне сәйкес келетін, басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздарына қатысты қолданылатын жалпы баланстық құны өзгерістерінің талдамасы төменде берілген:

Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар

Мың теңге	1-Кезең
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	97,250,724
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	303,273,819
Өтелген активтер	(271,025,071)
Сатылған активтер	(15,880,457)
Дисконт амортизациясы (пайыздық кіріс ретінде мойындалған)	5,484,585
Бағамдық айырмашылық	915,684
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жалпы баланстық құны	120,019,284
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	454,839,393
Өтелген активтер	(435,275,649)
Сатылған активтер	(6,406,055)
Дисконт амортизациясы (пайыздық кіріс ретінде мойындалған)	7,205,027
Бағамдық айырмашылық	(745,290)
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен аударым (14-Ескерту)	(37,023,601)
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы жалпы баланстық құны	102,613,109

«НУРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

15. БАСҚА ДА КІРІСТЕРДІҢ ЖИЫНТЫҒЫ АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борышқорлық бағалы қағаздар бойынша ҚҚШ қоры

Мың теңге	1-Кезең
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ҚҚШ бойынша қор	(142,820)
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	(48,972)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(32,438)
Өтелген активтер	32,143
Сатылған активтер	12,503
Бағамдық айырмашылық	(1,500)
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы ҚҚШ бойынша қор	(181,084)
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	(146,933)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(230,964)
Өтелген активтер	30,213
Сатылған активтер	4,226
Бағамдық айырмашылық	(25,676)
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтеріне аударым (14-Ескерту)	101,286
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ҚҚШ бойынша қор	(448,932)

Қамтама

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің 5,814,653 мың теңге сомасындағы Мемлекеттік қазынашылық облигациялары «Даму» Кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-нан алған қарыздар бойынша қамтама болып табылады (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 9,360,295 мың теңге).

16. КРЕДИТТІК МЕКЕМЕЛЕРДЕГІ ҚАРАЖАТТАР

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
ҚР ҰБ-дағы шартты депозит	967,781	1,107,426
Басқа да шоттар мен депозиттер:		
А– бастап А+ дейінгі кредиттік рейтингпен	–	2,113,229
ВВВ– бастап ВВВ+ дейінгі кредиттік рейтингпен	2,717,606	–
Кредиттік мекемелердегі қаражаттардың жиынтығы	3,685,387	3,220,655
Минус: күтілген кредиттік шығындар қоры	(19)	(19)
	3,685,368	3,220,636

Бұл кесте «Standard & Poor's», агенттігі тағайындалған немесе «Standard & Poor's» агенттігінің шәкілі бойынша алмастырылатын басқа рейтингтік агенттіктер тағайындаған кредиттік рейтингілерге негізделген.

ҚРҰБ-тағы шартты депозит

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша 193,176 мың теңге көлеміндегі қаражат (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 96,588 мың теңге) кредиттік келісімге сәйкес Қазақстан Даму Банкінен (бұдан былай - «ҚДБ») алынған.

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша 774,605 мың теңге көлеміндегі қаражат (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 1,010,838 мың теңге) кредиттік келісімге сәйкес «Даму» Кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-нан (бұдан былай – «Даму») алынған.

ҚРҰБ-тағы шартты депозиттегі қаражаттар жеңілдетілген шарттарда, шағын және орта бизнес субъектілерінің арасында бөлінеді. ҚДБ немесе Даму рұқсаты болған жағдайда ғана, әрбір қаржылық институттан алынған депозит сомасының шегіндегі қаражаттарды шартты депозиттер есебінен алуға болады.

«НУРБАНК» АҚ**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)****16. КРЕДИТТІК МЕКЕМЕЛЕРДЕГІ ҚАРАЖАТТАР (ЖАЛҒАСЫ)**

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі жалпы баланстық құнның өзгерістерінің талдауы төмендегі кестеде берілген:

Мың тенге	1-Кезең
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	16,353,837
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	15,929,264
Өтелген активтер	(29,124,320)
Бағамдық айырмашылық	61,874
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы	3,220,655
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	4,573,937
Өтелген активтер	(4,287,996)
Бағамдық айырмашылық	178,791
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы	3,685,387

Банктер мен басқа да қаржылық институттардағы шоттар мен депозиттер 1-Кезеңге жатқызылған. Жыл ішіндегі ККШ сай бағалаушы қорлардың өзгерістердің талдауы төменде берілген:

Мың тенге	1-Кезең
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(258)
ККШ өзгерістері (5-Ескерту)	239
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(19)
ККШ өзгерістері (5-Ескерту)	—
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(19)

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	161,902,888	144,935,637
Шағын және орташа кәсіпорындарға берілген кредиттер	83,709,922	75,984,227
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	245,612,810	220,919,864
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер		
Тұтынушылық кредиттер	36,315,370	34,415,653
Ипотекалық кредиттер	5,837,263	5,206,930
Кредиттік карталар	58,701	94,837
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттердің барлығы	42,211,334	39,717,420
Күтілген кредиттік шығындар бойынша қор есептен шығарылғанға дейін клиенттерге берілген кредиттер	287,824,144	260,637,284
Минус: күтілген кредиттік шығындар қоры	(52,051,368)	(51,620,751)
Күтілген кредиттік шығын бойынша қорды есепке алмағанда, клиенттерге берілген кредиттер	235,772,776	209,016,533

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнсыздануына арналған қор

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі ірі кәсіпорындарды кредиттеу бойынша ККШ бойынша жалпы баланстық құн мен сәйкесті қордың өзгерістердің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	65,295,350	16,393,825	63,246,462	144,935,637
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	52,128,405	—	—	52,128,405
Өтелген активтер	(27,359,837)	(2,916,065)	(1,824,095)	(32,099,997)
2-Кезеңге аударымдар	—	1,700,102	(1,700,102)	—
3-Кезеңге аударымдар	—	—	—	—
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(4,762,139)	(4,762,139)
Бағамдық айырмашылық	734,772	964,685	1,525	1,700,982
2022 жылдың 31 желтоқсанында	90,798,690	16,142,547	54,961,651	161,902,888

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(1,199,185)	(1,519,601)	(31,087,630)	(33,806,416)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(1,722,278)	—	—	(1,722,278)
Мойындауы тоқтатылған немесе жабылған активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	202,186	100,118	1,385,372	1,687,676
2-Кезеңге аударымдар	—	(587,817)	587,817	—
3-Кезеңге аударымдар	—	—	—	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына күтілген кредиттік шығындарға ықпалы	—	587,817	(587,817)	—
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	1,038,388	(614,306)	(8,500,378)	(8,076,296)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	4,762,139	4,762,139
Бағамдық айырмашылық	(11,670)	(107,370)	(428)	(119,468)
2022 жылдың 31 желтоқсанында	(1,692,559)	(2,728,976)	(32,853,108)	(37,274,643)

«НУРБАНК» АҚ

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнсыздануына арналған қор (жалғасы)

2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі ірі кәсіпорындарды кредиттеу бойынша ККШ бойынша жалпы баланстық құн мен сәйкесті қордың өзгерістердің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жыынтығы
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	65,513,756	12,042,476	50,855,273	128,411,505
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	36,576,264	—	—	36,576,264
Өтелген активтер	(17,276,187)	(1,011,399)	(1,352,741)	(19,640,327)
2-Кезеңге аударымдар	(16,803,252)	16,803,252	—	—
3-Кезеңге аударымдар	(2,941,871)	(11,790,428)	14,732,299	—
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(1,207,809)	(1,207,809)
Бағамдық айырмашылық	226,640	349,924	219,440	796,004
2021 жылдың 31 желтоқсанында	65,295,350	16,393,825	63,246,462	144,935,637

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жыынтығы
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(2,164,813)	(5,375,170)	(18,775,858)	(26,315,841)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(462,056)	—	—	(462,056)
Мойындауы тоқтатылған немесе жабылған активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	188,276	32,254	97,195	317,725
2-Кезеңге аударымдар	1,250,018	(1,250,018)	—	—
3-Кезеңге аударымдар	34,627	6,694,787	(6,729,414)	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына күтілген кредиттік шығындарға ықпалы	1,284,645	5,444,769	(6,729,414)	—
Тәуекел модельдеріндегі/ өлшемдеріндегі өзгерістер	(43,353)	(1,589,961)	(6,790,927)	(8,424,241)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	1,207,809	1,207,809
Бағамдық айырмашылық	(1,884)	(31,493)	(96,435)	(129,812)
2021 жылдың 31 желтоқсанында	(1,199,185)	(1,519,601)	(31,087,630)	(33,806,416)

«НУРБАНК» АҚ

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнсыздануына арналған қор (жалғасы)

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі шағын және орта кәсіпорындарды кредиттеу бойынша ККШ сай жалпы баланстық құн мен сәйкесті қор өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	63,651,602	344,568	11,988,057	75,984,227
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	34,607,621	—	—	34,607,621
Мойындауы тоқтатылған немесе жабылған активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	(24,084,907)	(82,705)	(908,384)	(25,075,996)
1-Кезеңге аударымдар	212,864	(168,302)	(44,562)	—
2-Кезеңге аударымдар	(316,041)	353,506	(37,465)	—
3-Кезеңге аударымдар	(2,487,815)	(65,412)	2,553,227	—
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(1,808,598)	(1,808,598)
Бағамдық айырмашылық	615	—	2,053	2,668
2022 жылдың 31 желтоқсанында	71,583,939	381,655	11,744,328	83,709,922

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(779,635)	(31,331)	(4,417,635)	(5,228,601)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(833,512)	—	—	(833,512)
Мойындауы тоқтатылған немесе жабылған активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	139,353	826	125,685	265,864
1-Кезеңге аударымдар	(31,266)	19,282	11,984	—
2-Кезеңге аударымдар	22,887	(30,439)	7,552	—
3-Кезеңге аударымдар	576,555	42,312	(618,867)	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына күтілген кредиттік шығындарға ықпалы	568,176	31,155	(599,331)	—
Тәуекел модельдеріндегі/ өлшемдеріндегі өзгерістер	(650,092)	(36,384)	(888,170)	(1,574,646)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	1,808,598	1,808,598
Бағамдық айырмашылық	(4)	—	415	411
2022 жылдың 31 желтоқсанында	(1,555,714)	(35,734)	(3,970,438)	(5,561,886)

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнсыздануына арналған қор (жалғасы)

2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі шағын және орта кәсіпорындарды кредиттеу бойынша ККШ сай жалпы баланстық құн мен сәйкесті қор өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың тенге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	42,826,922	3,510,126	18,841,440	65,178,488
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	40,467,916	-	-	40,467,916
Мойындауы тоқтатылған немесе жабылған активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	(21,804,921)	(434,870)	(5,851,126)	(28,090,917)
1-Кезеңге аударымдар	3,233,785	(2,880,946)	(352,839)	-
2-Кезеңге аударымдар	(324,885)	405,203	(80,318)	-
3-Кезеңге аударымдар	(747,215)	(254,945)	1,002,160	-
Есептен шығарылған сомалар	-	-	(1,560,115)	(1,560,115)
Бағамдық айырмашылық	-	-	(11,145)	(11,145)
2021 жылдың 31 желтоқсанында	63,651,602	344,568	11,988,057	75,984,227

Мың тенге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(366,634)	(30,223)	(8,104,147)	(8,501,004)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(522,047)	-	-	(522,047)
Мойындауы тоқтатылған немесе жабылған активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	93,070	1,830	2,525,537	2,620,437
1-Кезеңге аударымдар	(40,514)	11,062	29,452	-
2-Кезеңге аударымдар	3,370	(21,735)	18,365	-
3-Кезеңге аударымдар	107,396	17,330	(124,726)	-
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына күтілген кредиттік шығындарға ықпалы	70,252	6,657	(76,909)	-
Тәуекел модельдеріндегі/ өлшемдеріндегі өзгерістер	(54,276)	(9,595)	(330,921)	(394,792)
Есептен шығарылған сомалар	-	-	1,560,115	1,560,115
Бағамдық айырмашылық	-	-	8,690	8,690
2021 жылдың 31 желтоқсанында	(779,635)	(31,331)	(4,417,635)	(5,228,601)

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнсыздануына арналған қор (жалғасы)

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі бөлшек сауда клиенттерін кредиттеу бойынша ККШ сай жалпы баланстық құн мен сәйкесті қордың өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	23,810,193	378,103	15,529,124	39,717,420
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	17,285,596	–	–	17,285,596
Мойындауы тоқтатылған немесе жабылған активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	(8,975,656)	(203,257)	(1,231,143)	(10,410,056)
1-Кезеңге аударымдар	363,149	(175,594)	(187,555)	–
2-Кезеңге аударымдар	(208,025)	412,181	(204,156)	–
3-Кезеңге аударымдар	(1,680,288)	(148,443)	1,828,731	–
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(4,396,241)	(4,396,241)
Бағамдық айырмашылық	–	–	14,615	14,615
2022 жылдың 31 желтоқсанында	30,594,969	262,990	11,353,375	42,211,334

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(1,513,993)	(10,681)	(11,061,060)	(12,585,734)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(615,944)	–	–	(615,944)
Мойындауы тоқтатылған немесе жабылған активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	118,058	5,919	313,804	437,781
1-Кезеңге аударымдар	(68,746)	20,824	47,922	–
2-Кезеңге аударымдар	97,133	(168,033)	70,900	–
3-Кезеңге аударымдар	1,422,611	87,146	(1,509,757)	–
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына күтілген кредиттік шығындарға ықпалы	1,450,998	(60,063)	(1,390,935)	–
Тәуекел модельдеріндегі/ өлшемдеріндегі өзгерістер	(326,438)	1,891	(513,838)	(838,385)
Есептен шығарылған сомалар	–	–	4,396,241	4,396,241
Бағамдық айырмашылық	–	–	(8,798)	(8,798)
2022 жылдың 31 желтоқсанында	(887,319)	(62,934)	(8,264,586)	(9,214,839)

«НҮРБАНК» АҚ

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнсыздануына арналған қор (жалғасы)

2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі бөлшек сауда клиенттерін кредиттеу бойынша ККШ сай жалпы баланстық құн мен сәйкесті қордың өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер				
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	23,213,812	721,288	17,326,092	41,261,192
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	12,111,072	—	—	12,111,072
Мойындауы тоқтатылған немесе жабылған активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	(10,679,944)	(261,794)	(1,927,763)	(12,869,501)
1-Кезеңге аударымдар	429,573	(122,390)	(307,183)	—
2-Кезеңге аударымдар	(193,941)	325,573	(131,632)	—
3-Кезеңге аударымдар	(1,070,379)	(284,574)	1,354,953	—
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(815,326)	(815,326)
Бағамдық айырмашылық	—	—	29,983	29,983
2021 жылдың 31 желтоқсанында	23,810,193	378,103	15,529,124	39,717,420

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер				
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(581,516)	(109,386)	(12,508,403)	(13,199,305)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(840,109)	—	—	(840,109)
Мойындауы тоқтатылған немесе жабылған активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	80,175	7,756	1,048,478	1,136,409
1-Кезеңге аударымдар	(213,516)	25,451	188,065	—
2-Кезеңге аударымдар	2,197	(2,197)	—	—
3-Кезеңге аударымдар	37,077	50,693	(87,770)	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына күтілген кредиттік шығындарға ықпалы	(174,242)	73,947	100,295	—
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	1,699	17,002	(493,166)	(474,465)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	815,326	815,326
Бағамдық айырмашылық	—	—	(23,590)	(23,590)
2021 жылдың 31 желтоқсанында	(1,513,993)	(10,681)	(11,061,060)	(12,585,734)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік сапаны қамтамасыз ету мен көтерудің басқа да механизмдері

Берілуін Банк талап еткен қамтаманың көлемі мен түрі контрагенттің кредиттік тәуекелдерді бағалауына тәуелді болады. Қамтаманың рұқсат етілген түрлері мен бағалау өлшемдеріне қатысты ұстанымдар белгіленген.

Қамтама алудың негізгі түрлері төменде көрсетілген:

- коммерциялық кредиттеу кезінде – жылжымайтын және жылжымалы мүлікті, тауар-материалдық құндылықтар мен ақша қаражаттарын кепілге қою;
- жеке тұлғаларды кредиттеу кезінде – тұрғын үйді, автокөлік құралдарын кепілге қою.

Банк сондай-ақ еншілес ұйымдарға берілген кредиттерге қатысты бас ұйымның кепілдіктерін алады.

Басшылық қамтама нарықтық құнына мониторинг жүргізеді және күтілген кредиттік шығындарға есептелген бағалаушы қордың жеткіліктігін тексеру барысында негізгі келісімге сәйкес қосымша қамтама сұратады.

Төмендегі кестеде ұсталатын қамтаманың ағымдағы әділ құнының талдауы мен кредиттік-құнсызданған активтерге (активтердің 3-Кезеңі) арналған кредиттік сапаны көтеру механизмдері берілген. Қамтама құны көптеген экономикалық сценарийлерді қолдана отырып, келешекте болжанған күннің өзінде, 3-Кезеңнің кейбір активтері бойынша ККШ қамтамасы деңгейіне қарай, LGD деңгейінен жоғары қамтама күтілген құны жоғары болған кезде, дербес негізде бағаланбауы мүмкін. Алайда 3-Кезеңнің ККШ көптеген экономикалық сценарийлерді қолдана отырып, бағаланған қамтаманың келешек құны төменде көрсетілген таза құнсызданудан төмен болуы мүмкін.

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	49 623 212	59,861,603
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген қаржылар	16 923 154	18,214,948
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер	10 965 538	11,093,286
	77 511 904	89,169,837

Банктің саясатына сәйкес, өндіріп алуға алынған жылжымайтын мүлік, белгіленген тәртіпте сатылады. Сатудан түскен түсім берешектерді азайту немесе өтеу үшін қолданылады. Өдетте, Банк өз қызметін не жүзеге асыру мақсатында мұндай жылжымайтын мүлікті ұстамайды. Өндіріп алу айналымына алынған және есеіп күні ұсталып отырған активтердің баланстық құны туралы ақпарат төменде берілген.

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде Банк кепілге қойылған қамтамадан өндіріп алу арқылы қаржылық және қаржылық емес активтер алды. 2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша басқа активтердің құрамындағы осы активтер сәйкесінше 4,363,662 мың теңге және 5,041,694 мың теңге сомасында «Алынған мүлік» бабында көрсетілді (21-ескерту).

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттердің экономика салалары мен географиялық өңірлер бойынша талдамасы

Кредиттер көбіне Қазақстан Республикасының аумағында экономиканың келесі салаларында қызмет ететін клиенттерге берілді:

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Көтерме сауда	39,147,590	35,788,524
Тамақ өнеркәсібі	31,508,869	25,591,289
Бөлшек сауда	25,679,802	23,269,121
Қаржылық делдал қызметі	17,694,246	15,828,115
Инфрақұрылым нысандарының құрылысы	15,388,725	11,833,686
Демалыс пен ойын-сауық саласы	14,456,886	14,321,396
Тау-кен өнеркәсібі	13,726,432	7,473,331
Жылжымайтын мүлік құрылысы	12,943,663	13,640,423
Ауыл шаруашылығы	11,636,922	14,661,041
Білім	10,030,613	8,592,150
Медицина мен фармацевтика	8,467,600	6,239,697
Өңдеу өнеркәсібі	7,672,653	12,508,023
Көлік	7,297,856	4,742,215
Қонақүйлер мен мейманханалар	6,925,688	5,522,520
Жылжымайтын мүлік	6,052,731	6,523,334
Жеке меншіктегі заттарды жалдау	3,381,343	2,703,563
Баспа қызметі	60,869	159,708
Байланыс	45,469	1,611,730
Басқасы	13,494,853	9,909,998
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер		
Тұтынушылық кредиттер	36,315,370	34,415,653
Ипотекалық кредиттер	5,837,263	5,206,930
Кредиттік карталар	58,701	94,837
	287,824,144	260,637,284
Минус: күтілген кредиттік залалдардың қоры	(52,051,368)	(51,620,751)
	235,772,776	209,016,533

Клиенттерге берілген кредиттердің шоғырлануы

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банктің тоғыз қарыз алушысы немесе өзара байланысқан қарыз алушылар топтары бар (2021 жылдың 31 желтоқсаны: тоғыз қарыз алушы), кредиттердің қалдықтарын капиталдың 10% жоғары құрайды. 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша көрсетілген қарыз алушылардың кредиттері бойынша қалдықтардың жиынтық көлемін 92,214,886 мың теңге (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 67,375,914 мың теңге) құрайды.

Кредиттерді өтеу мерзімі

Есеп күніндегі күй-жайы бойынша кредиттік қоржынды құрайтын кредиттерді өтеу мерзімі 31-Ескертуде берілген және ол есеп күнінен бастап кредиттік келісімшарттар бойынша өтеу күнінен дейінгі уақыт кезеңін қамтиды.

Модификацияланған және қайта құрылымдалған қарыздар

Бастапқы мойындау кезінде, жасалған кредит САЖКҚ активі болып саналатын жағдайларды қоспағанда, кредиттер ККШ бағалау мақсаттары үшін 1-Кезеңге жатқызылады. Егер модификация ақша ағындарының айтарлықтай өзгеруіне әкелмесе, модификация мойындауды тоқтатуға әкелмейді. Бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағындарының өзгеруі негізінде, Банк құнсызданудан болған шығын мойындалғанға дейін модификациядан түскен пайданы немесе шығынды мойындайды.

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

18. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (ЖАЛҒАСЫ)

Активтердің құнын қайта бағалау

Басқарманың 2022 жылдың 30 маусымындағы шешімімен Банктің қаржылық тұрақтылығын арттыру бойынша шараларды көздейтін іс-шаралар барысында Банктің ғимараттарын, жер телімдері мен нысандарын қайта бағалау бекітілді. Банк 2022 жылдың маусым айында жер учаскелері мен ғимараттарға бағалау жүргізді. Активтерді қайта бағалау үшін нарықтық әдіс қолданылды. Нарықтық әдіс ұқсас ғимараттар мен жер учаскелерінің сатылу нәтижелеріне жасалған салыстырмалы талдауға негізделеді. Ғимараттарды бағалау үшін шығын әдісі қолданылды. Банктің жер учаскелері мен ғимараттарының әділ құны – Әділ құны иерархиясының 2-деңгейіне жатады. Жер учаскелері мен ғимараттардың құнына қайта бағалау жүргізілмеген жағдайда, 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша олардың таза баланстық құнын 2,561,983 мың теңге (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 2,501,473 мың теңге) құрайтын еді.

19. ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК

Мың теңге	2022 год	2021 год
1 қаңтардағы күй-жайы бойынша	1,792,558	1,650,226
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтерден орнын ауыстыру	2,625,934	142,332
Қайта бағалау	451,348	-
Шығыс	(766,715)	-
31 желтоқсандағы күй-жайы бойынша	4,103,125	1,792,558

2022 жылы Банк «Kazakhstan Appraisal» ЖШС жүргізген тәуелсіз бағалау нәтижелері бойынша Қазақстандағы жылжымайтын мүлктің нарықтық бағасының өзгеруіне байланысты ғимараттар құнының 451,348 теңгеге өскенін тіркеді.

2022 жылы инвестициялық жылжымайтын мүлік нысандарын жалға беруден түскен 39,522 мың теңге сомасындағы кіріс (2021 жылы: 40,355 мың теңге) басқа да кірістердің құрамына енгізілді. Банк 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде жалдаудан кіріс алған инвестициялық жылжымайтын мүлікке байланысты операциялық шығындар 15,694 мың теңгені құрады (2021 жылы: 23,375 мың теңге).

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банктің инвестициялық жылжымайтын мүлік құнын есептеген кезде құн 3-Деңгейге жатқызылған болатын.

20. ЕНШІЛЕС КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банк құнсыздануды шегергенде нақты шығындар жөніндегі есепте көрсетілген, төмендегідей еншілес кәсіпорындарды иеленді:

Атауы	Құрылған / сатып алынған күні	Қызмет жүргізілетін мемлекет	Қызмет түрлері	
«NB күмәнді активтерді басқару жөніндегі ұйым» ЖШС	2014	Қазақстан Республикасы	Күмәнді активтерді басқару	
«Нұр-Лизинг» Лизингілік компаниясы» ЖШС	2001	Қазақстан Республикасы	Лизинг	
«Money Experts» АҚ	2003	Қазақстан Республикасы	Брокерлік қызмет	

Атауы	31 желтоқсан 2022 жыл		31 желтоқсан 2021 жыл	
	Меншік үлесі, %	Сума	Меншік үлесі, %	Сума
«NB күмәнді активтерді басқару жөніндегі ұйым» ЖШС	100.00	19,308,281	100.00	19,308,281
«Нұр-Лизинг» Лизингілік компаниясы» ЖШС	100.00	4,262,333	100.00	4,262,333
«Money Experts» АҚ	100.00	715,000	100.00	715,000
		24,285,614		24,285,614
Құнсыздану қорын есепке алмағанда		(8,646,909)		(8,007,140)
Еншілес ұйымдарға жасалған инвестициялар жиынтығы		15,638,705		16,278,474

«НҮРБАНК» АҚ

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

20. ЕНШІЛЕС КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Еншілес компанияларға салынған инвестициялар бойынша құнсыздануынан қорлардың қозғалуы туралы ақпарат төмендегі сиятта берілген:

Мың тенге	
2021 жылдың 1 қаңтарына	(8,007,140)
Қорларды құру	—
2021 жылдың 31 желтоқсанына	(8,007,140)
Қорларды құру	(639,769)
2022 жылдың 31 желтоқсанына	(8,646,909)

Кестеде 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардағы еншілес кәсіпорындарға инвестициялар өзгерістерінің талдауы берілген.

Мың тенге	2022 год	2021 год
Еншілес кәсіпорындарға жыл басындағы инвестициялар	16,278,474	16,278,474
«NB күмәнді активтерді басқару жөніндегі ұйым» ЖШС-тағы инвестицияларды құнсыздандыру	(639,769)	—
Еншілес кәсіпорындарға жыл аяғындағы инвестициялар	15,638,705	16,278,474

21. БАСҚА ДА АКТИВТЕР

Мың тенге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Басқа да қаржылық активтер:		
Банктік қызмет бойынша басқа дебиторлар	7,122,168	4,887,622
ҚҚБ шотындағы пайдалану шектелген қаражаттар	2,053,000	742,000
Есептелген комиссиялық кіріс	353,706	1,063,027
Басқа да қаржылық активтер	5,245	5,702
	9,534,119	6,698,351
Минус: күтілген кредиттік залалдар қоры	(1,090,111)	(1,618,936)
Басқа да қаржылық активтердің барлығы	8,444,008	5,079,415
Басқа да қаржылық активтер:		
Алынған кепіл мүлкі	1,841,550	5,041,694
Материалдық емес активтер	994,892	1,232,921
Алдын ала төлем	656,952	772,347
Келешек кезеңдердегі шығыстар	332,708	239,029
Материалдар мен қорлар	145,518	96,154
Корпоративтік табыс салығын қоспағанда, алдын ала төленген салықтар	26,582	30,957
Басқасы	—	27
	3,998,202	7,413,129
Минус: құнсыздану қоры	(312,405)	(538,759)
Басқа да қаржылық емес активтердің барлығы	3,685,797	6,874,370
Басқа да активтердің барлығы	12,129,805	11,953,785

«НУРБАНҚ» АҚ

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

21. БАСҚА ДА АКТИВТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

2022 мен 2021 жылдардағы күтілген кредиттік шығындар бойынша бағалаушы қорлардың өзгерістерін талдау төменде берілген:

Мың теңге	3-Кезең
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(2,145,340)
ККШ бойынша қорларды жасау шығындары (5-Ескерту)	(634,985)
Есептен шығару	1,175,170
Бағамдық айырмашылық	(13,781)
2021 жылдың 31 желтоқсанына	(1,618,936)
ККШ бойынша қорларды қалпына келтіру кірістері (5-Ескерту)	279,566
Есептен шығару	257,500
Бағамдық айырмашылық	(8,241)
2022 жылдың 31 желтоқсанына	(1,090,111)

2022 мен 2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдың қаржылық емес активтердің құнсыздануы бойынша қорлардың өзгерістеріне талдауы төменде берілген:

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Жыл басындағы күй-жайы бойынша құнсыздану қорының шамасы	(538,759)	(787,155)
Қорларды таза қалпына келтіру	185,266	248,144
Есептен шығару	41,088	252
Жыл аяғындағы күй-жайы бойынша құнсыздану қорының шамасы	(312,405)	(538,759)

2022 жыл ішінде құнсызданған өндіріп алынған мүлік бойынша қордың азаюынан түскен кіріс 166,907 мың теңгені құрады (2021 жылы: нөл теңге).

22. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҮКІМЕТІНІҢ ҚАРАЖАТЫ

Осы кестеде 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаражаттары туралы ақпарат берілген:

Мың теңге	Берілген жылы	Өтеу мерзімі	Сыйақы мөлшерлемесі	31 желтоқсан 2021 жыл	31 желтоқсан 2020 жыл
Мемлекеттік ұйымдардан берілген					
кредиттер мен депозиттер	2014 – 2018	2023 – 2035	1.00% - 9.58%	6,107,122	10,825,159
Басқа да қаржы ұйымдарынан ағымдағы шоттар мен депозиттер	2022	2023		20,210	22,476
				6,127,332	10,847,635

Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаражатына шағын және орта бизнесті қаржыландыру үшін алынған «Даму» АҚ ұзақ мерзімдік қарыздары, корпоративтік бизнесті қаржыландыру үшін алынған «ҚДБ» АҚ ұзақ мерзімдік қарызы жатады. Банктің басшылығы бір қатар басқа да ұқсас қаржылық құралдарда Даму мен ҚДБ берген қарыздардың жоғарыдағы сегментке ұқсас болғандықтан, оларды қызметін белгілі бір салаларда жүргізіп отырған компанияларды қолдау мақсатында Мемлекеттік ұйымдар берген қарыздарды жеке сегментке жатқызу керек деп есептейді. Нәтижесінде осы қарыздар тәуелсіз тараптардың арасындағы транзакциялар шеңберінде алынды, бұл орайда осы қарыздар бойынша алынған сомалар бастапқы мойындау кезіндегі қарыздардың әділ құны ретінде көрсетіледі.

«НУРБАНҚ» АҚ

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

23. КЛИЕНТТЕРДІҢ ҚАРАЖАТТАРЫ

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Ағымдағы шоттар мен талап етілгенге дейінгі депозиттер		
Корпоративтік клиенттер	79,455,335	86,998,815
Бөлшек сауда клиенттері	31,367,418	19,848,533
Мерзімдік депозиттер		
Корпоративтік клиенттер	104,847,969	102,697,653
Бөлшек сауда клиенттері	125,254,867	131,816,824
	340,925,589	341,361,825

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банк клиенттерінің депозиттері түріндегі 34,987,373 мың теңге жалпы сома (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 21,003,014 мың теңге) Банк берген кредиттік құралдармен танылмаған кредиттердің міндеттерін орындау қамтамасы болып табылады.

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банктің бес клиенті бар (2021 жылдың 31 желтоқсаны: сегіз клиент), олардың шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтарын капиталдың 10% көп үлесін құрайды. 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша аталған клиенттердің шоттары мен депозиттеріндегі қалдықтардың жиынтық көлемін 74,141,853 мың теңге (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 101,268,816 теңге) құрайды.

24. ШЫҒАРЫЛҒАН БОРЫШКЕРЛІК ҚҰНДЫ ҚАҒАЗДАР

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Номиналды құны	25,000,000	25,000,000
Дисконт	(96,029)	(298,477)
Есептелген сыйақы	447,042	447,042
	25,351,013	25,148,565

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсаны күнгі күй-жайы бойынша ҚҚБ листингінде теңгедегі облигациялық шығарылымдар туралы ақпарат төменде берілген:

Мың теңге	Шығарылған күні	Өтеу мерзімі	Купон мөлшерле месі	Тімді мөлшерле ме	Баланстық құны	
					31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Үшінші шығарылым облигациялары	05.06.2013	05.06.2023	7.0%	8.5%	14,976,888	14,774,440
Төртінші шығарылым облигациялары	27.02.2019	27.02.2026	10.95%	11.5%	10,374,125	10,374,125
					25,351,013	25,148,565

25. ДӘРЕЖЕЛЕНГЕН БОРЫШ

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Тәртіптелген облигациялар	28,269,800	26,927,459
Артықшылық берілген акциялардағы міндеттердің компоненті	2,268,859	2,268,859
	30,538,659	29,196,318

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша баланстағы дәрежеленген борышқа артықшылық берілген акциялардағы міндеттердің құрамдастары кіреді.

«НҮРБАНК» АҚ

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

25. ДӘРЕЖЕЛЕНГЕН БОРЫШ (ЖАЛҒАСЫ)

Артықшылық берілген акциялар

Банктің артықшылық берілген акцияларының иелері акцияларының номиналды құнының жылдығы 10% көлемінде ең төменгі шоғырланбалы дивидендтер алады. Дивидендтер төлеуде мерзім кешіктірілген жағдайларды есепке алмағанда, артықшылық берілген акциялар дауыс беру құқығын бермейді. Банктің таза активтерінің қалдық құнын белгілеу кезінде барлық акциялардың кезектілігі бірдей, алайда артықшылық берілген акциялардың иелері дивидендтер төлеу сомасына қарай түзетілген акцияларды орналастыру құны аясында ғана таза активтердің қалдық құнын белгілеуге қатысуы мүмкін. Барлық артықшылық берілген акциялар орналастыру құны акция үшін 1,000 теңге түрінде шығарылған және толықтай төленген болатын. 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде Банк артықшылық берілген акциялар бойынша 225,695 мың теңге (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 225,695 мың теңге) көлемінде дивидендтер аударды.

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша тәртіптелген облигациялық шығарылымдар туралы ақпарат төменде берілген:

Мың теңге	Шығарылған күні	Өтеу мерзімі	Номиналды мөлшерлеме	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Банк секторының қаржылық тұрақтылығын көтеру бағдарламасы бойынша тәртіптелген облигациялар	29.04.2020	29.04.2035	4.0%	19,776,655	19,009,547
Үшінші шығарылымның девальвация жылдамдығына индекстелген, тәртіптелген облигациялар	27.01.2015	27.01.2028	4.0%+ девальвация эффектісі	8,493,145	7,917,912
				28,269,800	26,927,459

Банк секторының қаржылық тұрақтылығын көтеру бағдарламасы бойынша тәртіптелген облигациялар

ҚРҰБ Басқармасының 2017 жылдың 30 маусымындағы №129 қаулысымен Банктің Қазақстан Республикасы банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасына (бұдан былай «Бағдарлама») қатысуы мақұлданды. Банк Бағдарлама шарттарына сәйкес 2020 жылдың 29 сәуірінде атаулы ҚТҚ сағып алған айналым мерзімін 15 жыл құрайтын және купон мөлшерлемесінің жылдығы 4,00% құрайтын, 46,829,031 мың теңге сомасындағы купондық тәртіптелген облигацияларын ҚТҚ-ға орналастырды. Облигациялар орналасқан күні Бағдарлама бойынша орналастыру мөлшерлемесі мен табыстар немесе залалдар есебінде кіріс түрінде мойындалған дисконт ретіндегі, жылдығы 15,6%-ды құрайтын нарықтық мөлшерлеме арасындағы 30,131,746 мың теңге сомасындағы айырмашылықты Банк көрсетіп берді. Төменде Бағдарлама бойынша шығарылған дәрежеленген облигацияларының қозғалысы туралы ақпарат келтірілді:

Мың теңге	Дәрежеленген облигациялар
2021 жылдың 01 қаңтарына	18,345,829
Сыйақы төлемі	(1,253,977)
Есептелген сыйақы	1,253,977
Шығарылған дәрежеленген облигациялар бойынша дисконттар амортизациясы бойынша шығыстар	663,718
2021 жылдың 31 желтоқсанына	19,009,547
Сыйақы төлемі	(1,253,977)
Есептелген сыйақы	1,253,977
Шығарылған дәрежеленген облигациялар бойынша дисконттар амортизациясы бойынша шығыстар	767,108
2022 жылдың 31 желтоқсанына	19,776,655

Банк облигациялар орналасқан күннен бастап 5 жыл бойы әрекет ететін, өз қызметіндегі төмендегідей шектеулер мен ковенанттарды қабыл етті:

- Банк Агенттік ҚР екінші деңгейлі банктерге белгілеген жеке капиталының жеткіліктілік коэффициентін орындауды міндеттенеді.
- Банк өз активтерін шығару бойынша әрекеттер жасамауға міндеттенеді; осы орайда, активтерді шығару ретінде қарастырылатын оқиғалар тізімі Облигацияларды шығару проспектісінде берілген. Нәтижесінде Банкке айтарлықтай залал келген немесе залал келуі мүмкін және Банктің қаржылық

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

жағдайының және/немесе төлем қабілетінің нашарлауына ұрындыруы мүмкін төмендегі оқиғалар – Банктің активтерін шығару деген ұғымды береді:

25. ДӘРЕЖЕЛЕНГЕН БОРЫШ (ЖАЛҒАСЫ)

Банк секторының қаржылық тұрақтылығын көтеру бағдарламасы бойынша тәртіптелген облигациялар (жалғасы)

- мүлікті ұстау мен сатуға қатысты жұмсалған Эмитенттің барлық шығындарын есепке ала отырып, тәуелсіз бағалаушы белгілеген күнмен, мүліктің нарықтық құнынан төменгі бағада Банктің мүліктерін үшінші тұлғаларға сату/адалау;
- үшінші тұлғалардан сапасы төмен немесе тәуелсіз бағалаушы белгілеген нарықтық құнынан жоғары бағада мүлікті және (немесе) қызметті сатып алу немесе үшінші тұлғалардан балама болатын мүлік және (немесе) қызмет сатып алынбаған;
- номиналды ұстаушылар – Қазақстан Республикасының резиденттері мен бейрезиденттерінде ашылған Эмитенттің жеке шотынан, сонымен қатар нарықтық құнынан төменгі бағадағы тізімдемелер жүйесінде, ұйымдасқан нарық айналымындағы бағалы қағаздарды үшінші тұлғаларға сату/адалау;
- әдеттегіден тыс, типтік емес немесе ауыртпалықты келісімшарттар жасау, соның ішінде қайтарылмайтыны белгілі қарыздар немесе әдеттегі шеңберден шығып кеткен жеңілдік шарттарымен қарыздар беру;
- Нұсқаулыққа сәйкес дербес сипатта бағаланатын қарызды Нұсқаулықта белгіленген тұрақты емес кепіл затына 70% (жетпіс пайызы) және одан жоғары жатпайтын қамтамамен жауып, жабу деңгейін төмендету;
- Эмитент, онымен ерекше қатынаста байланысқан тұлғамен келісімшарт жасаса және ол келісімшарт шарттарын орындамаса, ал келісімшартта шегінбелі сома ретінде Эмитентпен ерекше қатынаста байланысқан тұлғаға берілетін мүлік алынған жағдайда, Эмитенттің мүлкін борышкерлік міндет бойынша шегінбелі құн ретінде өткізу;
- әдеттегі шаруашылық қызметі айналымға алынған (облигацияларды орналастырған) күні жүргізілетін тәртіпте қызметтің үздіксіз орындалуы тиіс ұстанымы бойынша Эмитент пен Эмитенттің еншілес ұйымдарына шаруашылық қызметін жүргізуіне кедергі келтіретін әрекеттер жасау.

Банк осы ковенанттар бойынша міндеттерін орындамаған жағдайда, Облигацияларды ұстаушылар Облигацияларды Банктің жай акцияларына айырбастай алады.

Банк басшылығы 2022 мен 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банктің Облигацияларды ұстаушылармен жасаған келісім шарттарына Банк сәйкес келеді деп есептейді.

26. ЖАЛДАУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕР

Мың теңге	
2021 жылдың 1 қаңтарына	865,737
Түсім	506,902
Түрленуі	111,195
Шығыс	(133,389)
Пайыздық шығын (4-Ескерту)	110,794
Төлемдер	(630,106)
2021 жылдың 31 желтоқсанына	831,133
Түсім	100,262
Түрленуі	448,330
Шығыс	(25,708)
Пайыздық шығын (4-Ескерту)	78,422
Төлемдер	(666,700)
2022 жылдың 31 желтоқсанына	765,739

«НҰРБАНК» АҚ

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

27. БАСҚА ДА МІНДЕТТЕР

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Басқа да қаржылық міндеттемелер		
Есептелген операциялық шығындар	894,917	662,929
Берілген кепілдіктер мен ашылған аккредитивтер бойынша кредиторлық берешек	1,745,196	655,483
	2,640,113	1,318,412
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер		
Берілген кепілдіктер мен ашылған аккредитивтер бойынша қорлар	5,705,999	1,662,961
Пайдаланылмаған еңбек демалысына есептелген шығыстар	925,435	807,309
Банктік операциялар бойынша алдын ала төлемдер	315,927	520,786
Басқа да төленуі тиіс салықтар	94,848	90,317
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер	275,956	174,476
	7,318,165	3,255,849
	9,958,278	4,574,261

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсаны аяқталған кездегі берілген кепілдіктер мен ашылған аккредитивтер бойынша қорлардың өзгеруі келесі түрде берілуі мүмкін:

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Жыл басындағы күй-жайы бойынша қордың шамасы	1,662,961	464,584
Таза қорды түзу (5-Ескерту)	4,043,038	1,198,377
Жыл аяғындағы күй-жайы бойынша қордың шамасы	5,705,999	1,662,961

28. АКЦИОНЕРЛІК КАПИТАЛ МЕН ҚОРЛАР

Шығарылған акционерлік капитал

2022 мен 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша шығаруға рұқсат етілген акционерлік капиталды 133,700,000 жай акциялар мен 300,000 артықшылық берілген акциялар құрайды. Шығарылған және айналымдағы акционерлік капитал 2022 мен 2021 жылдың 31 желтоқсанында 13,494,766 жай акциядан және 225,876 артықшылық берілген акциядан тұрады. Акциялардың номиналды құны жоқ.

Жай акциялардың иелерінің жариялануына қарай дивидендтер алуына құқығы бар, сондай-ақ олар Банк акционерлерінің жалпы жиналыстарында бір дауыс құқығын иеленеді.

Қорлардың сипаттамасы мен мақсаты

Жерлер мен ғимараттарды оң бағытта қайта бағалау

Қалған корпоративтік салықты есепке алмағанда, жерлер мен ғимараттарды бастапқы құн мен активтерді мойындау немесе олардың құнсыздануы тоқтатылған сәтке дейінгі жерлер мен ғимараттарды оң бағытта берілген жинақталған әділ құндары арасындағы айырмашылық бойынша оң бағытта қайта бағалау.

Әділ құн бойынша қор

Әділ құн бойынша қорға басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланған әділ құнды таза өзгертуде жинақталған борышкерлік және үлестік қаржылық активтер, сондай-ақ осы активтер шығарылған сәтке дейін осы активтер бойынша бағалаушы қорлардың өзгеру шамалары кіреді.

«НҰРБАНК» АҚ

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

28. АКЦИОНЕРЛІК КАПИТАЛ МЕН ҚОРЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Дивидендтер

Қазақстан Республикасы заңнамасының және Банктің құрылтай құжаттарының талаптарына сәйкес қорларды белгілеу үшін қол жетімді шамалар Қазақстан Республикасының нормативтік –құқықтық актілерінің реттеуінде болады. Жай акциялардың дивидендтері, олар аударылған кезең үшін белгіленбеген пайда ретінде көрсетіледі. 2022 мен 2021 жылдарға жай акциялар бойынша дивидендтер жарияланбады.

Акционерлерден сатып алынған жеке акциялар

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банк 698 жеке жай акциялар мен 181 артықшылық берілген акцияны сатып алды.

29. ЖАЙ, БАЗАЛЫҚ ЖӘНЕ БЫТЫРАҢҚЫ АКЦИЯЛАР ТАБЫСЫ (ТЕНГЕДЕГІ)

Акциялардың базалық табысы

Акциялардың базалық пайда көрсеткіші жай акциялардың иелеріне тиесілі таза пайдаға және айналымдағы жай акциялардың орташа есеппелген санына негізделеді және олар төмендегідей анықталады.

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Жыл ішіндегі пайда	3,417,130	1,916,389
Акциялардың базалық пайдасын есептеудегі орташа есеппелген жай акциялардың саны	13,494,068	13,494,068
Жай акциялардың базалық табысы, теңгеде	253.23	142.02

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылы әлеуетті бытыраңқы акциясы төмендегідей берілді:

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Акцияның базалық табысын есептеуге қажетті жай акциялардың орташа өлшенген саны	13,494,068	13,494,068
Бытыраңқылық тиімділігі, шартталған айырбасталатын тәртіптелген облигациялар	13,359,818	13,359,818
Бытыраңқылық тиімділігін есепке ала отырып, түзетілген жай акциялардың орташа өлшенген саны	26,853,886	26,853,886

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Бытыраңқы табысты есептеу үшін жыл ішіндегі табыс	3,642,825	1,916,389
Акцияның бытыраңқы табысын есептеуге қажетті жай акциялардың орташа өлшенген саны	26,853,886	26,853,886
Жай акциялардың бытыраңқы табысы, теңгеде	135.65	71.36

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Тәуекелдерді басқару банктік қызметтер негізінде жатыр және ол Банктің операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел және өтімділік тәуекелі Банк өз қызметін жүзеге асыру үдерісі кезінде кездесетін негізгі тәуекелдер болып табылады.

Тәуекелдерді басқару саясаты мен жосықтары

Банктің тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаты Банк ұрынатын тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдерге лимиттер мен сәйкесті бақылау белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған.

Тәуекелдерді басқару саясаты мен жосықтары ұсынылған банктік өнімдер мен қызметтерге қарай нарықтық жағдаяттың өзгерістеріне қарсы тұру мақсатында жүйелі негізде қайта қарастырылады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқаруды бақылау жүйелерінің лайықты жұмысы, басты тәуекелдерді басқару мен тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаттар мен жосықтарды мақұлдау, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдау үшін жауапкершілікке тартылады.

Басқарма тәуекелдерді төмендету шараларына мониторинг пен енгізу, сондай-ақ Банк қызметін белгіленген тәуекелдер шегінде жүргізуін бақылау үшін жауапкершілікке тартылады. Тәуекел менеджмент басшысының міндетіне жалпы тәуекелдерді басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуына бақылау жүргізу, сондай-ақ жалпы ұстанымдардың қолданылуына бақылау жүргізу мен анықтау әдістерін бағалау, қаржылық та, қаржылық емес те тәуекелдер бойынша есептер әзірлеу кіреді. Ол тікелей Басқарма Төрағасына (Төрайымына) және Директорлар кеңесіне жанама түрде есеп беруге міндетті.

Кредиттік және нарықтық тәуекелдер мен өтімділік тәуекелі жаппы қоржын деңгейінде де, сонымен қатар жекелеген мәмілелер деңгейінде де, Кредиттік комитеттер және Активтер мен пассивтерді басқару жөніндегі комитеттің (АПБК) жүйелері арқылы басқарылады және бақыланады. Шешімдер қабылдау үдерісінің тиімділігін арттыру мақсатында Банк тәуекелдерге ұрыну түрі мен шамаларына қарай кредиттік комитеттердің иерархиялық құрылымын жасады.

Тәуекелдің сыртқы, сонымен қатар ішкі деректері ұйымның шеңберінде анықталады және басқарылады. Тәуекелдің деректерінің толық тізімін анықтауға және тәуекелдерді төмендетудің ағымдағы жосықтарының жеткілікті деңгейін белгілеуге ерекше назар аударылады. Кредиттік және нарықтық тәуекелдерге стандарттық талдау берумен қатар, Тәуекелдер департаменті жекелеген бағыттар бойынша сараптамалық баға алу үшін операциялық бөлімшелермен тұрақты түрде кездесулер өткізу арқылы қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерге мониторинг жүргізеді.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық құндардың өзгерістер себебінен қаржылық құралдарға қатысты әділ құнның немесе ақша қаражаттарының келешек ағымдарының өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелер өзгеру тәуекелінен, сондай-ақ басқа да құнға қатысты тәуекелдерден тұрады. Нарықтық тәуекел нарықта жалпы және ерекше өзгерістердің ықпалына және нарықтық құндар мен валюталардың айырбас бағамдарындағы өзгерістер деңгейінің әртараптылығының әсеріне түсетін қаржылық құралдардың пайыздық және үлестік орнынан қатысты туындайды. Нарықтық тәуекелді басқару тапсырмасы нарықтық тәуекелдің қолайлы шамалардан артып кетпеуін бақылау болып табылады, бұл орайда қабыл етілген тәуекелден алынатын кірістердің оңтайлылығын қамтамасыз етілуі қажет.

Банктің Басқарма Төрағасы басқаратын АПБК нарықтық тәуекелді басқарғаны үшін жауапкершілікке тартылады. АПБК Тәуекелдер департаментінің ұсыныстарына сүйене отырып, нарықтық тәуекелдің лимиттерін бекітеді. Банк қоржынның шамасына қатысты ашық орындар бойынша лимиттерді, пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту мерзімдерін, валюталық жай мен нәтижесін Банк Басқармасы қарайтын және бекітетін жүйелі мониторингі жүргізу арқылы нарықтық тәуекелдерді басқарады.

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі – бұл нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту себебінен қаржылық құрал бойынша әділ құнды немесе ақша қаражаттарының келешек ағымдарының өзгертуден келетін тәуекел. Банк, оның қаржылық жағдайына басымдықты нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді толқуынан және ақша қаражаттары ағымының өзгеруіне болатын ықпалға ұрынуы мүмкін. Мұндай құбылу пайыздық маржаның деңгейін өсіруі мүмкін, алайда түсіруі де, әлде өзгерістер пайыздық мөлшерлемелер аяқасты өзгерген жағдайда, шығындарға ұрындыруы да мүмкін.

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдау

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі көбіне пайыздық мөлшерлемелердің өзгерістеріне мониторинг жүргізу арқылы басқарылады. Негізгі қаржылық құралдар бойынша пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдеріне қатысты қысқаша ақпарат төмендегідей берілуі мүмкін:

Мың теңге	3 айдан аз	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан көп	Пайызсыз	Баланстық құны
31 желтоқсан 2022 жыл							
АКТИВТЕР							
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	28,753,525	–	–	–	–	15,031,841	43,785,366
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	–	–	–	–	–	10,132	10,132
Басқа да жатыптық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	54,250,161	13,401,920	8,598,942	22,156,528	4,205,558	2,694	102,615,803
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	–	–	–	–	36,937,055	–	36,937,055
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	967,762	–	2,717,606	–	–	–	3,685,368
Клиенттерге берілген кредиттер	40,929,868	18,990,543	43,924,190	115,048,857	16,879,318	–	235,772,776
Басқа да қаржылық активтер	–	–	–	–	–	8,444,008	8,444,008
	124,901,316	32,392,463	55,240,738	137,205,385	58,021,931	23,488,675	431,250,508
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының қаражаты	688,728	395,321	668,847	1,658,434	2,716,002	–	6,127,332
Клиенттердің қаражаты	46,007,573	91,424,350	63,160,060	37,524,870	9,552,243	93,256,493	340,925,589
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	374,125	–	14,976,888	10,000,000	–	–	25,351,013
Дәрежеленген борыш	141,970	1,253,980	–	765,739	26,873,850	2,268,859	30,538,659
Жалдау бойынша міндеттемелер	–	–	–	–	–	–	765,739
Басқа да қаржылық міндеттемелер	–	–	–	–	–	2,640,113	2,640,113
	47,212,396	93,073,651	78,805,795	49,949,043	39,142,095	98,165,465	406,348,445

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдау (жалғасы)

Мың теңге	3 айдан аз	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан көп	Пайызсыз	Баланстық құны
31 желтоқсан 2021 жыл							
АКТИВТЕР							
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	52,149,821	—	—	—	—	36,555,022	88,704,843
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	—	—	—	—	—	8,209	8,209
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	32,144,302	23,759,348	2,103,331	11,941,826	50,070,476	2,695	120,021,978
Қредиттік мекемелердегі қаражаттар	1,107,406	—	2,113,230	—	—	—	3,220,636
Қлиенттерге берілген кредиттер	36,621,405	6,942,780	18,773,469	80,622,235	66,056,644	—	209,016,533
Басқа да қаржылық активтер	—	—	—	—	—	5,079,415	5,079,415
	122,022,934	30,702,128	22,990,030	92,564,061	116,127,120	41,645,341	426,051,614
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының қаражаты	53,778	4,306	—	1,293,039	9,496,512	—	10,847,635
Клиенттердің қаражаты	94,197,440	32,724,596	80,187,001	63,072,664	3,874,233	67,305,891	341,361,825
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	374,125	72,917	—	24,701,523	—	—	25,148,565
Дәрежеленген борыш	—	1,253,977	132,358	—	25,541,124	2,268,859	29,196,318
Жалдау бойынша міндеттемелер	—	2,443	232,046	596,644	—	1,318,412	831,133
Басқа да қаржылық міндеттемелер	—	—	—	—	—	—	1,318,412
	94,625,343	34,058,239	80,551,405	89,663,870	38,911,869	70,893,162	408,703,888

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫҢДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі (жалғасы)

Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер

Төмендегі келесі кестеде орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме мен 2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша міндеттер көрсетілген. Бұл пайыздық мөлшерлемелер сәйкесті активтер мен міндеттемелерді өтеуге дейінгі шамамен алынған кірісті көрсетеді.

	31 желтоқсан 2022 жыл			31 желтоқсан 2021 жыл		
	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %			Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %		
	Тенге	АҚШ доллары	Басқа да валюталар	Тенге	АҚШ доллары	Басқа да валюталар
Пайыздық активтер						
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13.83	1.27	0.05	8.16	0.02	0.17
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	12.71	3.09	3.66	9.33	2.97	2.57
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	–	4.88	–	–	–	–
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	12.39	0.28	8.85	–	0.46	4.13
Клиенттерге берілген кредиттер	12.86	6.30	5.55	12.47	7.39	–
Пайыздық міндеттемелер						
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаражаты	2.01	–	–	2.21	–	–
Кредиттік мекемелердің қаражаты	–	–	–	–	0.39	–
– Мерзімдік депозиттер	–	–	–	–	–	–
Клиенттердің қаражаты	–	–	–	–	–	–
– Ағымдағы шоттар мен талап етілгенге дейінгі депозиттер	0.06	–	–	1.06	0.03	–
– Мерзімдік депозиттер	10.36	0.82	–	9.74	0.88	0.44
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	9.46	–	–	9.48	–	–
Дәрежеленген борыш	11.27	–	–	11.34	–	–
Репо мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	8.06	–	–	4.61	–	–

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерістеріне деген сезімталдықты талдау

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдауға негізделген пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін басқару қаржылық активтер мен міндеттердің сезімталдық мониторингімен толықтырылады. Таза пайданың немесе шығынның және капиталдың (салықтарды есепке алмағанда), пайыздық мөлшерлемелердің өсу немесе төмендеу жағына 100 базистік орындағы қисық кірістің параллель қозғалуының қарапайым сценарийі негізінде құрылған және 2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша қолданыстағы пайыздық активтер мен міндеттер қайта қарастырылған орындар негізінде жасалған (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау тәуекелі) сезімталдығын талдау төмендегідей беріледі:

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Мөлшерлемелерді төмендету жағына қарай 100 базистік тармаққа қарай қатар қозғау	(25,987)	(200,222)
Мөлшерлемелерді өсіру жағына қарай 100 базистік тармаққа қарай қатар қозғау	25,987	200,222

Таза пайданың немесе шығынның және капиталдың әділ құны бойынша бағаланған қаржылық құралдардың әділ құны өзгерістеріне қатысты сезімталдықты талдау, пайыздық мөлшерлемелерді (2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша әрекет еткен орындарға қарай және пайыздық мөлшерлемелердің өсу немесе төмендеу жағына 100 базистік орындағы қисық кірістің параллель қозғалуының қарапайым сценарийі негізінде құрылған) өзгерістер себебінен кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланған құрамындағы өзгерістер төмендегідей көрсетілуі мүмкін:

Мың теңге	2022 жыл		2021 жыл	
	Табыс немесе шығын	Капитал	Табыс немесе шығын	Капитал
Мөлшерлемелерді төмендету жағына қарай 100 базистік тармаққа қарай қатар қозғау	–	770,411	–	7,450,409
Мөлшерлемелерді өсіру жағына қарай 100 базистік тармаққа қарай қатар қозғау	–	(676,822)	–	(6,254,483)

Валюталық тәуекел

Банктің бірнеше шетелдік валютада қамтылған активтері мен міндеттемелері бар.

Валюталық тәуекел – бұл валюта айырбастау бағамдарының өзгеруі себебінен қаржылық құралдар бойынша әділ құн немесе ақша қаражаттарының келешек ағымдарының өзгеру тәуекелі. Банк өзінің валюталық тәуекелге ұрынуы мүмкін екенін хеджирлеген күннің өзінде мұндай операциялар ҚЕХС сәйкес қарым-қатнасты хеджирлеу анықтамасына сәйкес келмейді.

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫҢДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Валюталық тәуекел (жалғасы)

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша шетелдік валюталарға қатысты бөлігінде қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы келесі үлгіде берілген:

31 желтоқсан 2022 жыл	АҚШ доллары	Еуро	Басқа да валюталар	Барлығы
АКТИВТЕР				
Ақпалай қаражат пен олардың баламалары	4,511,166	1,943,042	2,433,329	8,887,537
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	10,132	—	—	10,132
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	7,692,023	3,532,286	—	11,224,309
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	36,937,055	—	—	36,937,055
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	2,717,606	—	—	2,717,606
Клиенттерге берілген кредиттер	41,278,816	28,945	1,180	41,308,941
Басқа да қаржылық активтер	2,644,037	11,291	311,704	2,967,032
Активтердің барлығы	95,790,835	5,515,564	2,746,213	104,052,612
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің қаражаты	86,871,054	4,923,117	2,516,820	94,310,991
Басқа да міндеттемелер	91,957	14,141	2,346	108,444
Кредиттік мекемелердің қаражаты	17,108	1,938	292	19,338
Дәрежеленген облигациялар	8,493,145	—	—	8,493,145
Міндеттемелердің барлығы	95,473,264	4,939,196	2,519,458	102,931,918
Таза баланстық позиция	317,571	576,368	226,755	1,120,694
Таза баланстан тыс позиция	(2,354,889)	—	—	(2,354,889)
Нетто позициясы	(2,037,318)	576,368	226,755	(1,234,195)
31 желтоқсан 2021 жыл	АҚШ доллары	Еуро	Басқа да валюталар	Барлығы
АКТИВТЕР				
Ақпалай қаражат пен олардың баламалары	22,066,827	2,158,390	960,136	25,185,353
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	8,209	—	—	8,209
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	51,636,675	4,647,662	—	56,284,337
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	2,113,529	—	53	2,113,582
Клиенттерге берілген кредиттер	36,944,396	245,319	—	37,189,715
Басқа да қаржылық активтер	3,315,544	9,907	344,945	3,670,396
Активтердің барлығы	116,085,180	7,061,278	1,305,134	124,451,592
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің қаражаты	104,358,683	6,583,702	951,726	111,894,111
Басқа да міндеттемелер	163,301	14,930	374	178,605
Кредиттік мекемелердің қаражаты	304	21,489	—	21,793
Дәрежеленген облигациялар	7,917,912	—	—	7,917,912
Міндеттемелердің барлығы	112,440,200	6,620,121	952,100	120,012,421
Таза баланстық позиция	3,644,980	441,157	353,034	4,439,171
Таза баланстан тыс позиция	1,498,694	21,325	—	1,520,019
Нетто позициясы	5,143,674	462,482	353,034	5,959,190

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Валюталық тәуекел (жалғасы)

Қазақстандық тенге бағамын 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша 20 %-ға (2021 жылы 20%-ға) өзгерту келесі валюталарға қатысты бұдан былай капитал мен пайданы немесе шығынды өсіру/ (төмендету) келесі кестеде көрсетілген. Мұндай талдау салықтарды есепке алмастан жүргізіледі және Банктің көзқарасынша, есептік кезеңнің аяғындағы жай-күй бойынша негізделген болып табылатын валюталық бағамдардың өзгерістеріне негізделеді. Талдау қалған барлық уақытша мөлшерлемелер, әсіресе пайыздық мөлшерлемелер өзгеріссіз қалатынын білдіреді.

Мың тенге	2022 ЖЫЛ	2021 ЖЫЛ
2022 жылы (2021 жылы: 20%) АҚШ доллары бағамының қазақстан тенгесіне қатысты 20 %-ға өсуі	(407,464)	1,028,735
2022 жылы (2021 жылы: 20%) еуро бағамының қазақстан тенгесіне қатысты 20 %-ға өсуі	115,274	92,496
2022 жылы (2021 жылы: 20%) басқа валюталар бағамының қазақстан тенгесіне қатысты 20 %-ға өсуі	45,351	70,607

Қазақстандық тенге бағамының 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы және 2021 жылғы күй-жайы бойынша бұрын аталған валюталарға қатысты өсуі, барлық басқа уақытша шамалар өзгеріссіз қалған жағдайда, кері әсер етеді.

Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – Банктің клиенттері немесе контрагенттері келісілген міндеттерін орындамауы нәтижесінде Банкке келетін тәуекел. Банк кредиттік тәуекелді жекелеген контрагенттер, тәуекелдің географиялық немесе салалық шоғырлануына қарай тәуекел көлемін шектеу арқылы, сондай-ақ тәуекелге қойылған лимиттерді ұстануына мониторинг жүргізу арқылы басқарады.

Қамтама көлемін қайта қарау кезеңін қосқанда, бұрын орын алған өзгерістерді қамтамасыз ету үшін Банк кредиттік сапаны тексеру жосығын жасап шықты.

Кредиттік сапаны тексеру жосықтары Банкке тәуекелдер бойынша әлеуетті шығындарды көлемін бағалауға және қажетті шараларды қабылдауға мүмкіндік береді.

Туынды қаржылық құралдар

Туынды қаржылық құралдарға қатысты кредиттік тәуекел қаржылық жағдайы туралы жеке есепте мойындалған оң бағыттағы әділ құндағы туынды құралдармен кез келген уақытта шектеледі.

Кредиттік сипаттағы міндеттермен байланысқан тәуекелдер

Банк өзінің клиенттеріне кепілдіктер алу мүмкіндігін береді, соған орай клиенттердің атынан Банкке төлемдер жүргізу қажеттілігі туындауы мүмкін. Клиенттер мұндай төлемдерді берілген аккредитивтің шарттарына сәйкес Банкке өтеп береді. Көрсетілген келісімшарттар бойынша Банк тәуекелдерге ұрынады, бұл тәуекелдер кредиттік тәуекелдер ұқсас болады және олар тәуекелдерді бақылау саясаты мен жосықтары көмегімен төмендетіледі.

Өзара есептесу туралы бас келісімдер мен қамтама беру туралы келісімдерді қолдану себебінен болған тәуекелдердің салдарының ықпалын есепке алмағандағы қаржылық жағдайы туралы жеке есеп баптарының баланстық құны осы баптардың кредиттік тәуекелдерінің ең жоғарғы көлемін мейілінше дәл қамтиды.

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Кредиттік сипаттағы міндеттермен байланысқан тәуекелдер (жалғасы)

Әділ құн бойынша көрсетілетін қаржылық құралдар, олардың баланстық құны кредиттік тәуекелдердің ағымдағы көлемі түрінде беріледі, алайда ол құнның келешекте өзгеруі нәтижесінде туындауы мүмкін тәуекелдің жоғарғы көлемін көрсете алмайды.

Қаржылық құралдардың әрбір сыныбы бойынша кредиттік тәуекелдердің ең жоғарғы көлемі туралы толығырақ ақпарат жекелеген ескертулерде берілген.

Қазынашылық және банкаралық қатынастар

Банктің қазынашылық және банкаралық қатынастарына қаржылық қызметтер көрсететін ұйымдар, банктер, брокер-дилерлер, биржалар мен клирингтік ұйымдар секілді контрагенттермен жасалатын қатынастар кіреді. Мұндай қарым-қатнасты бағалау үшін Банктің кредиттік тәуекелдер департаменті қаржылық есептілік, басқа сыртқы көздерден алынған мәліметтер, мысалы, сыртқы рейтингілер секілді жалпы жұртқа мәлім ақпараттарды талдайды және төмендегі кестеде көрсетілгендей ішкі рейтинг деңгейін тағайындайды.

Коммерциялық кредиттеу және шағын бизнестің кәсіпорындарын кредиттеу

Коммерциялық кредиттеу жағдайында қарыз алушыларға бағалауды Банктің арнаулы тәуекелдер департаменті жүргізеді. Кредиттік тәуекелдерді бағалау әртүрлі тарихи, ағымдағы және болжау ақпараттарына негізделген:

- Клиенттерге қатысты әзірленген болжамдар мен жоспарлармен бірге тарихи қаржылық ақпарат. Мұндай қаржылық ақпаратқа алынған және күтілген нәтижелер, төлем қабілеттілігінің коэффициенттері, өтімділік коэффициенттері мен клиенттің қызметінің қаржылық нәтижелерін бағалауға қолайлы басқа кез келген коэффициенттер туралы мәліметтер жатады. Мұндай көрсеткіштердің бөлігі клиенттермен жасалған келісімшарттарда бекітіледі, демек оларды бағалауға үлкен назар бөлінеді.
- Сыртқы ақпарат көздерінен алған клиенттер туралы жалпы жұртқа мәлім ақпарат. Мұндай ақпаратқа рейтингтік агенттіктер тағайындаған сыртқы рейтингілер, тәуелсіз сарапшылардың есептері, нарық айналымындағы облигациялардың құны немесе баспасөз хаттары мен баптар кіреді.
- Макроэкономикалық немесе геосаяси ақпараттар, мысалы, ІАӨ өсу қарқыны нақты сала мен клиент өз қызметін жүргізіп отырған географиялық өңірге қатысты қолданылады.
- Ұйымның қызметінің нәтижелерін анықтау үшін қолданылуға қолайлы клиентті басқару сапасы мен мүмкіндігі туралы негізделген және расталған басқа да ақпараттар.

Кредиттік сапаны бағалау күрделілігі мен әдістерінің егжей-тегжейі Банктің тәуекелге ұрынғыштығына және клиенттің күрделілігі мен көлеміне қарай ерекшеленеді. Шағын бизнес кәсіпорындарының кейбір күрделі емес кредиттерін Банк бөлшек сауда өнімдеріне арналған моделдерді қолдана отырып бағалайды.

Тұтынушылық кредиттеу мен ипотекалық кредиттеу

Тұтынушылық кредиттеуге жеке тұлғалардың кепілдерімен қамтамасыз етілмеген кредиттері, Кредиттік карталар мен овердрафттар жатады. Бұл өнімдерді бағалау негізгі көрсеткіші көшіктірілген күндер саны болып табылатын скорингтің автоматтандырылған жүйелерін қолдана отырып, ипотекалық кредиттермен және шағын бизнес кәсіпорындарының кейбір күрделі емес кредиттерімен бірге жүргізіледі. Жұмыссыздық деңгейі, халық кірістерінің/еңбек ақы деңгейінің өзгеруі, жеке борыштардың сомалары, сондай-ақ ипотекалық кредиттеу жағдайында кредит сомасының сатып алынатын мүліктің құнына қатынастылығының коэффициенті моделдерде қолданылатын басқа негізгі бастапқы мәліметтер болып табылады.

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Тұтынушылық кредиттеу мен ипотекалық кредиттеу (жалғасы)

Банк ішкі кредиттік рейтингтің келесі деңгейлерін қолданады:

Ішкі рейтинг деңгейі	Ішкі рейтинг санаты	Қаржылық жағдайдың интерпретациясы
Төменгі кредиттік тәуекел	AA-дан AAA дейін	Оң бағыттағы қаржылық жағдай
	A	Тұрақты қаржылық жағдай
Орташа кредиттік тәуекел	BB-дан BBB-ға дейін	Қанағаттанарлық қаржылық жағдай
	B	Тұрақты емес қаржылық жағдай
Жоғарғы кредиттік тәуекел	C-дан CCC-ға дейін	Қанағаттандырылмайтын қаржылық жағдай
Дефолт алды жағдайы	D	Сыни қаржылық жағдай

Дефолт тәуекеліне ұрынған шама

Дефолт тәуекеліне ұрынған шама (EAD) құнсыздануы бағалануы қаржылық құралдардың жалпы баланстық құны түрінде беріледі және ол клиенттің дефолт жақындаған кезде өз берешектерін арттыруы, сондай-ақ мерзімінен бұрын өтеу тәсілдерін қамтиды. 1-Кезең кредиттерінің EAD есептеу мақсатында Банк 12 айлық ККШ бағалау үшін 12 ай ішіндегі дефолттың орын алу ықтималдығын бағалайды. Қаржылық активтердің 2-Кезең мен 3-Кезең активтерінің көрсеткіші үшін құрал әрекет еткен бүкіл мерзім ішінде орын алуы мүмкін оқиғаларға арналған EAD құралдары қарастырылады.

Банк әртүрлі уақыт кезеңдеріндегі дефолт орын алған кездегі мүмкін болған нәтижелерді моделдеу арқылы EAD көрсеткішін анықтайды, бұл көптеген сценарийлерге сәйкес келеді. Осыдан кейін Банк моделдерінің нәтижелеріне қарай ҚЕХС (IFRS) 9-ға сәйкес әрбір экономикалық сценарийге PD көрсеткіші тағайындалады.

Банк өзінің корпоративтік және жекелеген клиенттеріне Банктің бір-ақ күн ішінде хабарлай отырып, кері шақыруға және/немесе лимиттерін азайтуға құқығы бар әртүрлі овердрафттар мен Кредиттік карталар ұсынады. Банк кредиттік шығындардың тәуекелге ұрынғыштығын хабарлау үшін келісілген мерзімдермен шектемейді, есесіне Банк клиенттің әрекетіне қатысты болжамын, дефолт ықтималдығы мен кредиттік тәуекелдерді төмендету бағытында Банк қолданған келешек шаралар қамтитын, кезеңнің ішіндегі ККШ есептейді. кредиттік карталарға арналған ККШ дисконттау үшін қолданылатын пайыздық мөлшерлеме күтілген кезеңдегі тәуекелге ұрынғыштыққа қатысты қолданылады деп күтілген орташа тиімді пайыздық мөлшерлемеге негізделеді. Мұндай бағалауда көптеген кредиттер ай сайын толық көлемде төленеді, осыған орай оларға пайыз есептелмейді.

Дефолт кезіндегі шығын деңгейі

Коммерциялық кредиттеу жағдайында LGD көрсеткішін клиенттермен жұмыс істеу жөніндегі менеджерлер аз дегенде үш айда бір рет бағалайды және оны Банктің кредиттік тәуекелдер департаменті қайта қарастырады және бекітеді.

Кредиттік тәуекелдерді бағалау нәтижесінде LGD белгілі бір деңгейлері белгіленетін LGD бағалау стандартты моделдеріне негізделеді. LGD бұл деңгейлері ұсталған қамтаманы қалпына келтіру немесе сату нәтижесінде қол жеткізілетін сомалармен салыстырғанда EAD күтілген көрсеткішін есепке алады.

Банк өзінің бөлшек сауда кредиттік өнімдерін келешек ақша ағымдарын орынды бағалауға қажетті негізгі сипаттамаларға сүйене отырып, біртекті банктерге біріктіреді. Осы мақсатта өткен кезеңдердің шығындар туралы ақпараттар қолданылады және мәмілелерге тән (мысалы, өнімнің түрі, қамтама түрі), сондай-ақ қарыз алушы сипаттамаларының кең спектрі қарастырылады.

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Дефолт кезіндегі шығын деңгейі (жалғасы)

Қажет болған кездерде, ҚЕХС (IFRS) 9 бойынша қаржылық құралдардың әрбір тобына арналған LGD деңгейін анықтау үшін жаңа мәліметтер мен болжанған экономикалық сценарийлер қолданылады. Болжама ақпараттарын бағалау кезінде күтілген нәтижелері көптеген сценарийлерге негізделеді. Негізгі бастапқы мәліметтердің мысалдарына ипотекалық кредиттеу жағдайында тұрғын үйдің құнын қосқанда, қамтама құнының, тауарлар құнының, төлем мәртебесінің немесе құралдар тобына қатысты шығындарды білдіретін басқа да деректердің өзгеруі жатады.

1, 2, 3-Кезеңдер мен КҚСЖ активтерінің барлық сыныптарына арналған LGD деңгейлері бағаланады. LGD мұндай деңгейлерінің бастапқы мәліметтері бағаланады және мүмкін болған жағдайларда жақында қалпына келтірілген тарихи мәліметтер негізінде тестілеу арқылы түзетіледі. Қажет болған жағдайда әрбір экономикалық сценарийдің мұндай мәліметтері анықталады.

Кредиттік тәуекелдердің бірталай өсуі

Банк тұрақты түрде ККШ есептелетін барлық активтерді тексеріп отырады. Құрал немесе құралдардың қоржыны бойынша (яғни сомада 12-айлық ККШ немесе ККШ бүкіл мерзімде) құнсызданудың бағалаушы қорын қандай сомада құру қажет екенін анықтау үшін бастапқы мойындау сәтінен бастап бұл құралға немесе құралдардың қоржыны бойынша кредиттік тәуекелдер бірталай өскен өспегенін Банк талдайды. Егер бастапқы мойындау сәтінен бастап ҚЕХС (IFRS) 9 бойынша PD көрсеткіші бүкіл мерзімде екі есеге, жыл ішінде 20 базистік орынға артса, онда Банк бастапқы мойындау сәтінен бастап қаржылық құралдың кредиттік тәуекелі бірталай өсті деп есептейді.

Банк сондай-ақ актив бойынша кредиттік тәуекелдердің бірталай өсуінің орын алғанын көрсету үшін қосымша сапалы мысалы, кредиттік оқиғаларға байланысты клиентті/кредитті проблемалы немесе қайта құрылымдау тізіміне аудару секілді әдіс қолданады. Кейбір жағдайларда Банк сондай-ақ жоғарыда «Дефолтты анықтау» тарауында берілген оқиғаларды, дефолт ретінде емес, кредиттік тәуекелдердің бірталай өсуі ғана деп қарастыруы мүмкін. Кредиттік рейтинг деңгейлерінің өзгерістеріне қарамастан, егер келісімшартта қарастырылған төлемдер 30 күннен артық мерзімге кешіктірілсе, онда бастапқы мойындау сәтінен бастап кредиттік тәуекелдер бірталай өскен деп есептеледі.

ККШ топтық негізде бағаланған жағдайда, Банктің ұқсас активтердің тобына онда бастапқы мойындау сәтінен бастап кредиттік тәуекелдер бірталай өскен активтерге пайдаланылған бағалау ұстанымдарын қолданады.

Топтық негізде бағаланатын қаржылық активтердің топтамасы

Төменде көрсетілген деректерге қарай Банк дербес негізде, әлде топтық негізде ККШ есептейді.

Банк дербес негізде ККШ есептейтін активтердің сыныптары төмендегідей:

- қаржылық активтердің сыныбына қарамастан, 3-Кезеңнің барлық активтері;
- 2-Кезең бен 3-Кезеңнің коммерциялық кредиттеу қоржыны;
- шағын бизнестің кәсіпорындарын кредиттеу қоржынындағы ірі және ерекше құралдар;
- қазынашылық және банк аралық қатынастар (мысалы, банктегі қаражаттар, амортизацияланған құнмен және БЖКӨҚ бойынша бағаланатын ақша қаражаттары мен борыштық инвестициялық құнды қағаздар баламалары).

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Топтық негізде бааланатын қаржылық активтердің топтамасы (жалғасы)

Банк топтық негізде ККШ есептейтін активтердің сыныптары төмендегідей:

- шағын бизнестің кәсіпорындарын кредиттеу қоржыны аясындағы кішігірім және стандартты активтер;
- 1 мен 2-Кезендердің ипотекалық және тұтынушылық кредиттері, сондай-ақ 1-Кезеннің коммерциялық кредиттеу қоржыны;
- топтық негізде басқарылатын сатып алынған кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер.

Банк осы қаржылық активтерді кредиттердің ішкі және сыртқы сипаттамаларына, мысалы, ішкі кредиттік рейтингіне, төлемдерді кешіктірген мерзіміне, өнім түріне, кепілзаттық коэффициентіне немесе қарыз алушы өз қызмет жүргізетін саласына қарай біртекті банктерге біріктіреді.

Кредиттік сапасының (құнсыздануды қосқанда) нашарлауымен қарыз алушының берешегінің дербес қорының шамасын есептеу үшін, кредит шығынның әртүрлі сценарийлерге арналған ықтимал бағалары бойынша өлшенген берешектерді өтеудің/реттеудің әртүрлі сценарийлер негізінде қарыз алушының барлық келісімшарттары бойынша берешектерге арналған күтілген кредиттік шығындар бағаланады.

Дербес негіздегі күтілген кредиттік шығындарды бағалау

Дербес негізде қорландыру шенберінде келесі кезендер анықталды:

- 1) қарыз алушымен жұмысының ағымдағы стратегиясын анықтау;
- 2) берешектерді өтеу мен олардың орын алу ықтималдығын анықтау сценарийлері;
- 3) ақша ағымдарын сценарийлерге қатысты моделдеу.

Бастапқы кезеңде, есеп жүргізу сәтіндегі барлық қолда бар ақпараттарды ескере отырып, кредитті өтеудің ең ықтимал сценарийлеріне сараптамалық бағалау жүргізіледі. Қарыз алушымен жұмыс істеу стратегиясына қарай әртүрлі сценарийлер жүзеге асырылуы мүмкін.

Күтілген кредиттік шығындарды ұжымдық негізде бағалау

Күтілген кредиттік шығын бастапқы мойындау сәтінен бастап кредиттік тәуекелдер біршама өсуіне қарай 12 айлық немесе қызмет мерзімі негізінде бағаланады немесе қаржылық актив кредиттік-құнсызданған деп есептеледі. Күтілген кредиттік шығындар тәуекелдің келесі өлшемдерінің дисконтталған нәтижесі түрінде беріледі – Дефолт ықтималдығы (PD), Дефолт жағдайындағы шығындар тәуекелі (EAD) мен төмендегідей анықталған Дефолт жағдайындағы шығындар (LGD). Қаржылық активтердің құнсыздану қорлары мен кредиттік сипаттағы міндеттерді ұжымдық бағалау, кредиттік тәуекелдер ұқсас сипаттарына сәйкес қоржын бөлінетін біртекті банктер негізінде жүргізіледі.

Дефолт ықтималдылығының коэффициенті (PD) артық күш және шығын шығармастан, бағалау күні қол жетімді болған тарихи статистикалық негізде миграция матрицасын қолдана отырып есептеледі. PD бағалау мақсатында Банк тарихи матрицаға көшу болжамдық сценарийді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін Мертон–Васичека (Merton–Vasicek) моделінің негізінде әзірленген әдістемені қолданады.

Кредиттік талаптардың шамаларын бағалау EAD өлшемдері болып табылады. Демек есептік күннен кейін кредиттік талаптар шамасының сомаларын, атап айтқанда, қаржылық құралдың пайыздары мен номиналды құндарының төлемдерін өзгертуден тұратын дефолт тәуекеліне ұрынуы мүмкін сомалар. Дисконттау мөлшерлемесі ретінде қаржы құралының бастапқы тиімді мөлшерлемесі пайдаланылады.

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Кредиттік сипаттағы міндеттемелерге арналған ККШ қорларын бағалау

Қарыз алушыда кредиттер бойынша ағымдағы баланстық берешектер болған кезде кредиттік сипаттағы міндеттемелерге арналған қорларды бағалау, қабылданған қарыз алушымен жұмыс істеу стратегиясына қарай, сол қарыз алушының баланстық берешектерін қорландыруда қолданылатын тәсілдерге сәйкес жүргізіледі. Кредиттік тәуекелдердің кәдімгідей өсуін бағалау үшін қорландыру талаптарын қолдануды бастапқы мойындау мақсатындағы күні ретінде Банк өзіне кері қайтарылмайтын міндеттемелерді алған күн қолданылады.

Кредиттік тәуекелдердің біршама өскендігін білдіретін факторлары қарыз алушының сегментіне қарай қолданылады. Кредиттік сипаттағы міндеттемелерге арналған күтілген кредиттік шығындардың есебі кредиттік сипаттағы міндеттемелердің көлеміне қарай дербес немесе ұжымдық негізде есептеледі.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша қорларды дербес бағалау, Банк бенефициар алдындағы шартты міндеттемелерді орындау ықтималдығын есепке ала отырып, қабылданған қарыз алушымен жұмыс жүргізу стратегиясына (кредиттік немесе дефолттық) қарай жүргізіледі.

Берешектері бар қарыз алушының кредиттік сипаттағы маңызды және құнсызданған болып табылатын барлық міндеттемелері бойынша Банк келесі істерді жүргізеді:

- күтілген ақша түсімдері мен күтілген ақша қаражаттарын шығару уақыты мен сомаларын бағалау;
- күтілген бастапқы ақша ағымдарының ағымдағы келтірілген құны мен әрбір сценарий шеңберінде күтілген ақша түсімдерінің келтірілген құны арасындағы айырмашылықтарды бағалау. Дисконттау үшін қолданылатын мөлшерлеме осы нақты міндеттерге тән нарықтық пайыздық мөлшерлеме мен тәуекелдерді көрсетуі тиіс.

Ақша ағымын құру мүмкін болмаған жағдайда, Банктің ақша қаражаттарын қарыз алушының қолдану ықтималдығын есепке ала отырып, уәжделген пайым негізінде кредиттік сипаттағы міндеттердің қорлары дербес бағалануы мүмкін:

- егер қарыз алушы кредиттік стратегия қабылдаса – шартты міндеттер мен құжаттамалық операциялардың дебиторлық берешектері бойынша бағалау ұжымдық негізде жүргізіледі, күтілген бастапқы ағымдардың ағымдағы келтірілген құны мен күтілген ақша түсімдерінің келтірілген құны арасындағы айырмашылық кредиттік желілер бойынша баға болып табылады, әлде баланстық берешек бойынша қорландыру мөлшерлемесі қолданылады;
- егер қарыз алушы бойынша дефолт стратегиясы қабылданса – шартты міндеттер мен құжаттамалық операциялардың дебиторлық берешектері бойынша бағалау баланстық берешектердің қорларын бағалауға ұқсас негізде жүргізіледі, қол жетімділік болмаған жағдайда, кредиттік желілер бойынша қорларды бағалау жүргізілмейді, ол нөлге тең.

Ұжымдық негізде кредиттік сипаттағы міндеттер бойынша қорларды есептеу тәсілі біртекті қарыздарға қолданылатын тәсілге ұқсас қорландырудың үш сатысына негізделеді.

«НҮРБАНК» АҚ

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Болжамдық ақпараттар мен көптеген экономикалық сценарийлер

Егер ККШ есептеу үшін қолданылатын басты рұқсаттар, 1 пайыздық орынға өзгертін болса, негізгі қоржындар бойынша ККШ қалай өзгертініне қатысты сезімталдыққа Банк талдау жүргізді. ККШ өзінің есептік моделдерінде Банк бастапқы экономикалық мәліметтер ретінде болжамдық ақпараттың кең спектрін қолданады, мысалы:

- жұмыссыздық деңгейін;
- Ұлттық Банктің базалық мөлшерлемелерін;
- айырбас бағамдарын.

Болжамдық ақпаратты алу үшін Банк сыртқы көздердің (сыртқы рейтингтік агенттіктердің, мемлекеттік органдардың, мысалы, орталық банк пен халықаралық қаржылық институттардың) мәліметтерін қолданады.

Қаржылық активтердің сыныптары бойынша кредиттік сапа

Банк қаржылық активтердің кредиттік сапасын жоғарыда баяндалғандай, рейтингтер тағайындаудың ішкі жүйелерінің көмегімен басқарады. Төмендегі кестеде Банктің кредиттік рейтингтері жүйелерінің негізіндегі қаржылық жағдай туралы жеке есептің кредиттік тәуекелдердің баптарына байланысты активтердің сыныптарына қатысты кредиттік сапаға талдау берілген.

31 желтоқсан 2022 жыл	Ескерт у	Жоғарғы рейтинг	Стандартты рейтинг	Стандартты рейтингтен төмен	Құсызда нған	Жиынтығы
Қолма-қол қаражатты есепке алмағанда, ақпалай қаражат пен олардың баламалары	13	1-Кезең	32,113,940	—	—	32,113,940
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	14	1-Кезең	36,937,055	—	—	36,937,055
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер		1-Кезең	10,132	—	—	10,132
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	15	1-Кезең	102,615,803	—	—	102,615,803
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	16	1-Кезең	3,685,368	—	—	3,685,368
— Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	17	1-Кезең	36,917,659	52,188,472	—	89,106,131
		2-Кезең	—	—	13,413,571	13,413,571
		3-Кезең	—	—	—	—
		1-Кезең	3,224,117	66,804,108	—	70,028,225
— Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	17	2-Кезең	—	—	345,921	345,921
		3-Кезең	—	—	7,773,890	7,773,890
— Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер	17	1-Кезең	15,095,767	14,414,738	197,145	29,707,650
		2-Кезең	—	—	200,056	200,056
		3-Кезең	—	—	—	—
		1-Кезең	353,706	—	—	353,706
Басқа да қаржылық активтер	21	3-Кезең	—	—	8,090,302	8,090,302
Жиынтығы			230,953,547	133,407,318	14,156,693	419,579,082

«НУРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

31 желтоқсан 2021 жыл	Ескерту	Жоғарғы рейтинг	Стандартты рейтинг	Стандартты рейтингтен төмен	Құнсызданған	Жиынтығы
Қолма-қол қаражатты есепке алмағанда, ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13	1-Кезең	77,996,473	–	–	77,996,473
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланаатын қаржылық активтер	14	1-Кезең	119,838,200	–	–	119,838,200
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	15	1-Кезең	3,220,636	–	–	3,220,636
– Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	16	1-Кезең	12,690,843	51,405,322	–	64,096,165
		2-Кезең	–	11,999,633	2,874,591	14,874,224
		3-Кезең	–	–	–	32,158,832
– Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	16	1-Кезең	7,331,239	55,520,810	19,918	62,871,967
		2-Кезең	–	284,413	28,824	313,237
		3-Кезең	–	–	7,570,422	7,570,422
– Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер	16	1-Кезең	–	22,058,312	237,888	22,296,200
		2-Кезең	–	–	367,422	367,422
		3-Кезең	–	–	–	4,468,064
Басқа да қаржылық активтер	20	1-Кезең	1,063,027	–	–	1,063,027
		3-Кезең	–	–	4,016,388	4,016,388
Жиынтығы			222,140,418	141,268,490	3,528,643	48,213,706
						415,151,257

¶ Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу

Бұдан былайғы кестеде берілген ақпараттарға қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер туралы төмендегідей ақпараттар кіреді:

- Банктің қаржылық жағдай туралы жеке есепте өзара алынатын; немесе
- қаржылық жағдайы туралы жеке есепте өзара есепке алынбайтындығына қарамастан, ұқсас қаржылық құралдарға қатысты қолданылатын, заңдық қолданыстағы өзара есепке алу туралы бас келісімдердің немесе ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын.

Ұқсас қаржылық құралдарға туынды қаржылық құралдар, репо мәмілелері, кері репо мәмілелері, кірме мен құнды қағаздар қарыз беру туралы келісімдер жатады.

Банк орталық контрагент арқылы туынды қаржылық құралдармен биржада атқарылмайтын операциялар жүргізеді. Басшылық мұндай келісімдер мәні жағынан өзара есепке алмасумен теңестіріледі деп есептейді және де Банк өзара есеп алмасуды жүргізу өлшемдері үшін жауап береді, өйткені толық сомадағы есептердің механизмінде кредиттік тәуекел мен өтімділік тәуекелін жоқ ететін немесе ең төменгі деңгейге түсіретін сипаттар бар, сондықтан Банк бірыңғай есептілік үдерістің немесе цикльдың шеңберінде дебиторлық және кредиторлық берешекті реттей алады.

Банк нарық айналымындағы ақша қаражаттары мен құнды қағаздар түріндегі келесі мәмілелер қатысты қамтамаларды алады және қабылдайды:

- «своп» операциялары бойынша мәмілелер;
- репо мәмілелері, кері репо мәмілелері.

Бұл кепіл қамтамасы ретінде алынған/өткізілген аталған құнды қағаздар мәмілелер әрекет еткен мерзімі ішінде кепілге тапсырылуы немесе сатылуы мүмкін екенін білдіреді, алайда мәмілелердің өтеу мерзімі аяқталғанға дейін қайтарылуды тиіс. Сондай-ақ мәміле шарттары әрбір контрагентке, контрагент қамтама беруге шамасы жетпеуі нәтижесінде мәмілелерді тоқтатуға құқық береді.

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу (жалғасы)

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша бұдан былайғы кестеде заңдық қолданыстағы өзара алмасу туралы бас келісімдер мен ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттер берілген:

Қаржылық активтердің/ міндеттемелердің түрі	Қаржылық жағдай туралы жеке есепте		Қаржылық жағдай туралы жеке есепте өзара орын баспайтын сомалар		Таза сома
	Мойындалған қаржылық активтердің/(міндеттемелердің) толық сомалары	Қаржылық активтердің/ (міндеттемелердің) таза сомасы	Қаржылық құралдар	Алынған ақшалай қамтама	
Клиенттерге берілген кредиттер	84,200,272	84,200,272	-	(25,228,280)	58,971,992
Қаржылық активтердің барлығы	84,200,272	84,200,272	-	(25,228,280)	58,971,992
Клиенттердің қаражаттары	(35,501,120)	(35,501,120)	-	35,501,120	-
Қаржылық міндеттемелердің барлығы	(35,501,120)	(35,501,120)	-	35,501,120	-

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша бұдан былайғы кестеде заңдық қолданыстағы өзара алмасу туралы бас келісімдер мен ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттер берілген:

Қаржылық активтердің/ міндеттемелердің түрі	Қаржылық жағдай туралы жеке есепте		Қаржылық жағдай туралы жеке есепте өзара орын баспайтын сомалар		Таза сома
	Мойындалған қаржылық активтердің/(міндеттемелердің) толық сомалары	Қаржылық активтердің/ (міндеттемелердің) таза сомасы	Қаржылық құралдар	Алынған ақшалай қамтама	
Клиенттерге берілген кредиттер	56,486,893	56,486,893	-	(21,003,014)	35,483,879
Қаржылық активтердің барлығы	56,486,893	56,486,893	-	(21,003,014)	35,483,879
Клиенттердің қаражаттары	(25,491,359)	(25,491,359)	-	25,491,359	-
Қаржылық міндеттемелердің барлығы	(25,491,359)	(25,491,359)	-	25,491,359	-

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Банктің қаржылық міндеттерді орындау кезінде туындайтын қиыншылықтармен байланысқан тәуекел, оның есептері ақша қаражаттарын өткізу арқылы жүргізіледі. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттердің өтеу мерзімдерінде сәйкессіздік болған кезде туындайды. Активтер мен міндеттердің мерзімдері мен пайыздық мөлшерлемелерінде сәйкестік және/немесе бақылаудағы сәйкессіздік өтімділік тәуекелдерін басқарудағы ең басты негіздеме болып табылады. Жүргізетін операциялардың әр алуандығы себебінен және активтер мен міндеттердің өтеу мерзімдеріне қатысты белгісіздіктің, толық сәйкестіктің болуы қаржылық институттары үшін әдеттегі практика болып табылмайды, бұл операциялардың табыстылығын арттырады, алайда шығындар тәуекелінің туындауын арттырады.

Банк өтеу мерзімдерінің келуіне қарай барлық міндеттерді орындауға қажетті ақша қаражаттарының тұрақты түрде болуын қамтамасыз ету мақсатында керекті өтімділік деңгейін ұстайды. Өтімділік жөніндегі басқару саясатын Басқарма қарастырады және бекітеді.

Банктің жедел және ойланбастан, болжау мүмкін болмаған өтімділік талаптарына қатысты әрекет етуі үшін Банк шығарылған борышкерлік құнды қағаздары, басқа банктердің ұзақ мерзімдік және қысқа мерзімдік кредиттері, негізгі корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалардың депозиттері, сондай-ақ өтімділігі жоғары активтердің әртараптандырылған қаржы секілді әртараптандырылған және тұрақты құрылым қаржыландыру көздерін белсенді түрде қолдауға ұмтылады.

Өтімділікті басқару саясаты төмендегідей бөліктерден тұрады:

- өтімді активтердің деңгейіне қажетті ақша қаражаттарының ағымы туралы мәліметтерге байланысты негізгі валюталар мен шоттарға қатысты ақша қаражаттарының ағымдарын болжау;
- қаржыландыру әртараптандырылған құрылым көздерін қолдау;
- қарыз қаражаттарын жинақтылығы мен құрылымын басқару;
- қарыз қаражаттарының есебінен қаржыландыру тарту жоспарларын әзірлеу;
- кассалық өтімділік әлсіреген кезде қорғаныс шаралары ретінде еркін сатуға болатын өтімділігі жоғары активтерді қоржынына қолдау көрсету;
- өтімділік пен қаржыландырудың жоғарғы деңгейін қолдау мақсатында қосалқы жоспарлар әзірлеу;
- өтімділік көрсеткішінің сәйкестігін бақылауды белгіленген нормативте заңды түрде жүзеге асыру.

Қазынашылық бөлімшелерден өздерінің қаржылық активтері мен міндеттерінің өтімділік құрылымы мен келешекте бизнестен жоспарлы күтілген ақша қаражаттарын ағымдарының болжамы туралы ақпараттарды алады. Содан кейін, Қазынашылық Банктің жалпы өтімділігін сақтауға қажетті деңгейді қамтамасыз ету үшін негізінен саудаға арналған қысқа мерзімдік өтімді құнды қағаздардан, банк берген кредиттер мен аванстардан және басқа да банкаралық өнімдерден тұратын қысқа мерзімдік өтімді активтердің сәйкесті қоржынын құрады.

Қазынашылық күн сайын өтімділік орнынан мониторинг жүргізеді және қалыпты және жайсыз жағдайлардағы әртүрлі мүмкін болған сценарийлерді есепке ала отырып, нарықтың жағдайына жүйелі негізде «стресс-тест» өткізеді. Қалыпты нарықтық жағдайларда өтімділік жағдай туралы есептер апта сайын жоғарғы басшылыққа тапсырылып отырады. Өтімділікті басқару жөніндегі саясатқа қатысты шешімдерді АПБК қабылдайды және Қазынашылық оларды орындайды.

Бұдан былайғы келесі кесте келісімшарттарда белгіленген өтеу мерзімдері орын алған күндерді ең ерте мерзімін көрсете отырып, қаржылық активтердің, қаржылық міндеттердің дисконтталмаған ақша қаражаттарын ағымы мен кредиттік сипаттағы шартты міндеттерін көрсетеді. Бұл кестелерде аталған ақша қаражаттары ағымдарының түсімі мен шығуындағы жинақталған шамалар қаржылық активтердің, кредиттік сипаттағы міндеттердің немесе шартты міндеттердің ақша қаражаттарының келісілген дисконтталмаған ағымы түрінде беріледі. Келісімшарттарға шығарылған қаржылық кепілдіктерге қатысты кепілдіктердің ең жоғарғы шамасы кепілдік қолданылуы мүмкін ең ерте кезеңге жатқызылады.

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес салымшылар кез келген уақытта банктен өздерінің мерзімдік депозиттерін алуға құқылы, бұл орайда, көп жағдайларда, олар есептелген пайыздық кірісті алу құқығынан айырылады. Бұл депозиттер келісімшартта белгіленген өтеу мерзімдерін ескере отырып берілген.

Дегенмен де, басшылық мерзімінен бұрын алу үдерісі болғанына қарамастан, салымшылардың басым көпшілігі талап етілгенге дейінгі шоттар мен депозиттерді таңдайды, шоттар мен депозиттердің санына қатысты мәліметтер мен салымшылардың түрлерін диверсификация жасаудан және Банктің өткен тәжірибесінен ұзақ мерзімдік бұл шоттар қаржыландырудың тұрақты көзі деп есептейді.

Банк қассалық өтімділік әлсіреген кезде еркін сатуға болатын өтімділігі жоғары және әртараптандырылған активтердің қоржынына қолдау көрсетеді. Банк өтімді құралдардың қажеттілігін қанағаттандыру үшін бағалануы мүмкін кредиттік желілерді ұстайды.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Қаржылық жағдайы туралы жеке есепте көрініс тасқан сомалардың талдамасы келесі кестеде берілген (күтілген өтеу мерзімдеріне қатысты бөлігінде).

	Талап етілгенге дейін және 1 айға 1 айдан 3 айға дейін							5 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Мерзімсіз өтеу	Мерзімі кешіктірілген	Барлығы
	31 желтоқсан 2022 жыл	1 айға дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Мерзімсіз өтеу					
31 желтоқсан 2022 жыл												
Туынды емес қаржылық активтер												
Ақпалай қаражат пен олардың баламалары	43,785,366	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43,785,366
Табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бааланатын қаржылық активтер	-	-	-	-	-	-	-	-	10,132	-	-	10,132
Басқа да жиынтық кіріс арқалы әділ құн бойынша бааланатын қаржылық активтер	91,068,215	26,320	8,770,180	2,521,543	226,851	2,694	-	-	-	-	-	102,615,803
Амортизацияланған құн бойынша бааланатын қаржылық активтер	-	-	-	-	36,937,055	-	-	-	-	-	-	36,937,055
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	967,762	-	2,717,606	-	-	-	-	-	-	-	-	3,685,368
Клиенттерге берілген кредиттер	17,248,918	10,530,146	62,914,733	115,048,857	16,879,319	-	-	13,150,803	-	-	-	235,772,776
Негізгі құралдар	-	-	-	-	-	-	-	-	9,605,868	-	-	9,605,868
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	-	-	-	-	-	-	-	-	4,103,125	-	-	4,103,125
Еңшілес кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	-	-	-	-	15,638,705	-	-	15,638,705
Басқа да қаржылық активтер	8,444,008	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,444,008
Активтердің барлығы	161,514,269	10,556,466	74,402,519	117,570,400	54,043,225	29,360,524	13,150,803	460,598,206				
Туынды емес қаржылық міндеттемелер												
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының құрақтары	276,594	412,134	1,064,168	1,658,434	2,716,002	-	-	-	-	-	-	6,127,332
Клиенттердің қаражаты	31,060,855	28,791,580	154,584,410	37,524,870	9,552,243	79,411,631	-	-	-	-	-	340,925,589
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	-	374,125	14,976,888	10,000,000	-	-	-	-	-	-	-	25,351,013
Дережеленген борыш	141,970	-	1,253,980	-	26,873,850	2,268,859	-	-	-	-	-	30,538,659
Жалдау бойынша міндеттемелер	-	-	-	765,739	-	-	-	-	-	-	-	765,739
Басқа да қаржылық міндеттемелер	2,640,113	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,640,113
Міндеттемелердің барлығы	34,119,532	29,577,839	171,879,446	49,949,043	39,142,095	81,680,490	13,150,803	406,348,445				
Таза позиция	127,394,737	(19,021,373)	(97,476,927)	67,621,357	14,901,130	(52,319,966)	13,150,803	54,249,761				

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Қаржылық жағдайы туралы жеке есепте көрініс тапқан сомалардың талдамасы келесі кестеде берілген (күтілген өтеу мерзімдеріне қаптысты бөлігінде):

	Талап							Барлығы
	Талап етілгенге дейін және 1 айға дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Мерзімсіз өтеу кешіктірілген	Мерзімі	
31 желтоқсан 2021 жыл								
Туынды емес қаржылық активтер	88,704,843	-	-	-	-	-	-	88,704,843
Ақшай қаражат пен олардың баламалары	-	-	-	-	-	-	-	-
Табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бааланатын қаржылық активтер	-	-	-	-	-	8,209	-	8,209
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бааланатын қаржылық активтер	106,346,334	30,648	1,475,663	9,491,834	2,674,804	2,695	-	120,021,978
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	1,107,406	-	2,113,230	-	-	-	-	3,220,636
Клиенттерге берілген кредиттер	1,011,327	4,273,226	31,827,459	95,355,621	42,845,400	-	33,703,500	209,016,533
Ешпідес кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	-	16,278,474	-	16,278,474
Басқа да қаржылық активтер	5,079,415	-	-	-	-	-	-	5,079,415
Активтердің барлығы	202,249,325	4,303,874	35,416,352	104,847,455	45,520,204	16,289,378	33,703,500	442,330,088
Туынды емес қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	-	-
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының құралдары	22,476	-	-	1,298,976	9,526,183	-	-	10,847,635
Клиенттердің қаражаты	56,745,739	37,451,698	112,911,597	63,072,667	3,874,233	67,305,891	-	341,361,825
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	-	374,125	72,917	24,701,523	-	-	-	25,148,565
Дәрежеленген борыш	132,358	-	1,253,977	-	25,541,124	2,268,859	-	29,196,318
Жалдау бойынша міндеттемелер	-	1,464	233,024	596,645	-	-	-	831,133
Басқа да қаржылық міндеттемелер	1,318,412	-	-	-	-	-	-	1,318,412
Міндеттемелердің барлығы	58,218,985	37,827,287	114,471,515	89,669,811	38,941,540	69,574,750	-	408,703,888
Таза позиция	144,030,340	(33,523,413)	(79,055,163)	15,177,644	6,578,664	(53,285,372)	33,703,500	33,626,200

31. КАПИТАЛДЫ БАСҚАРУ

ҚРҰБ Банк капиталының деңгейіне қойылатын талаптарды белгілейді және орындалуын бақылайды. Банк капиталы ретінде заңнамаға сәйкес кредиттік институттардың капиталын құрайтын баптар ретінде белгіленген баптарды анықтайды.

- 1-деңгейдің капиталы негізгі капитал мен қосымша капитал сомасы түрінде беріледі. Негізгі капиталға кейінге қалған салықтық міндеттерді, басқа да қайта бағалау қорларын алып тастап, гудвилді, ағымдағы жыл мен өткен кезеңдердегі шығындарды, кейінге қалған салықтық активті қосқандағы, жеке сатылып алынған жай акцияларды, материалдық емес активтерді, жай акцияларды, эмиссиялық кірісті, ағымдағы жыл мен өткен кезеңдердегі бөлінбеген табысты, қорлар формасындағы акционерлік капиталдан жатады. Қосалқы капиталға мерзімсіз келісімшарттар мен төленген артықшылық берілген акциялар, келесі түзетулерді алып тастағанда: жеке мерзімсіз қаржылық құралдар мен сатып алынған артықшылық берілген акцияларға салынған инвестициялар кіреді.
- 2-деңгейдің капиталына Банк 10% немесе жоғары пайыздық акцияларын иеленетін қаржылық институттардың дәрежеленген борыштарындағы инвестицияларды есепке алмағанда, дәрежеленген теңгедегі борыш жатады.

1-кезең капитал мен 2-кезең капиталының сомасы меншікті капитал болып табылады. Капитал базасының дәрежелеудегі басқа да әртүрлі шектеулер мен өлшемдер жоғарыда көрсетілген элементтерге қолданылады.

ҚРҰБ белгілеген қолданыстағы талаптарға сәйкес Банк келесі коэффициенттегі жеткілікті капиталды ұстауы тиіс:

- негізгі капиталдың кредиттік тәуекелдердің деңгейіне қарай өлшенген, нарықтық тәуекелдің және операциялық тәуекелдің активтерінің сандық шараларының шарттарына және мүмкін болған талаптар мен міндеттерді есепке ала отырып, есептелген шартты және мүмкін болған міндеттерге, активтердің сомаларына, туынды қаржылық құралдарға, қатынасы (k1);
- 1-деңгей капиталының кредиттік тәуекелдердің деңгейіне қарай өлшенген, нарықтық тәуекелдің және операциялық тәуекелдің активтерінің сандық шараларының шарттарына және мүмкін болған талаптар мен міндеттерді есепке ала отырып, есептелген шартты және мүмкін болған міндеттерге, активтердің сомаларына, туынды қаржылық құралдарға, қатынасы (k1-2);
- жалпы капиталдың кредиттік тәуекелдердің деңгейіне қарай өлшенген, нарықтық тәуекелдің және операциялық тәуекелдің активтерінің сандық шараларының шарттарына және мүмкін болған талаптар мен міндеттерді есепке ала отырып, есептелген шартты және мүмкін болған міндеттерге, активтердің сомаларына, туынды қаржылық құралдарға, қатынасы (k2).

2022 мен 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банкке қолданылатын коэффициенттердің ең төменгі деңгейі төмендегідей болып келеді:

- k1 – 0.055 төмен емес;
- k1-2 – 0.065 төмен емес;
- k2 – 0.080 төмен емес.

Банк капиталға қатысты сыртқы талаптарды ұстанады.

Банк инвесторлардың, кредиторлар мен нарықтың сенімін сақтау, сондай-ақ бизнесті келешекте дамытуды қамтамасыз ету үшін тұрақты капитал базасын қолдау саясатын ұстайды. Банк капитал пайдасының орташа көрсеткіштерінің ықпалын мойындайды, жоғары деңгейдегі кіріс баланс болғанда жетуге мүмкін болатын артықшылықты және қауіпсіз жоғарғы кірістілік пен тұрақты жағдайда орнығуын қамтамасыз ететін капитал арасындағы жоғары кірістілікті қолдау қажет екенін мойындайды.

Банк 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша сомалардың негізінде капиталдың заңды түрде белгіленген коэффициенттерін сақтайтыны, содан кейін 2021 жылдың 31 желтоқсаны күй-жайы бойынша нормативтік қаржылық есептілікте берілгені туралы есепті ҚРҰБ өткізеді.

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

32. КРЕДИТТІК СИПАТТАҒЫ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Банктің кредиттік ресурстар беру жөніндегі шартты міндеттер бар. Бұл кредиттік сипаттағы шартты міндеттер кредиттік ресурстар формасындағы мақұлданған кредиттер, кредиттік карталарға лимиттер, сондай-ақ овердрафттар беруді қарастырады.

Банк банктік кепілдіктер береді және өзінің клиенттерінің үшінші тұлғалар алдындағы міндеттерін орындауын қамтамасыз ету мақсатында аккредитивтер ашады. Аталған келісімдер міндеттердің лимитін тіркейді, әдетте оның мерзімі бес жылға дейін созылады. Банк сондай-ақ құнды қағаздар қарыздарының операциялары бойынша есептік агент ретінде әрекет етіп, кепілдіктер береді.

Банк қаржылық кепілдіктер, кредиттік шартты міндеттер мен аккредитивтер берген кезде, клиенттерге кредиттер берген жағдайдағы тәуекелдерді басқару саясатын мен жосықтарды қолданады.

Кредиттік сипаттағы берілген шартты міндеттердің келісілген сомасының санаттарға қатысты кестесі төменде берілген. Кредиттік сипаттағы шартты міндеттерге қатысты кестеде көрініс тапқан сомалар аталған шартты міндеттердің толығымен орындалатынын білдіреді. Кестеде көрініс тапқан кепілдіктер мен аккредитивтерге қатысты сомалар, егер контрагенттер өзінің міндеттерін келісімшарттар шарттарына сәйкес орындай алмайтын болса, есеп күнгі күй-жайы бойынша бухгалтерлік шығынның жоғарғы шамасын береді.

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Келісімшартқа сәйкес сома		
Кредиттер мен кредиттік желілер беру жөніндегі міндеттемелер	36,688,404	47,251,387
Кепілдіктер мен аккредитивтер	38,931,500	24,774,590
Минус: кредиттік сипаттағы міндеттер бойынша күтілген кредиттік шығындарға сай қор (27-Ескерту)	(5,705,999)	(1,662,961)
	69,913,905	70,363,016

ККШ бойынша бағалаушы қорлар өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(199,742)	(87,137)	(177,705)	(464,584)
ККШ өзгерістері	(304,338)	87,137	(981,176)	(1,198,377)
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(504,080)	–	(1,158,881)	(1,662,961)
ККШ өзгерістері	(3,556,984)	(91)	(485,963)	(4,043,038)
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(4,061,064)	(91)	(1,644,844)	(5,705,999)

Кредиттік сипаттағы аталған шартты міндеттердің көпшілігі ішінара немесе толықтай орындалмастан, тоқтатылуы мүмкін. Осының себебінен бұрын аталған кредиттік сипаттағы келісілген шартты міндеттер ақша қаражаттарының күтілген сыртқы кетуін білдіреді.

33. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Салықтық заңнама

Қазақстан Республикасындағы салықтық жағдай өзгерістерге ұшырайды және қолданылуы мен түсініктеме берілуде дәйексіздік байқалады. Қазақстандық уәкілетті органдардың Қазақстан заңдары мен Банктің жағдайларына түсініктеме берудегі қайшылықтары қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімақылардың салынуына алып келуі мүмкін.

Қазақстан заңдары мен салық салу тәжірибесі үздіксіз даму үстінде, сондықтан да ол әртүрлі түсініктемелер мен жиі өзгерістерге ұшырайды, бұл кері күштерге соқтыруы мүмкін. Кейбір жағдайларда, салық салу базасын анықтау мақсатында, салықтық заңнамалар ҚЕХС ережелеріне сілтеме жасайды, бұл орайда қазақстандық сәйкесті салық органдарының ҚЕХС шарттарына жасаған түсіндірмелері осы жеке қаржылық есептілікті әзірлеу кезінде басшылық қолданған есептік саясаттардан, пайымдау мен бағалаудан ерекше болуы мүмкін, бұл өз кезегінде Банкте қосымша салықтық міндеттердің туындауына әкелуі мүмкін. Салықтық органдар салық жылы аяқталғаннан кейін бес жыл ішінде ретроспективті тексеру жүргізуі мүмкін.

Банк басшылығы сәйкесті заңнаманың түсіндірмесі қолайлы болып табылады Банктің салық позициясы негізделген деп есептейді.

Сот талап-арыздары мен талаптары

Банк іскерлік операциялармен байланысты әртүрлі сот қарауларының әлеуетті нысаны болып табылады. Банк қанағаттанбаған немесе қатерлі мұндай талап-арыздардың жеке немесе қосыла отырып қауіпті екенін, олардың Банктің қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелеріне айтарлықтай жағымсыз ықпал ету ықтималдығы бар деп есептемейді.

Банк жекелеген жағдайлардың нәтижесінде туындайтын маңызды міндеттердің ықтималдығын бағалайды және міндеттердің туындауына себеп болған оқиғалардың орын алатыны және міндеттердің сомасы жеткілікті деңгейде нақты болуы есептелген ықтималды жағдай туындаған кезде ғана өзінің жеке қаржысы есебінен қорлар құрады. Осы жеке қаржылық есептілікте жоғарыда сипатталған қандай да бір шартты міндеттерге ешқандай қор құрылған жоқ.

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

34. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН ОПЕРАЦИЯЛАР

Бақылау қатынастары

«J.P. Finance Group» ЖШС Банктің бас кәсіпорны болып табылады. Банктің бас кәсіпорны сыртқы қолданушыларға қолжетімді қаржылық есептілік дайындайды. Р.Т. Сарсенов мырза Банкке соңғы бақылау жүргізетін Тарап болып табылады. Банкке соңғы бақылау жүргізетін Тарап сыртқы қолданушыларға қолжетімді қаржылық есептілік дайындамайды.

Директорлар кеңесінің және Басқарманың мүшелерімен жасалған операциялар

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі «Қызметкерлердің шығыстары» бабына енгізілген сыйақылардың жалпы көлемі келесі үлгіде беріледі.

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Қызметкерлерге берілетін қысқа мерзімдік сыйақы	240,431	212,687
Әлеуметтік қамтаманың шығыстары	2,464	1,655
	242,895	214,342

Көрсетілген соманың құрамына Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелеріне берілген ақшалай және ақшалай емес сыйақылар кіреді.

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерімен жасалған операциялар бойынша шоттардағы қалдықтар мен мөлшерлеменің орташа пайызы, төмендегідей:

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	Орташа тиімді, пайыздық мөлшерлеме, %	31 желтоқсан 2021 жыл	Орташа тиімді, пайыздық мөлшерлеме, %
Қаржылық жағдайы туралы жеке есеп				
АКТИВТЕР				
Клиенттерге берілген кредиттер	1,445	11.0	2,840	17.99
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің қаражаты	3,936,213	15.8	1,543,593	0.5-11.8
Басқа да кредиторлық берешек	17	—	—	—

31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі Директорлар кеңесінің және Басқарманың мүшелерімен жасалған операциялар бойынша пайданың немесе шығының құрамына енгізілген сома келесі үлгіде берілуі мүмкін.

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Табыс немесе шығын		
Пайыздық кірістер	337	565
Пайыздық шығыстар	(111,384)	(85,967)
Кредиттік шығындар бойынша табыстар/(шығыстар)	28	(46)
Комиссиялық кірістер	1,183	652
Басқа да табыстар/ (шығындар)	4,343	(3,425)

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

34. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН ОПЕРАЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Басқа байланысқан тараптармен жасалған операциялар (жалғасы)

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша шоттардағы қалдықтар мен орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер, сондай-ақ 2022 жыл ішіндегі басқа байланысқан тараптарға сәйкесті операциялар бойынша орын алған табыс немесе шығын төмендегідей:

Мың теңге	Акциягерлер		Банктің еншілес кәсіпорындары		Басқа да байланысқан тараптар*		Барлығы мың теңге
	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	мың теңге	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	мың теңге	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	мың теңге	
Қаржылық жағдайы туралы жеке есеп							
АКТИВТЕР							
Клиенттерге берілген кредиттер							
- қазақстан теңгесінде			2,268,552		10,339,904	0.1-29.2	12,608,456
Инвестициялық жылжымайтын мүлік							
- қазақстан теңгесінде			1,160,924				1,160,924
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар							
- қазақстан теңгесінде			15,638,705				15,638,705
Басқа да активтер							
- қазақстан теңгесінде			374,613		225,417		600,030
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Клиенттердің қаражаты							
- қазақстан теңгесінде	84,038	0.0-14.5	2,334,534	0.0-12.0	32,275,796	0.0-15.8	34,694,368
- АҚШ долларында	3,492,571	0.0-1.0	2,025	0.0-0.6	31,988,348	0.0-1.0	35,482,944
- басқа да валютада	1		1		409,445		409,447
Қаржылық жалдау							
- қазақстан теңгесінде			12,484		254,141		266,625
Басқа да міндеттемелер							
- қазақстан теңгесінде			2,621		67,494		70,115
- АҚШ долларында					40		40
Қаржылық жағдайы туралы жеке есепте мойындалмаған баптар							
Кепілдіктер мен аккредитивтер					670,424	0.0-4.0	670,424
Кредит пен кредиттік желі беру жөніндегі міндеттемелер					1,591,986		1,591,986
Табыстар мен шығындар туралы жеке есеп							
Пайыздық кірістер			392,840		1,092,377		1,485,217
Пайыздық шығыстар	(119,903)		(143,924)		(2,132,395)		(2,396,222)
Құнысызданудан келген шығындар/ қайтарым			(639,769)				(639,769)
Дивидендтер	(15,000)						(15,000)
Комиссиялық кірістер	1,613		3,143		260,697		265,453
Басқа да кірістер			61,319				61,319
Басқа да шығыстар							

* Соңғы бақылаушы Бас компанияның тарабынан бақылауға алынған кәсіпорындар басқа байланысқан тараптар болып табылады.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

34. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН ОПЕРАЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Басқа байланысқан тараптармен жасалған операциялар (жалғасы)

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша шоттардағы қалдықтар мен орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер, сондай-ақ 2021 жыл ішіндегі басқа байланысқан тараптарға сәйкесті операциялар бойынша орын алған табыс немесе шығын төмендегідей:

Мың теңге	Акционерлер		Банктің еншілес кәсіпорындары		Басқа да байланысқан тараптар *		Барлығы мың теңге
	мың теңге	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	мың теңге	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	мың теңге	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	
Қаржылық жағдайы туралы жеке есеп АКТИВТЕР							
Клиенттерге берілген кредиттер							
- қазақстан теңгесінде	-	-	2,686,863	0.1	5,165,385	6.0-15.0	7,852,248
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар							
- қазақстан теңгесінде	-	-	16,278,474	-	-	-	16,278,474
Басқа да активтер							
- қазақстан теңгесінде	-	-	618,986	-	167,277	-	786,263
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Клиенттердің қаражаты							
- қазақстан теңгесінде	8,644,812	0.0-11.8	863,132	0.0-10.0	30,608,783	0.0-11.8	40,116,727
- АҚШ долларында	10,249,118	0.0-1.5	1,886	0.0-0.6	18,282,194	0.0-0.5	28,533,198
- басқа да валютада	13,617	-	-	-	699,446	-	713,063
Басқа да міндеттемелер							
- қазақстан теңгесінде	-	-	-	-	22,735	-	22,735
Қаржылық жағдай туралы жеке есепте мойындалмаған бантар							
Кепілдіктер мен аккредитивтер							
-	-	-	-	-	458,967	-	458,967
Кредит пен кредиттік желі беру жөніндегі міндеттемелер							
-	-	-	-	-	3,070,491	-	3,070,491
Табыстар мен шығындар туралы жеке есеп							
Пайыздық кірістер							
-	-	-	32,886	-	568,409	-	601,295
Пайыздық шығыстар	761,573	-	84,945	-	1,731,805	-	2,578,323
Комиссиялық кірістер	1,568	-	7,883	-	255,569	-	265,020
Басқа да кірістер	-	-	63,188	-	-	-	63,188

* Соңғы бақылаушы Бас компанияның тарабынан бақылауға алынған кәсіпорындар басқа байланысқан тараптар болып табылады.

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

35. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ

Есептік сыныптау мен әділ құн

Төмендегі кестеде 2022 мен 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша активтер мен міндеттердің баланстық және әділ құнын қамтиды.

Мын теңге	31 желтоқсан 2022 жыл		31 желтоқсан 2021 жыл		
	Баланстық құны	Әділ құны	Мойындалмаған табыс/ (шығын)	Баланстық құны	Мойындалмаған табыс/ (шығын)
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	43,785,366	43,785,366	-	88,704,843	-
Табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	10,132	10,132	-	8,209	-
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	102,615,803	102,615,803	-	120,021,978	-
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	36,937,055	29,065,084	(7,871,971)	-	-
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	3,685,368	3,685,368	-	3,220,636	3,220,636
Клиенттерге берілген кредиттер	235,772,776	237,475,788	1,703,012	209,016,533	210,343,955
Негізгі құралдар құрамындағы жер учаскелері, ғимараттар мен құрылыстар	7,291,680	7,291,680	-	4,137,797	4,137,797
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	4,103,125	4,103,125	-	1,792,558	1,792,558
Басқа да қаржылық активтер	8,444,008	8,444,008	-	5,079,415	5,079,415
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	442,645,313	436,476,354	(6,168,959)	431,981,969	433,309,391
Клиенттердің қаражаты	6,127,332	6,127,332	-	10,847,635	10,847,635
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	340,925,589	341,068,602	143,013	341,361,825	341,068,602
Дережеленген борыш	25,351,013	23,209,388	(2,141,625)	25,148,565	24,711,563
Жалдау бойынша міндеттемелер	30,538,659	30,538,659	-	29,196,318	29,196,318
Басқа да қаржылық міндеттемелер	765,739	765,739	-	831,133	831,133
	2,640,113	2,640,113	-	1,318,412	1,318,412
Басқа да қаржылық міндеттемелер	406,348,445	405,349,833	(1,998,612)	408,703,888	407,973,663
					(730,225)

35. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Есептік сыныптау мен әділ құн (жалғасы)

Әділ құнды бағалау, бағалау жасалған күнгі нарықтың қатысушылары арасындағы ұйымдастырылған нарықта жасалатын активті сатқанда немесе міндеттер өткізгенде төленгенде алынуы мүмкін шартты операциялар құнын анықтауға бағытталған. Дегенмен де, белгісіздік пен субъективті пайымдауды пайдалану жағдайын есепке ала отырып, әділ құн активтерді жедел сатудан немесе міндеттерді өткізу шеңберінде іске асырылатын активтер немесе міндеттер ретінде түсіндірілмеуі тиіс.

Белсенді нарық айналымындағы қаржылық активтер мен қаржылық міндеттердің әділ құны нарықтық баға белгілеулерге немесе дилерлік бағаларға негізделеді. Банктің барлық басқа да қаржылық құралдарының әділ құнын Банк бағалаудың басқа да әдістерін қолдана отырып анықтайды.

Бағалау жасалған күнгі нарықтың қатысушылары арасындағы ұйымдастырылған нарықта жасалатын активті сатқанда немесе міндеттер өткізгенде төленгенде жасалуы мүмкін операциялардың құнын көрсететін әділ құнды бағалау тәсілдеріне қол жеткізу бағалау мақсаты болып табылады.

Бағалау әдістемесіне, нарықтық баға белгілеу қатысты болған, ұқсас құралдармен салыстырылған, ағымдағы берілген құн мен ақша қаражаттарының ағымдарының таза дисконттаудан келген бағалау моделдері кіреді. Бағалауда қолданылатын пайымдар мен мәліметтерге тәуекелсіз және базалық пайыздық мөлшерлемелер, кредиттік спредтер мен басқа да түзетулер, бағалауда қолданылатын мөлшерлемелерді дисконттау, акциялар мен облигацияларға құн белгілеу, валюта бағамдары, қорлардың индекстері, сондай-ақ күтілген құбылмалы құндар мен салыстырмалар кіреді. Бағалау әдістемесі нарықтың тәуелсіз қатысушылары анықтай алатындай, есеп күнгі жай-күй бойынша қаржылық құралдардың құны көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

Банк қаржылық құралдардың әділ құнын анықтау үшін бағалаудың танымал моделдерін кеңінен қолданады. Бақылауға алынған баға белгілеу борышкерлік және үлестік құнды қағаздар нарығындағы және нарық айналымындағы моделдерге арналған бастапқы мәліметтер әдетте биржа айналымындағы туынды құралдар, сондай-ақ биржалық емес жай туынды қаржылық құралдар, пайыздық айырбастар қол жетімді болады.

Банк әділ құн бойынша есептелмейтін қаржылық құралдардың мәліметтердің әділ құнын бағалау үшін келесі әдістер мен рұқсаттарды қолданады.

Кредиттік мекемелердегі қаражаттар және кредиттік мекемелердің қаражаттары

Өтеу мерзімі бір айдан аспайтын активтер мен міндеттерге жататын қаржылық құралдарды салыстырмалы түрде қысқа болғандықтан, олардың баланстық құны әділ құнмен шамалас болып келеді. Өтеу мерзімі бір айдан жоғары активтер мен міндеттердің әділ құнын бағалауда жыл аяғындағы пайыздық мөлшерлемелерді қолдана отырып, ақша қаражаттарының қозғалысын дисконттау негізіне сүйенеді.

Клиенттерге арналған қарыздар

Жыл аяғында барлық банктер бойынша тартылған депозиттер мен орташа пайыздық спред көрсеткен нарықтық мөлшерлемелерді қолдана отырып, өтеудің есептік мерзімдеріне қарай жекелеген сомалар бойынша келешекке болжанған ақша қаражаттарының қозғалысын дисконттау арқылы бағалау жүргізілді.

Клиенттердің қаражаты

Клиенттердің қаражаттары бойынша пайыздық мөлшерлемелер нарықтық мөлшерлемелерге жақындатылған, сондықтан да баланстық баға әділ құнмен шамалас болып келеді.

35. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Есептік сыныптау мен әділ құн (жалғасы)

Шығарылған борышкерлік бағалы қағаздар

Нарық айналымындағы шығарылған борышкерлік бағалы қағаздардың әділ құнын бағалау үшін нарықтық бағалар қолданылды. Шығарылған басқа да борышкерлік құнды қағаздарды бағалау келешекке болжанған ақша қаражаттарының қозғалысын жыл аяғындағы нарықтық мөлшерлемелерді қолдана отырып, жүргізілетін өтеудің есептік мерзімдеріне қарай жекелеген сомалар бойынша дисконттау арқылы орындалады.

Әділ құн бағаларының иерархиясы

Әділ құнды құру кезінде қолданылатын маңызды мәліметтер есепке алатын әділ құны бағаларының келесі иерархиясын қолдана отырып, Банк әділ құнды бағалайды.

- 1-Денгей: ұқсас қаржылық құралдарға қатысты белсенді нарықта баға белгілеу (түзетілмеген).
- 2-Денгей: 1-Денгейге жататын баға белгілеуге ұқсамайтын, тікелей қол жетімді (яғни баға белгілеу) немесе жанама (яғни туынды баға белгілеу мәліметтері) мәліметтер. Бұл санатқа: белсенді нарықтағы ұқсас құралдарға арналған нарықтардағы баға белгілеу, белсенді ретінде қарастырылмайтын ұқсас құралдардың нарығындағы нарықтық баға белгілеу немесе барлық қолданылатын мәліметтер жанама емес немесе жанама негізде бақылаудағы бастапқы мәліметтерге негізделген басқа да әдістерін бағалауды қолдана отырып бағаланатын құралдар кіреді.
- 3-Денгей: мәліметтері қолжетімді емес. Бұл санатқа бақылаудағы бастапқы мәліметтерге негізделмеген ақпараттарды қолдана отырып бағаланатын құралдар жатады, бұл орайдағы мұндай бақылауға алынбаған мәліметтер бағалау құралына біршама ықпал етеді. Бұл санатқа құралдар арасындағы айырмашылықтарға қарсы тұру үшін, маңызды бақылауға алынбаған түзетулерді немесе пайымдауды пайдалану талап етілетін ұқсас құралдарға баға белгілеу негізінде бағаланатын құралдар жатады.

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

35. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Әділ құн бағаларының иерархиясы (жалғасы)

Төмендегі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлеріне қатысты 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша әділ құн бойынша талдау берілген. Сомалар қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрініс тапқан сомаларға негізделді.

Мың теңге	Бағалау күні	Келесіні қолдана отырып әділ құнды бағалау			Жиынтығы
		Белсенді нарықтарда баға белгілеу (1-Деңгей)	Қадағалаудағы маңызды бастапқы мәліметтер (2-Деңгей)	Қадағалауға алынбаған маңызды бастапқы мәліметтер (3-Деңгей)	
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер					
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	31 желтоқсан 2022 жыл	102,615,803	—	—	102,615,803
Табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық құралдар	31 желтоқсан 2022 жыл	10,132	—	—	10,132
Негізгі құралдар құрамындағы жер учаскелері, ғимараттар мен құрылыстар	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	7,291,680	7,291,680
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	4,103,125	4,103,125
Әділ құны ашық берілетін активтер					
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	31 желтоқсан 2022 жыл	43,785,366	—	—	43,785,366
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	31 желтоқсан 2022 жыл	—	3,685,368	—	3,685,368
Клиенттерге берілген кредиттер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	237,475,788	237,475,788
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	31 желтоқсан 2022 жыл	29,065,084	—	—	29,065,084
Басқа да қаржылық активтер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	8,444,008	8,444,008

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

35. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Әділ құн бағаларының иерархиясы (жалғасы)

Мың теңге	Бағалау күні	Келесіні қолдана отырып әділ құнды бағалау			Жиынтығы
		Белсенді нарықтарда баға белгілеу (1-Денгей)	Қадағалаудағы маңызды бастапқы мәліметтер (2-Денгей)	Қадағалауға алынбаған маңызды бастапқы мәліметтер (3-Денгей)	
Әділ құны ашық берілетін міндеттемелер					
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	31 желтоқсан 2022 жыл	—	6,127,332	—	6,127,332
Клиенттердің қаражаты	31 желтоқсан 2022 жыл	—	341,068,602	—	341,068,602
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	31 желтоқсан 2022 жыл	23,209,388	—	—	23,209,388
Дәрежеленген борыш	31 желтоқсан 2022 жыл	—	30,538,659	—	30,538,659
Жалдау бойынша міндеттемелер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	765,739	765,739
Басқа да қаржылық міндеттемелер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	2,640,113	2,640,113

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша әділ құн қайнар көзіндегі иерархия деңгейлеріне қарай қаржылық есептілікте берілген активтердің әділ құн бойынша талдауы:

Мың теңге	Бағалау күні	Келесіні қолдана отырып әділ құнды бағалау			Жиынтығы
		Белсенді нарықтарда баға белгілеу (1-Денгей)	Қадағалаудағы маңызды бастапқы мәліметтер (2-Денгей)	Қадағалауға алынбаған маңызды бастапқы мәліметтер (3-Денгей)	
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер					
Басқа жалпы кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	31 желтоқсан 2021 жыл	120,021,978	—	—	120,021,978
Табыс пен шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	31 желтоқсан 2021 жыл	8,209	—	—	8,209
Негізгі құралдар құрамындағы жер учаскелері, ғимараттар мен құрылыстар	31 желтоқсан 2021 жыл	—	—	4,137,797	4,137,797
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	31 желтоқсан 2021 жыл	—	—	1,792,558	1,792,558
Әділ құны ашық берілетін активтер					
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	31 желтоқсан 2021 жыл	88,704,843	—	—	88,704,843
Кредиттік мекемелердегі қаражат	31 желтоқсан 2021 жыл	—	3,220,636	—	3,220,636
Клиенттерге берілген кредиттер	31 желтоқсан 2021 жыл	—	—	210,343,955	210,343,955
Басқа да қаржылық активтер	31 желтоқсан 2021 жыл	—	—	5,079,415	5,079,415

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ
ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

35. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Әділ құн бағаларының иерархиясы (жалғасы)

Мың теңге	Бағалау күні	Келесіні қолдана отырып әділ құнды бағалау			Жиынтығы
		Белсенді нарықтарда баға белгілеу мәліметтер (1-Денгей)	Қадағалаудағы маңызды бастапқы мәліметтер (2-Денгей)	Қадағалауға алынбаған маңызды бастапқы мәліметтер (3-Денгей)	
Әділ құны ашық берілетін міндеттемелер					
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	31 желтоқсан 2021 жыл	—	10,847,635	—	10,847,635
Клиенттердің қаражаты	31 желтоқсан 2021 жыл	—	341,068,602	—	341,068,602
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	31 желтоқсан 2021 жыл	24,711,563	—	—	24,711,563
Дәрежеленген борыш	31 желтоқсан 2021 жыл	—	29,196,318	—	29,196,318
Жалдау бойынша міндеттемелер	31 желтоқсан 2021 жыл	—	—	831,133	831,133
Басқа да қаржылық міндеттемелер	31 желтоқсан 2021 жыл	—	—	1,318,412	1,318,412

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде 1, 2 және 3-Денгейлер арасында аудармалар болмады.

Бастапқы мойындау кезіндегі бақылауға алынбаған бағалаушы мәндер арасындағы айырмашылықтар

Көп жағдайларда, бағалау әдістері барлық маңызды негізделетін бастапқы мәліметтер толықтай қолжетімді болып табылады, мысалы, көтерме дилерлік нарықтағы ұқсас мәмілелер бойынша ақпаратты ескере отырып. Барлық бастапқы мәліметтер бақылаудағы болмаған жағдайларда, мысалы, есеп күнгі күй-жайы бойынша ұқсас сипаттамалары бар тәуекелдерге байланысты бақылауға алынған мәмілелер жоқ болғанда. Банк бақылаудағы емес бастапқы мәліметтерге ғана негізделген әдістерді қолданады, мысалы, мәмілелердің тоқтатылу мерзімдерін күтіп жатқан қаржылық құралдардың негізінде орналасқан құбылмалы әдіс. Бастапқы мойындау кезінде әділ құн белсенді нарықтағы баға белгілеу ісімен расталмаған немесе бақылауға алынған бастапқы мәліметтер ғана қолданылатын бағалау әдістеріне негізделмеген жағдайда, бастапқы мойындау кезіндегі әділ құн мен мәмілелердің бағалары арасындағы кез келген айырмашылық пайданың немесе шығынның құрамында бірден көрсетілмейді, бірақ келешек кезеңдерге аударылады (3-Ескерту).